הצופה

ב״ה, יום רביעי, ז׳ שבט תשל״ד (30.1.1974)
שנה ל״ה — גליון 11616 — המחיר 50 אגורה

עתון התנועה העולמית של המזרחי והפועל המזרחי
מייסד ועורך ראשון: הרב מאיר בר־אילן ז״ל

צה״ל החל בשלב שני של פינוי מהגדה המערבית

קאהיר: דילול הכוחות — החל ב־1 בפברואר * מפקד הארמייה ה־3 מעלה האשמות על פיצוץ מיתקנים אזרחיים ע״י צה״ל * הארמייה השלישית יכלה לעמוד בהסגר

מאת סופרנו הצבאי

צה״ל החל אתמול לקיים שלב השני בפינוי הגדה המערבית, לאחר שהשלים מסירת הר עדביה־סואץ.

כוחות צה״ל החלו כבר לפנות רצועה נוספת של הגדה המערבית, הרחבה בין 8 ל־10 ק״מ. רצועה זו נמתחת מצפון לכביש סואץ־קהיר והיא מגיעה עד לדרום האגם המר הקטן, בכיוון מערב בגבול איזור ה־ הוא 8 ק״מ מהק״מ ה־101. חלק מכוחות צה״ל כבר החל בפועל ביציאה מהשטח ובפינוי ציוד. כמו כן החל בפיצוץ מתקנים צבאיים שונים וסוללות טילים שהיו באיזור. כאמור בשלב זה מתבצע הפינוי אך מסירת השטח תתבצע לפי התכנית רק בעוד ימים מספר לידי כוחות האו״ם.

לפי התכנית צריכים עתה המצרים להתחיל בדילול כוחות הארמיה ה־3 והעברתם לגדה המערבית. אתמול החלו המצרים בביצוע הדילול ולפי דברי קאהיר לא יוחלו בכך ב־1 בפברואר. בהתאם לתכנית צריך שלב זה להסתיים עד ה־4 בפברואר. עד תאריך זה הם צריכים להוציא מהגדה המזרחית מוצית מכוח הארמיה השלישית. מיבחן ביצוע ההסכם יהיה איפוא ב־4 בפברואר. אז יתברר אם המצרים אכן מקיימים את שלבי ההסכם.

בינתיים אין המצרים ממהרים למלא אחרי ההסכם בדבר איתור גוויות חללי צה״ל בשטחם. גם אתמול לא הופיעו המצרים למיפגש עם אנשי הוליות הרבנות הצבאית שהיו צריכים להיכנס לשטח כדי לקבל גוויות חללי צה״ל. יותר מאוחר דחו המצרים את הפגישה להיום.

נאום מפקד העליון של צבא מצריים

שר המלחמה המפקד העליון של מצרים, הגנראל אחמד איסמאעיל, סקר את הכוחות ושוחח עם הפיקודאים. הוא אמר, כי ההוראות בדבר „דילול הכוחות" יבוצעו. אולם בנאום לחיילי הארמיה השלישית אמר איסמאעיל כי „משימתו לשחרר את האדמות הכבושות טרם נסתיימה. נמשיך בהכנותינו הצבאיות ונחדש את הקרבות בו ברגע שנצטווה לעשות כך".

בחזית הישראלית האחרת מסרה סוריה על שתי התנגשויות עם כוחות ישראל ברמת הגולן.

דובר צבאי סורי אמר בדמשק, כי לישראל הוסבו מספר אבידות ו היא איבדה מספר יחידות ממוכנות בשתי התנגשויות.

מפקד הארמיה ה־3 מאשים

מפקד הארמיה ה־3 גינור גנראל אחמד באדאווי, האשים את הישראלים בהפרת הסכם לא לפוצץ מיתקנים אזרחיים בשעת נסיגתם — מוסר כתב „רויטר" במפקדת הארמיה ה־3.

בדברו עם כתבים אמר: „מה החלו נסוגים, נודע לנו כי הם פוצצו מיקלטים, בניינים, צינורות מים, בתים וכפרים".

הוא אמר, כי המשימה הראשונה היא עתה לערוך סקר באיזור הגדה המזרחית ולטהרו ממוקשים כלשהם שהושארו על ידי הישראלים.

(סוף בעמוד 2)

ממשלת מצרים תתכנס בעיר סואץ

קהיר, 29 (יופ״ע) — ממשלת מצרים עומדת להתכנס בעיר סואץ בחודש פברואר, כדי לדון בתוכניות לשיקום האיזור ופיתוחו התעשייתי, החקלאי, והחברתי — מסרה היום סוכנות הידיעות המצרית.

מחר עומדים לבקר בעיר 9 שרים לבדיקת תוכניות השיקום.

ג׳ובר: בעיית השבויים בסוריה טעונה פתרון

דמשק 29 (עי״ר) — שר החוץ הצרפתי מישל ז׳ובר אמר כאן היום בתום ביקורו בסוריה, בתגובה על סירוב סוריה לשחרר בשלב זה את שבויי המלחמה הישראליים, כי זו היא בעייה שצרפת כבר העלתה אותה בפני סוריה, בדיוק כפי שהעלתה בעיות אחרות בפני ישראל.

הוא הכריז: „זהו נושא הראוי לפתרון מהיר, אולם כל צד מחזיק בידו קלפים מסויימים.

„ברור שיש משום אכזריות בכך שמחזיקים אנשים בתור קלף להסדר. אני מקווה בכל לבי, כי דבר זה ייפסק ואני קורא לרצון טוב, אולם דרושה מהירות הן עבור אנשים אלה והן כדי להשיג הסדר סופי".

על השאלה, אם בהיפגש, אחר שלום עשוי היה להתקדם מהר יותר אילו השתתפה צרפת בוועידת ג׳נבה אמר:

„סבורני כי הבעיות האמיתיות היו מתעלות מהר יותר וכי הפרדת הכוחות לא היתה נהפכת לנושא כה חשוב — וכי ההפרדה היתה מושגת בצורה טבעית יותר".

דן עם אסאד על הגברת הסיוע הכלכלי

שר החוץ הצרפתי שוחח במשך שעתיים עם נשיא סוריה חאפז אל אסד על המצב במזה״ת ועל הגברת הסיוע הכלכלי הצרפתי לסוריה.

ז׳ובר הגיע לדמשק ביום ב׳ לשיחות עם הנשיא חאפז אסאד ועם עמיתו הסורי עבדל חאלים האדאם.

אבן: יתכנו עוד הסכמים של הפרדת כוחות

מאת סופרנו המדיני בירושלים

הצבור צריך להתכונן להסדרים נוספים לפי אותו הדגם של תבנית של הסכם הפרדת כוחות שנערך עם מצרים — אמר אתמול שר־החוץ מר א. אבן בפגישה עם דוברי המפלגה בירושלים.

לדבריו, הוסיף, כי הסכמים אלה יתכן ויסתמו עוד השנה.

לדבריו, הוליכה הממשלה על הסכם הפסקת־האש. ההסכם בשעתו, רק לאחר שכבשנו החלו להתקרב לקהיר. קודם לא הסכימה ארה״ב להצעות ביסיס על הפסקת־האש.

מר אבן סובר שמערכה המדינית של ישראל מתבהרת הולכת. הוא חש שנצרכים מגעים עם ירדן, באמצעות ועדת ג׳נבה. ישראל אינה התנגדות שהעניין הפלשתיני יוצג באמצעות ירדן.

ח. מלמד פנה לשר־הבטחון למנוע פינוי תוך חילול שבת

מאת סופרנו בכנסת

ח״כ סיעת המפד״ל בכנסת, א. מלמד הריץ אתמול מברק לשר־הבטחון בבקשה נמרצת שלא לבצע פעולות פינוי כוחות צה״ל בשבתות, ולא לכפות על חיילים פעולות בשבת, שאינן בגדר של פיקוח נפש. תוך כך הגיש גם ח״כ עקיבא נוף מ„הליכוד" שאילתא לשר הביטחון בנושא זה. נציגי החזית התורנית הגישו הצעה לסדר היום בעניין הנ״ל.

סופרנו לעניני מפלגות מוסיף: שר הביטחון משה דיין אמר אתמול לח״כ ש. לורנץ (החזית הדתית התורנית) כי גם בשבת הקרובה יהיו תנועות נסיגה בסיני תוך כדי חילול שבת.

ח״כ לורנץ פנה לשר הביטחון לפעול למניעת חילול שבת במסגרת נסיגתה של ישראל מסיני אולם השר דחה את פנייתו ואמר „היתה נסיגה בשבת ותהיה נסיגה בשבת הקרובה".

מהחזית הדתית התורנית נמסר, כי הודעתו זו של שר הביטחון יש בה כדי לפגוע בכל כוונה טובה של „החזית" להצטרף לממשלה החדשה.

לידידנו הנכבד
ראש עיריית רמלה וחבר הכנסת
מר אהרון אבוחצירא וביתו
ברכת מזל־טוב חמה
להולדת הבן
יהי רצון שיזכו לגדלו ולחנכו לתורה לחופה ולמעשים טובים להפארת המשפחה הנעלה
לשכת הרבנות רמלה

הודעה
איסוף בגדים במצב תקין, חדשים ומשומשים לשם חלוקה לנצרכים
כמו״כ, נצרכים הזקוקים לדברי לבוש יפנו למר מישלר, השלושה 12, בני־ברק, טל. 784765

הריני להביע את תודתי העמוקה
לכל אלה אשר באו לקראתי ועזרו לי באיסוף בגדים לנצרכים
לכבוד הרב הרשקוביץ שליט״א — רב ביהכנ״ס חכמי סלאנוצ׳א, חבקוק 3, בני־ברק
לגבאי ביהכנ״ס הנ״ל מר ווייס חיים
למר ווסרצקי — בעל מפעל לבגדים, אלנבי 56, ת״א
לגן הילדים 43 ברח׳ אלוף דוד 113 רמת־חן
לגן הילדים ברח׳ רש״י 48, תל־אביב
לגבי אסתר מרקס, מעלה השור 3, ר״ג
ולביה״ר לרוכסנים „זיק" בת״א
מי יתן וירבו כמותם
מישלר צבי

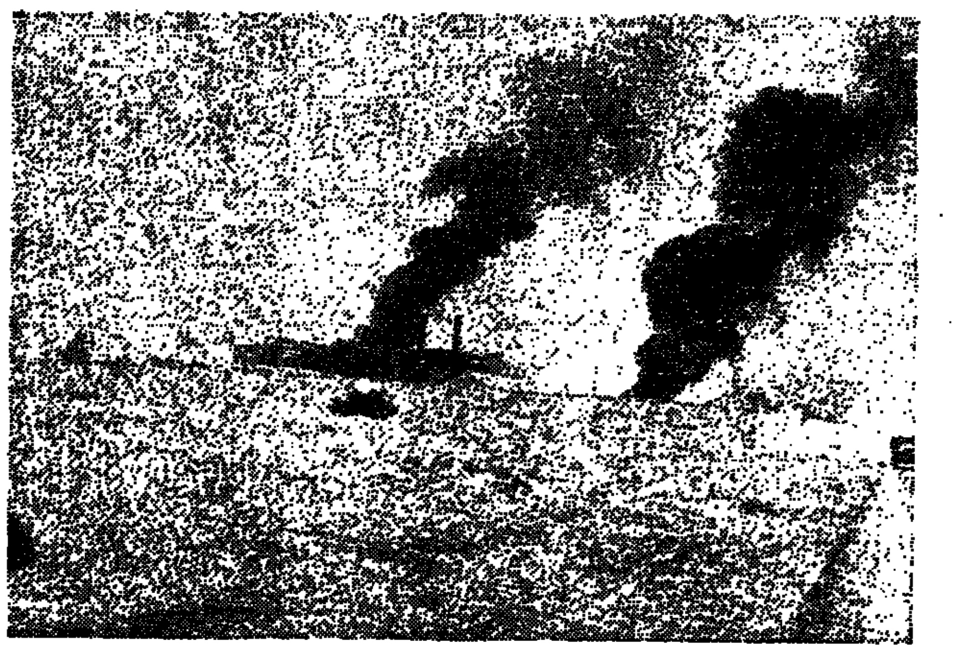

מיתקנים צבאיים מועלים באש

החלטה היסטורית: צו לניקסון להופיע כעד במשפט ארליכמן

לוס אנג׳לס, 29 (עי״ר, ע״צ, יופ״ע) — השופט גורדון רינגר מבית המשפט העליון של מדינת קליפורניה ציווה היום בהחלטה היסטורית, על הנשיא ניקסון להופיע בבית־המשפט כדי להעיד במשפטו של ג׳ון ד. ארליכמן, עוזרו לשעבר לעניני פנים, ב־25 בפברואר.

החלטה זו ניתנה על פי בקשתם של סניגורי ארליכמן, במשפט שבו נאשם עוזר ה„בית הלבן" לשעבר על תפקידו בפרשת ההתפרצות לבית הפסיכיאטור של דניאל אלסברג.

זו הפעם הראשונה בהיסטוריה של ארה״ב ששופט מקבל החלטה כזו. השופט רינגר הודיע: „בית המשפט יחתום על צו המורה לנשיא, ריצ׳רד ניקסון הנכבד, לבוא להעיד בפני בית משפט זה ב־25 בפברואר ופעם נוספת ב־15 באפריל".

משפטם של ארליכמן ושניים מקבוצת ה„שרברבים" של „הבית הלבן", דוד יאנג, נקבע ל־15 באפריל. ישיבה מוקדמת תתקיים ב־25 בפברואר. „בית המשפט משוכנע, הוסיף השופט רינגר, כי ריצ׳רד ניקסון הנכבד הוא עד חיוני לסניגוריה".

בוואשינגטון סירב דובר ה„בית הלבן" להגיב על החלטת השופט, בטרם ישוחח על כך עם היועצים המשפטיים של הנשיא.

הסניגורים של ארליכמן, הודיעו קודם לכן כי הם ידרשו שהנשיא יבוא אישית לשוחח על הפקיד לקרהם בפעילות התשאית של „השרברבים", אשר זכו לשמם הכוח שהוטל עליהם לגלות את מקורות הדליפות של מהרות רשמיים.

ארליכמן כואשם בקשירת קשר להתפרצות ושבועת שקר בהקשר עם הפריצה למשרד הפסיכיאטור דניאל אלסברג, ד״ר ליואיס פילדינג, בשנת 1971. גם יאנג ולידי מואשמים בהתפרצות וקשירת קשר.

„הבית הלבן": ההחלטה תזכה לעיון

דובר ה„בית הלבן" אמר רק כי החלטת השופט תזכה לעיון כאשר תתקבל, ותשובה באותה תמסר.

תשובה זו עשויה להיות החלטה להתעלם מצו השופט, בנימוק כי הנשיא איננו בתחום סמכותו של בית המשפט. ביחוד שמדובר במדינת קליפורניה ולא בבית משפט פדראלי — וזאת על סמך הדוקטרינה בדבר הפרדת הסמכויות בין הזרוע המבצעת של הממשלה והזרוע השיפוטית.

אפשרות אחרת היא שהנשיא ניקסון יערער על ההחלטה בפני ערכאות גבוהות יותר, כולל בית־המשפט העליון של ארה״ב.

„האם ניקסון אינו קם בלילה כדי לנגן בפסנתר ?"

וואשינגטון, 29 (ע״צ) — עיתונאים הציגו אמש לרעייתו של הנשיא ניקסון פט, שאלות על בריאותו של הנשיא, העוסק עתה בביסוס נאומו על מצב האומה.

אחד העיתונאים שאל „האם העיתונות היא מקור בעיותיו של הנשיא ?".

על כך השיבה הגב׳ ניקסון בחיוך מעושה „אילו בעיות ?".

לאחר מכן ביקשו העיתונאים לדעת מה מצב בריאותו של הנשיא, ואיך השפיעו עליו פרשת ווטרגייט, הדיונים על אפשרות הדחתו או ההתפטרות.

על כך השיבה פט : „מצב בריאותו מצויין ואני אוהבת אותו מאד ונותנת בו אימון מלא".

עוד ביקשו העיתונאים לדעת, „האם אין שנתו נודדת והאם אין הוא קם בלילות כדי לנגן בפסנתר ?".

על כך הגיבה רעיית הנשיא : „אין הוא מאריך לישון. אך הוא ישן שנה ישרים. לעתים מופרעת שנתו על ידי שיחות טלפון. אולם אם הוא מנגן בפסנתר, הרי זה בזמן שהוא הולך לישון".

הגר״ש גורן דוחה אפשרות של הכרה בגיור ריפורמי

הרב הראשי לישראל הגר״ש גורן שלל אמש בערב אפשרות הכרה בגיור רפורמי, בדיון על בעיית „מיהו יהודי" בתכנית „מוקד" בטלויזיה.

„אף אחד מאתנו אינו פוסל שום יהודי, אם זה רפורמי, קונסרווטיבי או אורתודוכסי באשר הוא יהודי, כיהודי. כל יהודי שרוצה לבוא לארץ תבוא עליו ברכה. הבעייה איננה פסילה אנשים או לשים חיץ בתוך העם היהודי, אלא הבעייה היא כאשר הרפורמים יוצאים לצרף בצורה מלאכותית אנשים שאינם יהודים ולהדביק להם את השם יהודי. זו בעיית הבעיות, וכנגד זה אנו מתקוממים", אמר.

„כדי להצטרף לעם היהודי — המשיך הרב — יש לנו נוהל, שקיים למעלה מ־3 אלפים שנה, ואיננו יכולים בשום פנים ואופן לוותר על הנוהל הזה, שניתן מהשמים למשה מסיני".

בקשר לכך סיפר, כי בתוך השבוע משפחה שהתגיירה גיור רפורמי בארצות הברית ובני המשפחה הצהירו, שמעולם לא קיימו על י״ג עיקרי האמונה של היהדות, ואינם יודעים אף מצווה אחת. מה השוני בין יהדות ונצרות.

בגיור הרפורמי — המשיך הרב הראשי — אין ברית מילה לגבר, טבילה לאשה וקבלת על מצוות בכלל, בעוד שאלה הם שלושה היסודות העיקריים של גיור כהלכה. כמו־כן סיפר שאשה שהתגיירה בהולנד גיור רפורמי והסיה בקיבוץ של השומר הצעיר, קיבלה הדרכה נוספת ביהדות מפי רבנית יוצאת הולנד, ואחרי 3 חדשים אמרה, כי עתה היא משוכנעת שהגיור הרפורמי הוא פיקציה בלבד.

בדיון נשמעה חוות דעתו של ח״כ ג. האוזנר, ששלל אפשרות של אי־הכרה בפעולות גיור של רבנים קונסרוטיביים ורפורמיים. כמו־כן השתתף בדיון, שנערך באוניברסיטת בן־גוריון בנגב, פרופ׳ ש. אטינגר. המשתתפים השיבו לשאלות שהוצגו להם ע״י הסטודנטים.

הושגה פשרה להרכב נשיאות הכנסת וועדותיה

מאת סופרנו בכנסת

משבר בחירת הסגנים ליו״ר הכנסת ומינוי ראשי הוועדות שהסתמן בראשית פעולתה של הכנסת השמינית נסתיים היום.

היום, לקראת דיוני הכנסת מקורים שהמליאה תאשר ברוב ניכר הצעה של „הוועדה המסדרת" בעניין הסגנים והוועדות. הוועדה הנ״ל התכנסה אמש ואישרה הצעה, שסוכמה לפני־כן בפגישת בגין—ברעם לפיה יהיו ליו״ר הכנסת חמישה סגנים (בכנסת השביעית היו שמונה) : שניים מ„המערך" (טרם נקבעו), שניים מהליכוד (אברכוב וקשת) ואחד מהמפד״ל (פ. שיינמן).

לסיעת „המערך" תהיה ראשות חמש ועדות : החוץ והבטחון, הכספים, הכנסת, העבודה והשירותים הציבוריים. לסיעת הליכוד תהיה ראשות בארבע ועדות : הפנים, ואקולוגיה, החינוך, הכלכלה, ביקורת המדינה. כמו־כן יהיה נציג הליכוד מ״מ קבוע ליו״ר ועדת החוץ והבטחון ויהיה להם יו״ר ועדת־משנה לחוקי־יסוד ויו״ר הוועדה המשותפת (בוועדת מיסגה) לתקציב הבטחון. ראשות ועדת החוקה חוק ומשפט כמקודם, לנציג המפד״ל.

עם אישור הרכב הסגנים והוועדות כבר התחיל עבודתה הסדירה המלאה של הכנסת.

תחזית מזג האוויר

מעונן חלקית, לפרקים מעונן עם טפטופים פזורים. הטמפרטורות: ירושלים 4—8, תל אביב 7—15, חיפה 8—16, רמת הגולן 1—6, טבריה 6—16, לוד 6—16, צפת 6—19, יריחו 8—18, עזה 7—16, באר שבע 5—15, נצרת 5—12, אילת 8—18, מפרץ שלמה 10—18.

הית ווילסון תוקפים את הקומוניסטים

לונדון, 29 (יופ״ע, ע״ר). — ראש ממשלת בריטניה אדוארד הית ומנהיג מפלגת הלייבור האופוזיציונית הארולד וילסון גינו היום בפומבי את הקומוניסטים שבין מנהיגי פועלי המיכרות הבריטיים, בהאשימם אותם בנסיון לנצל את שביתת כורי הפחם כדי להפיל את הממשלה.

הית אמר בפרלמנט: „אני מקווה שכל הדמוקרטים ינערו את חוצנם מהם".

בהודעה ארוכה שפורסמה על ידי מפלגת הלייבור נאמר כי „אנו דוחים כל נסיון מצד קומוניסטים או אחרים לנצל את הכורים כנשק פוליטי כדי להביא לשביתה כללית, ואנו מגנים את הקריאה לחיילים להתעלם מהוראות חוקיות במקרה של שביתה. זו היא עצה מסוכנת".

חוסיין ברומניה

רבת עמון, 29 (ע״ר, ע״צ) — ביקורו של המלך חוסיין ברומניה ישרת את ענין השלום והצדק במזה״ת — כתב היום העתון הירדני „אל ראי".

העתון מציין, כי רומניה ממלאת עתה תפקיד בולט בזירה הבינלאומית ועל כן היה זה רק טבעי שראשי שתי המדינות יפגשו.

המלך חוסיין הגיע היום לבוקרשט, באיחור של כ־24 שעות. מטוסו של מלך ירדן, שהמריא אתמול מרבת עמון, היה נאלץ לנחות באיסטנבול לאור תנאי מזג האויר הגרועים ברומניה. עתוני רומניה כותבים כי הביקור „מהווה שלב חשוב בפיתוח שיתוף הפעולה בין שתי המדינות.

ישראל מקבלת עתה חלקי חילוף ל„צנטוריון"

לונדון 29 (עסס״א) — על אף שבריטניה וישראל אינן מוסרות בדרך כלל פרטים על מכירותם וקנייתם של נשק וציוד צבאי, נודע כאן היום ממקורות מוסמכים שמאז הסרת האמברגו מקבלת ישראל חלקי־חילוף לטנק הבריטי מדגם „צנטוריון" וכן פריטי נשק אחרים שהוזמנו עוד לפני מלחמת יום הכיפורים.

למר נתן לויטש וביתו
ברכת מזל טוב לבבית
לנשואי הבת עם בח״ל
„הצופה" — מח׳ המודעות

ברוב זעום העבירה הכנסת הצעת התקציב הנוסף לצרכי בטחון לוועדה

46 בעד, 36 נגד * בן־אהרן ואליאב מהמערך הצביעו יחד עם הליכוד

מאת סופרנו בכנסת

ברוב זעום העבירה אמש הכנסת לוועדת הכספים את הצעת התקציב הנוסף שהיתה נועד לצורכי הבטחון, לאחר דיון שנמשך לשמונה שעות והפך דיון על צמצום הסובסידיות על ידי האוצר הגדלת גל של התייקרויות במדינה.

בעד העברת התקציב הנוסף לוועדה הצביעו ארבעים ושישה צירים מסיעות המערך, המפד״ל ולי״ע. נגד התקציב הנוסף הצביעו שלושים ושש מסיעות הליכוד, רק״ח ומוקד.

ההפתעה שהרגיזה היטב את שר האוצר וצמרת „העבודה", היתה כאשר חברי הכנסת יצחק בן אהרן ואריה אליאב מסיעת „המערך" הצטרפו ל„ליכוד" ולנציגי הקומוניסטים נגד התקציב הנוסף. שבעה נציגי החזית התורנית והגב׳ אלוני נמנעו מהצבעה.

לסופרנו נמסר, כי בישיבתה השבועית של הממשלה ביום א׳ שעבר הביע השר ד״ר ורהפטיג התנגדות לצמצום הסובסידיות על הלחם, על המרגרינה, שאין להחליט על צמצום בה בראשי הסובסידיות. להצעתו לא נמצאו תומכים ולא הועמדה להצבעה. היתה גם הצעה כללית יותר, של השר מ. חזני, שצמצום הסובסידיות יהיה מתון יותר. לה היו שלושה תומכים בלבד.

בסכמו אמש את הדיון הממושך בכנסת אמר שר האוצר פ. ספיר שההחלטה לצמצום הסובסידיות בדרגה הוכבה בין השרים ספיר — בר־לב — גבתי, ואושרה בממשלה.

את הדיבורים, שכאילו לפני מלחמת יום הכיפורים היו צמצומים בתקציב הבטחון הגדיר שר האוצר כ„שקר מתועב". הוא חזר ואמר שהיקף הסובסידיות הגיע לממדים גדולים מדי ואף עודדו בזבוז בלחם ובמצרכים אחרים, וגם בלי המלחמה היה צורך לצמצם. הוא הבטיח שבוועדת הכספים, יחד עם נציגי ההסתדרות, ייבדקו שיעורי הפיצוי למכוסי יכולת ואם יתברר שהפיצוי המוצע קטן מדי, יוגדל.

פרטים על הדיון עיין במדור „בין הכסא והדוכן".

פגזים סוריים לעבר כוחותינו

אתמול בשעות הצהריים סמוך לשעה 12.00 ירו הסורים מספר פגזי מרגמה לעבר כוחותינו באיזור מזרעת בית ג׳אן.

סמוך לשעה 14.00 ירו הסורים שנית מספר פגזי מרגמה לעבר עמדות כוחותינו באותו איזור. לא היו נפגעים לכוחותינו.

נציג ישראל באו״ם הגיש אגרת למועצת הבטחון ובה פירוט הפרות הפסקת האש על ידי הסורים. האגרת מטילה את האחריות על ממשלת סוריה להפרות אלה.

הסנאט האמריקני מזהיר

וואשינגטון, 29 (יופ״ע) — הסנאט האמריקאי אישר היום החלטה המודיעה לארצות המפיקות נפט, כי העלאת מחירי הנפט עלולה להביא למעשי תגמול מצד ארה״ב.

ד״ר בורג: בעיית מיהו יהודי עניין עקרוני במפד״ל

מאת סופרנו

שר־הפנים ד״ר יוסף בורג אמר אתמול בפגישה עם ראשי מועצות מקומיות בירושלים כי פתרון שאלת „מיהו יהודי" הוא דבר קובע אצל המפד״ל בקשר לבעיות קואליציוניות. השר הוסיף, כי הזהות היהודית היא זהות דתית לאומית ולא פרוגמטיסטית.

רציפות הדורות צריכה להבטיח רציפות ההנהגה.

מפלגות הקואליציה — אמר להלן השר — מכירות את המפד״ל ככוח דתי ולאומי כששני מרכיבים אלה משמשים נר לרגליה. ד״ר בורג אמר עוד, כי ההבנה בין הכוחות הגדולים של הכנסת בנושא זה תהוה את היסוד להמשך דרך ההיסטורית, בין מחנה הפועלים לבין מחנה הציונות הדתית. העניין יותר חשוב מקואליציות כוטיפליות בכל אתר ואתר — ציין הנואם. מלכתחילה יש לקבוע כי טוב לאקלים הציבורי של המדינה שכל ישוב יכול להיות את חייו בהנהגה אשר יהא בחר בה.

עם זאת הטעים כי אין הוא שולל התערבות מרכזי המפלגות מפעם לפעם. יכול אני לומר בשפטים אלה — אמר השר — לנוכח העובדה הידועה לכל שבשום שלב בשלבי המשא והמתן הקואליציוניים לא התערבתי בתור שר הפנים ולא דיברתי עם שום ראש ציר. השר אמר כי קיים פגישה אחת לאור רצונם של חברים להיפגש אתו וזה הכל. זוהי לא רק זכותי אלא גם חובתי — ציין השר וסיים כי יותר הידיעות בעיתונים הן ידיעות אשר בטעות יסודן או בהטעיה.

הקמת ועדת־שרים לביטחון נדונה במו״מ הקואליציוני

נציגי המערך: יוצר מצב של שרים בכירים וזוטרים * נציגי מפד״ל מציעים ועדה בגודל מחצית חברי הממשלה

מאת סופרנו לענייני מפלגות

נציגי „המערך" בוועדת המשנה לנושא „מבנה הממשלה" המקיימת את דיוניה במסגרת המו״מ הקואליציוני עמדו אתמול על הקשיים הקיימים מבחינתם בעניין הקמת ועדת שרים לעניני ביטחון.

בין היתר הטעימו, כי על ידי הקמתה יווצר קריטריון של שרים בכירים ושרים זוטרים וכבר־כן עלולה להיווצר מציאות. בשל הרכבה של הוועדה לפי מפתח ייצוג המפלגות בממשלה — לא יכללו בה שרים בעלי עבר צבאי, שיש ביכולתם לתרום רבות לעבודתה.

נציגי המפד״ל (ה״ה: רפאל, בן־מאיר ושיינמן) ולי״ע הסבירו כי הם רואים צורך חיוני בהקמת ועדה זו, ונציגי „המערך" רשמו זאת לפניהם.

נציגי המפד״ל הסבירו גם כי על הוועדה להיות מצומצמת וגדולה לא יעלה על מחצית מחברי הממשלה. בדברו על סמכויות הוועדה הציע בין היתר ח״כ ד״ר רפאל, כי כל חבר בוועדה יהיה זכאי לעכב החלטה בעניינים, שאין בהם דחיפות ביצוע על מנת להביאם לאישור הממשלה כולה.

אשר להקמת מועצה לבטחון לאומי מוסכם על רוב חברי הוועדה כי אין להקים מועצה שתהיה כזו שהוקמה בארה״ב וזאת בגלל ההבדלים במבנה השלטון.

יחד עם זאת קיימת נטייה לקבל את הצעת סגן שר התחבורה ג. יעקבי לפיה יש להקים יחידת מטה מקצועית־צבאית שתפעל ליד הממשלה. סוכם, כי העניין כולו יועבר להכר־

(סוף בעמוד 9)

ד״ר ורהפטיג נועד עם הרבנים הראשיים

סופרנו בקריית ירושלים מוסיף: שר הדתות, ד״ר ז. ורהפטיג, נפגש אתמול עם הרבנים הראשיים לישראל הגר״ש גורן והרה״ג ע. יוסף (בנפרד) ומסר להם על תוכן הדיונים בוועדת המו״מ הקואליציוני בבעיות הדתיות.

היועה״מ העביר את ההאשמות ההדדיות של האלופים גונן ושרון לוועדת החקירה

מאת כתב „הצופה" בירושלים

היועץ המשפטי של הממשלה מר מאיר שמגר העביר לוועדת החקירה של מלחמת יום הכיפורים, בראשות השופט ש. אגרנט, את התלונות ההדדיות של האלוף גונן נגד האלוף ח״כ א. שרון ושל האחרון נגד האלוף גונן, כדי שיחקרו בתלונות אלה, כחלק מהחלטת הממשלה.

התלונות נוגעות לניהול המלחמה בחזית הדרום במלחמת יום הכיפורים. גונן מאשים את שרון בדיווח בלתי־מדוייק ובאי־בצוע הוראות. שרון מאשים את גונן בהאשמות אחרות, הנוגעות לניהול הבלתי־כשיר את פעולות הצליחה ובאי־משלוח תגבורות לאוגדתו במצב קריטי.

הוועדה תצטרך להחליט אם זה בגדר סמכותה, או שעליה לבקש מהממשלה להרחיב את סמכותה לדיון גם בתקופה שלאחר קרבות הבלימה.

בחוות דעת משפטית שהעביר היועץ־המשפטי מאיר שמגר לרמטכ״ל בעניין תוכן הראיון של ח״כ א. שרון לכתב ה„ניו־יורק טיימס", נאמר, כי שיקול־דעת אם לנקוט באריק שרון או לא, נתונה לרמטכ״ל רק לאחר שאלוף שרון ישמיע את דברו בפניו.

שרון טען, כי את הראיון נתן לאחר שהובאו אליו קבוצת כתבים במסגרת הסיורים שערך דובר צה״ל.

שרון טען, כי את הדברים שאמר לכתב, היו תגובה לתדריך שניתן לעורכי עתונים שקוים במפקדה הממונה עליו. היועץ המשפטי קובע כי הסבריו של שרון מסירים מעליו את האשמה רק באופן חלקי. איש צבא בשירות פעיל, צריך להיות מצוייד באישור לשם מסירת ראיון, בהתאם לפקודות מטכ״ל, אך הוא פטור מן האשמה לפקודת הצנזורה שעליה מופקדת רשות אחרת.

היועץ־המשפטי מציע לבדוק את מדיניות דובר צה״ל בעניין הצבת וסיור כתבים ביחידות והכנת הנחיות למפקדי היחידות לגבי המותר והאסור בתדרוך כתבים ומבקרים בצורה מפורשת וחד־משמעית ביותר.

התאחדות הרבנים הספרדים בישראל
נצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון האלוקים
רבני ישראל עטופי אבל ויגון, מהסתלקותו של האי גאון אור הצפון נעלם, צדיק יסוד עולם, שמו כשם הגדולים בישראל מהוללים, סבא דמשפטים סבא עליה המעטים, מחבר ספרים רבים בספרים עולה לששים, מורנו ורבנו ממייסדי התאחדותנו, הדיין המצויין, באר הדור והדרו
הגאון רבי יוסף משאש זצוק״ל
הרב הראשי לחיפה והמחוז
וי להאי שופרא דבלי בארעא
מנחם ציון ובונה ירושלים ינחם המשפחה הנכבדה בכפליים

המועצה הדתית — המועצה המקומית
אבן־יהודה
הכואבים ומזדעזעים מפטירתו הפתאומית של
הגאון הצדיק
הרב יצחק נשר זצ״ל
ומשתתפים באבלה הכבד של המשפחה
בנחמת ציון וירושלים הנחמו ולא תוסיפו לדאבה עוד
ה. י. שרעבי — יו״ר המועצה הדתית
י. הוכמן — ראש המועצה המקומית

למורתנו הרבנית חסידה נשר וב״ב
עמכם אנו בצערכם על פטירת בעלך הדגול
הרב יצחק נשר ז״ל
ינחם ה׳ ולא תדעו דאבה עוד ובנחמת ציון וירושלים תנוחמו
מיכללת בני־עקיבא „מגולה"
הסמינר הממ״ד חיפה

למשפחת פופר
השתתפותנו העמוקה באבלכם הכבד
בהלקח מכם ראש המשפחה
ר׳ אלימלך בן אליעזר פופר ז״ל
מזכיר המפד״ל — הפוהמ״ז חיפה—גבעת עליה
לא תוסיפו לדאבה עוד
מועצת התנועה
המפד״ל — הפוהמ״ז בתל אביב
א. פישלר — המזכיר

ליעקב זילברשץ וב״ב
כוס תנחומים במות עליו אביו
ר׳ חיים יוסף ז״ל
שאול מייזליש

בצער וביגון קודר אנו מודיעים על פטירת אבינו
ד״ר יום־טוב השלום
(עיר ועתנאי — חתנו של הרב נסים אוחנה זצ״ל)
הלוויה תתקיים היום, יום רביעי ז׳ שבט (30.1.74), בשעה 3.00 אחה״צ מבית החולים „רמב״ם" בחיפה. אוטובוס מיוחד יעמוד לרשות המלווים בשעה 2.30 ליד בית הכנסת, ברח׳ עבאס 1 ויעבור דרך בית החולים רמב״ם ומשם תצא הלוויה אל בית העלמין הישן בחוף הכרמל.
המתאבלים: אשתו, בניו, כלתו, אחיו בחו״ל
משפחת הרב נסים אוחנה, משפ׳ צפריר ומשפ׳ אבוחצירא

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירת
אשתי, אמנו אחותי וסבתנו היקרה
מרת טובה (חיה) גיטל הזה
בת הרה״ח ר׳ יצחק גרינבלט ז״ל
אשת ר׳ פנחס הזה יבלח״א
הלוויה תצא היום, יום רביעי ז׳ שבט תשל״ד (30.1.74), בשעה 1.00 אחה״צ, מבית הלוויות העירוני רח׳ דפנה 5 תל־אביב — לבית העלמין בחולון.
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.
המשפחה המתאבלת

הננו משתתפים בצערם של תלמידנו היקר
ברוך פופר ומשפחתו
בהלקח מהם
אביהם
היקר באדם, פועל צדק ודובר אמת בלבבו
הרופא לשבורי לב ירפא שברם
הנהלת ישיבת הנגב
נתיבות

מספד מר
ביום ראשון י״א שבט תשל״ד (3.2.74)
בשעה חמש, יערך בהיכל הישיבה
הספד על
עשרת תלמידי הישיבה
שנפלו במלחמת
יום הכיפורים הי״ד
בוגרי הישיבה מכירי ומוקירי החללים הקדושים, מתבקשים להשתתף
ביגון ובדמע,
ובצפיה לישועה ולנחמה
ישיבת כרם ביבנה

هكذا من الأصل

של הצופה

חילול כבוד ישראל

הרמטכ"ל רב־אלוף דוד אלעזר אמר בישיבת הממשלה בתשובה לשאילתה של שר הדתות, ד"ר זרח ורהפטיג, כי פרט לתגובות בטחוניות הכרחיות, לא בוצעו כל פעולות נסיגה בשבת. לעומתו, שר־הביטחון משה דיין, הבהיר אתמול, כי „היתה נסיגה בשבת ותהיה נסיגה בשבת...". על דעת מי אמר שר־הביטחון את הדברים הללו; מי הסמיך אותו להורות לבצע נסיגה בעיצומו של יום השבת ולפגוע בכך ברגשותיו הלאומיים של עם ישראל ועל כולם בחיילי צבא־הגנה־לישראל מקדשי־שביעי?

נסיגה המבוצעת לפי הסכם של הפרדת כוחות, בפיקוחו של האו"ם, אין בה משום פיקוח נפש, ממילא חלות עליה פקודות המטה הכללי האוסרות כל פעילות כגון תנועת צבא, אימונים וכיוצא בזה בשבת ובמועדי ישראל. פקודה זו מן הדין שתכובד על־ידי הפיקוד העליון של צה"ל, מה גם שהיא מייחדת בכך את צבא־הגנה־לישראל משאר הצבאות בעולם.

בכלל, יש להצטער על כך שהגורמים הביטחוניים המוסמכים לא נתנו דעתם על השבת והסכימו ללוח זמנים לנסיגה הפוגע בקדושתה. לא היתה כל הצדקה לקבוע את יום ו' כיום בו יחל הפינוי, כשם שאין כל הצדקה לכך שבשבת הקרובה יבוצעו תנועות צבא בקשר לנסיגה.

על שר־הביטחון והרמטכ"ל להתחשב בפניות הציבור הדתי ולהורות מיד לכל הדרגים הפיקודיים, כי מכניסת השבת (ביום ששי אחה"צ) ועד למוצאי שבת תושבת מלאכת הפינוי ויינתן לחיילי ישראל לקיים את השבת כהלכתה.

בשעת חירום יצאו לוחמי ישראל בעיצומו של יום־הכיפורים — היום הקדוש ביותר לעם ישראל — כדי להגיע מהר יותר אל החזית. בנסיעתם קידשו את יום שבת־שבתון; כיום בימי רגיעה של הפרדת הכוחות — נסיגה בשבת היא חילול כבוד ישראל ויש למנוע זאת ומיד!

האם ביצוע נסיגה תוך חילול שבת הוא חלק מהסכם הפרדת הכוחות? — לשר־הביטחון ולרמטכ"ל פתרונים!

מסע ז'יבר

ריח הנפט נודף ממסעו של שר־החוץ הצרפתי ז'יבר במדינות ערב. ביקורו שנסתיים זה עתה מבטא את משאת־נפשה של פאריז לשאת חן בעיני מדינות הנפט מזה ולכבוש את השווקים הערביים בשביל התעשייה הצרפתית. אולם מר ז'יבר לא הסתפק בכך, אלא בעת ביקורו בסוריה, במקום להוסיף מוסר לשליטי דמשק המתעלמים לחלוטין מקיום אמנת ג'נבה לגבי השבויים הישראליים, ניסה להזהיר ריב באזהרת הסורים מפני אופטימיות יתירה ו„אזיות עינים" בכל הקשור בהסכם הפסקת האש עם ישראל.

צרפת שלא ראתה בעין יפה את כינוסה של ועידת ג'נבה בלא השתתפותה אינה משלימה, כנראה עד עכשיו עם העובדה, שאינה נמצאת בין הפעילים להשגת הסדר במזרח־התיכון. ומכיוון שכך היתה לשותפה פעילה לכל אותן המדינות שאינן שלימות עם יוזמתו של שר החוץ האמריקאי ד"ר הנרי קיסינג'ר.

ברם, ההתנגדות ליוזמה האמריקאית אינה נובעת מטעמי פריסטיז'ה בלבד, עיקרה — האינטרסים הצרפתיים לקנות אחיזה בעולם הערבי ולדחוק עד כמה שאפשר את ההשפעה האמריקאית. כי מאחז בארצות ערב, במיוחד בארצות המפיקות נפט מהווה גורם חשוב מבחינה כלכלית.

שר החוץ הצרפתי בביקורו באיזור גילה ענין רב בכמה וכמה פרוייקטים כלכליים. בארצות בהן ביקר, באחדות מהן הציע שיתוף פעולה כלכלי; בארצות אחרות — נשק צרפתי. כדי להתגבר על ה„אמבארגו" שצרפת הטילה על משלוחי נשק למזרח־הקרוב אף מצאו פורמולה האומרת, כי צרפת מוכנה לספק נשק הגנתי. על סוגי נשק אלה — הודגש — לא חלים כללי ה„אמבארגו".

— ומיהי המדינה שצרפת מוכנה למכור לה נשק הגנתי? — בין היתר סוריה. לפי הידיעות מדמשק התעניינו הסורים בסוגי נשק שונים, ביניהם ציוד קשר וכדומה.

בסיכום ניתן לומר שביקור ז'יבר באיזור הוא חלק ממדיניות הפיוס הצרפתית כלפי הערבים. אמנם מר ז'יבר מתכוון בין היתר לבקר בישראל, בתוך ניסיון להביא להפשרת הקיפאון ביחסי שתי המדינות השורר מאז מלחמת ששת הימים, אך מדיניותה של צרפת הקשורה באינטרסים מדיניים וכלכליים בעולם הערבי, ספק אם תשתנה, גם אחרי ביקורו של שר החוץ הצרפתי בירושלים.

פאריס מתחרה עתה על השווקים הערביים ועל הנפט הערבי ובהתאם לכך גם קובעת את סדר העדיפויות שלה ביחסי החוץ. בהתאם לכך עלינו גם להעריך ולסכם את ביקורו של ז'יבר בארצות ערב וברוח זו גם להבין את המדיניות הצרפתית, תרף הקולות הנשמעים בפאריס בעד הידוק שיתוף הפעולה גם עם ישראל.

צה"ל החל בשלב שני של פינוי

(סוף מעמוד ראשון)

קהיר תדרוש פיצויים מישראל

בקאהיר אמר היום הדובר הצבאי הראשי של מצרים, גנראל מוכתר, כי מצרים תדרוש פיצויים מישראל על רכוש אזרחי שהושמד או ניזוק בעת הכיבוש הישראלי של הגדה המערבית.

מוכתר אמר לעיתונאים שביקרו בעיר סואץ „אנו נדרוש פיצויים על כל המיתקנים האזרחיים שנהרסו על ידי הישראלים".

להלן אמר מוכתר כי כוח החירום של האו"ם המקבל לידו את הפיקוח על השטחים שאותם מפנה ישראל בטרם מסירתם למצרים, „ישמש עדי לנזקים שנגרמו על ידי הישראלים".

יצליחו לעמוד בזמני הסכם ההפרדה

עוד אמר הגנראל באדאווי, כי הארמיה ה־3 יכלה להחזיק מעמד זמן נוסף אף אילו לא נחתם הסכם ההפרדה.

„יש לנו כמויות גדולות של נשק וציוד. בשלושת החודשים האחרונים הגיעה אלינו אספקה קבועה של מזון וצרכים אחרים", הוא אמר לעיתונאים.

כן אמר כי בהתנגשויות היומיות עם הישראלים, אחרי הפסקת האש שיפרה הארמיה השלישית את עמדותיה ותפסה עמדות חדשות. העמדות שופרו בגיזרה נוספת לאחר הנסיגה הישראלית.

„הישראלים הבינו כי מצבם יהיה טוב יותר לאחר שיסוגו", הוא אמר.

ספאסקי עלה לחצי גמר

סאן חואן, פורטו ריקו 29 (יופי"ע) — אלוף בריה"מ בשחמט, בוריס ספאסקי ניצח היום בשלישית את אלוף ארה"ב רוברט בירן, ובכך עלה לחצי הגמר של תחרות המועמדים, לקראת אליפות העולם.

ספאסקי, ששיחק בכלים לבנים, ניצח את בירן במשחק דחוי. היה זה נצחונו השלישי הרצוף של ספאסקי. שני המשחקים הראשונים בהתמודדות בין השניים נסתיימו בתיקו.

בפאלמה דה מאיורקה סיימו היום פורטיש ההונגרי ופטרוסיאן הסובייטי בתיקו במשחק השישי במסגרת רבע הגמר.

היה זה התיקו החמישי בין השניים, פטרוסיאן ניצח במשחק אחד.

המשחק נמשך 35 מהלכים במשך 4 שעות והופסק. פורטיש נקט בהגנה צרפתית.

ירידה במחיר הזהב

לונדון 29 (יופי"ע) — מחיר הזהב ירד היום ירידה חדה, ואילו הדולר האמריקאני נשאר פחות או יותר יציב בשווקי המטבע האירופיים.

בפאריס ירד מחיר הזהב ב־8 דולר לאונקיה והגיע למחיר של 144 דולר, מחיר שהינו עדיין גבוה בהרבה מהמחיר בשווקי מטבע אירופיים אחרים. בלונדון ירד מחיר הזהב ב־3 דולרים ל־137.50 דולר האונקיה.

מציעים את בר־עם לממשלה

מאת סופרנו לענייני מפלגות

חברי הכנסת חיים צדוק וישראל קרגמן יפגשו בימים אלה עם יו"ר הממ' גולדה מאיר כדי להציע בפניה את מועמדותו של משה ברעם לכהונת שר בממשלה החדשה.

„יצויין, כי במפלגת „העבודה" רבים הם התומכים במועמדותו לכהונת שר, וסניף ה„עבודה" בירושלים מתכונן לקיים סדרת פגישות עם צמרת ה„עבודה".

● כלי עבודה חקלאיים שונים בשווי של למעלה מ־3000 ל"י נגנבו ממחסן בכפר גלעדי.

המו"מ הקואליציוני

(סוף מעמוד ראשון)

עת הממשלה. בוועדת המישנה לעניני דת וכדומה התגבשה הסכמה לאשר הצעת חוק נגד הונאה בכשרות.

בדיון על חוק רבנות במועצות דתיות הציע השר משה קול, כי יוגבל גילם של מתמודדים לכהונת רב ראשי. הפד ד"ר ז. ורהפטיג הטעים, כי המפד"ל תסכים להגבלת גיל רק אם יוחלט כי רב ראשי יכהן בתפקידו כל חייו. בעמדתו זו תמך ח"כ ת. צדוק.

חילוקי דעות בענין ניתוחי מתים

בסוגיית צמצום ניתוחי מתים נתגלו חילוקי דיעות בכמה נושאים עם שר הבריאות ויקטור שם־טוב בין היתר התנגד להשתתפותם של רבנים בועדות „עדי" שתחליט במקרים מסויימים, אם לאפשר ניתוחים. ההילם כי הוקם ועדת מישנה לבירור הענין כולו.

אסר להיתרי עבודה בשבת סוכם, כי הסטטוס־קוו יהווה בסיס להחלטות שיתקבלו לגביו.

נמסר, כי לגבי הפעלת התחבורה ציבורית בשבת ישמר הסטטוס־קוו. נציגי ל"ע—ר"ץ תבעו בישיבה להפעיל תחבורה ציבורית בשבת.

בדיון על סמכותה של הרבנות בנושאי נישואין וגירושין עלתה שאלה תיקון חוק השבות ו„הצעת האזורי" להתיר נישואין אזרחיים לפסולי חיתון. באורח עקרוני סוכם, כי הסטטוס־קוו הקיים ישמש בסיס להחלטות בנושאים אלה.

בוועדה קיימת נטייה לאפשר לל"ע חופש הצבעה בענין „הצעת האזורי".

בנושא החינוך — עקרונית, יישמרו הסיכומים שנתקבלו בהסכם הקואליציוני האחרון.

תנאי פהאמי לחוזה שלום עם ישראל:
נסיגה לגבולות 1967 וזכויות הפלשתינים

לא נשוב לג'נווה בלי סוריה ✶ יש לשתף את אירופה בפתרון הבעייה במזה"ת ✶ אם ניקסון רוצה לבקר נקבל אותו בסבר פנים

רומא 29 (עית) — שר החוץ המצרי איסמעיל פהאמי הודיע היום על נכונות ארצו לחתום על חוזה שלום עם ישראל.

בראיון שהעניק כמאוחר לשליחים העיתונאים של העתונים „קוריירה דלה סירה" ו„לה סטמפה" הצהיר פהאמי: „אנו מוכנים לחתום על חוזה שלום עם ישראל".

עוד אמר שר החוץ המצרי: „זו הפעם הראשונה שמדינה ערבית מדברת כה לבקוע בצעד זה. עתה, מוטלת על ישראל החובה שלא להחמיץ הזדמנות זו ע"י מילוי שני תנאים מוקדמים — נסיגה מהשטחים שנכבשו ב־1967 והכרה בזכויות הלאומיות של הפלשתינאים".

פהאמי נתן ראיונות אלה לרגל ביקורו של שר החוץ האיטלקי, אלדו מורו, במצרים.

בהמשך דבריו אמר שר החוץ המצרי כי מצרים מתייחסת בעין יפה להצעה שבריטניה וצרפת יצטרפו להסכם שלום וישתתפו בכוח החירום של האו"ם.

באשר לחידוש דיוני ועידת השלום המזרח תיכונית בג'נבה, הבהיר פהאמי כי מצרים אינה יכולה לשוב לועידת השלום בלי סוריה. הוא אמר כי סוריה מציבה כתנאי — ביצוע הסכם הפרדת כוחות בחזית הסורית.

פהאמי הודה, שלפי שעה המכשול העיקרי בדרך לשיתוף סוריה בועידת ג'נבה הוא — רשימת השבויים. הוא הוסיף עם זאת „העניינים הים לכיוון הנכון".

בהתייחסו להשתתפות הפלשתינים בועידת השלום, ציין פהאמי כי מהלך זה יבוא במועד מאוחר יותר.

בתשובה על שאלה בקשר עם התפקיד שאירופה יכולה למלא בקידום היחסים עם הערבים, הצהיר שר החוץ המצרי שהוא מצדד בשיתוף פעולה הדוק יותר עם אירופה. הוא ציין שיבשת אירופה לא תהיה בטוחה כל עוד קיימת סכנה של מלחמה במזה"ת.

פהאמי סירב להשיב לשאלה אם אמנם פנה הנשיא סאדאת למלך פייסל בבקשה שיסיר את החרם על משלוחי־נפט לארה"ב.

בהתייחסו לשמועות, לפיהן מתכונן הנשיא ניקסון לבקר במזה"ת, אמר שר החוץ המצרי: „אם יחליט נשיא ארה"ב לבוא נקדם אותו בסבר פנים יפות. זה כל מה שאוכל לומר".

יו"ר מפלגת הלייבור יוצא למצרים

לונדון, 29 (עי"ר) — ג'יימס קאלאהאן, שר החוץ ב„ממשלת הצללים" הבריטית, עומד לצאת מחר לקהיר שם יוועד עם הנשיא סאדאת ומנהיגים מצריים אחרים, על פי הזמנת ממשלת מצרים.

ביום ו' יגיע קאלאהאן לישראל ויפגש עם ראש הממשלה גולדה מאיר ושרים שונים.

המפד"ל בחיפה בעד הסכם קואליציוני עם המערך

נושא החינוך בהסכם נשאר פתוח למו"מ נוסף

מאת סופרנו בחיפה

על הודו של קול החליטה אמש מזכירות המפד"ל בחיפה להצטרף לקואליציה העירונית בתנאים הקיימים פרט לנושא החינוך שישאר פתוח למשא־ומתן נוסף ויובא להכרעת מועצת הסניף.

גם מזכירות הסניף בקרית שמואל החליטה להצטרף להסכם הקואליציוני.

לנוכח החלטה זו תיפגש הבוקר ועדת המשא־ומתן עם נציגי המערך כדי להעמיד על תוספת המצב נוכח ההצעה של המערך לשותפות קואליציונית על בסיס של סטטוס־קוו של ההסכם מלפני 4 שנים. נציגי המערך דחו על הסף שורה של תביעות יסודיות של המפד"ל בתחום הדתי כמו: התאמת התקציב של המועצה הדתית ושרותיה כמו ביתר הערים הגדולות — באופן יחסי לתקציב העירוני, אחריות לתיק החינוך, תיקון עיוותי העבר בתחום זה. כן נדחתה הדרישה לסגן בתואר וליצוג מוגדל בהנהלת העיר בהשוואה לפא"י וסיעת ל"ע שלהן רק נציג אחד במועצת העיר, ולמפד"ל — שניים.

פרוש ההחלטה מאמש הוא שנציגי המפד"ל יצביעו הערב בישיבת מועצת העיריה בעד בחירתו של יוסף אלמוגי לכהונת ראש העיר. ואמרי שיחתמו קודם לכן על ההסכם הקואליציוני הכולל. אולם החתימה זו תהיה כפופה לאישור מועצת הסניף באם המערך יספק את דרישות המפד"ל בתחום החינוך הדתי ושיתופו.

היום בשעה 11.00 עומד להתקיים טכס חתימת ההסכם הקואליציוני בין נציגי סיעות המערך, המפד"ל, פא"י, ול"ע. סיעת גח"ל תישאר כנראה באופוזיציה, המונה 6 נציגים לעומת 19 נציגים בקואליציה.

בדיון שנערך במזכירות המפד"ל הביעו גם החברים המצדדים בשותפות קואליציונית ביקורת נגד נוקשות המערך ונציגיו, שאינם נוטים לחתום על הסכמים מקובלים בשותפות קואליציונית אלא מסתפקים בהגדרות כוללות על הסכם של „רצון טוב". בדיון שנערך במזכירות השתתפו: י. לבנון, א. אלתר, א.צ. גבעון, י. עזריאלי, עו"ד י. תריף, א. סקורניק, מ. פרידמן, י. גן, י. ירמיצקי, הרב טולידנו והדב פרומר.

הצי הסובייטי בים התיכון קובל על עיקוב מצד הצי הצרפתי

פאריס, 29 (יופי"ע) — הצי הסובייטי התלונן על עיקוב של הצי הצרפתי אחר אוניות סובייטיות בים התיכון — מוסר גליון פברואר של כתב העת הצרפתי „דפנס נאסיונל".

כתב־עת זה, בעל קשרים הדוקים עם משרד ההגנה הצרפתי, מוסר כי אדמירל רוסי שאל את שר ההגנה הצרפתי רובר גאליי, מדוע צוללות צרפתיות עוקבות כה מקרוב אחר תנועות של אוניות סובייטיות.

על כך השיב השר, לדברי כתב־העת, כי „נבחרת ספורטאים הרוצה להתאמן קשה יכולה לעשות זאת רק נגד נבחרת יריבה".

חילופי דברים אלה היו בעת ביקורו הרשמי של גאליי בבריה"מ בדצמבר אשתקד. לדבריו, בסיסן של הצוללות העוקבות אחר האוניות הסובייטיות הוא בנמל הצרפתי טולון, והמטוסים העוסקים באותה מלאכה מוצבים במחוז בואר.

קיסינג'ר: לחץ ערבי לא יפריע לדיוני ועידת הנפט

וואשינגטון 29 (יופי"ע ע"צ) — שר החוץ האמריקאי הנרי קיסינג'ר אמר היום, כי אין הוא סבור שלחץ ערבי ישבש את ועידתן המתוכננת של הארצות הצורכות נפט, האמורה להפתח ב־11 בפברואר בוואשינגטון.

קיסינג'ר אמר את דבריו בתשובה על שאלה אם הוא סבור שקריאה מצד שר הנפט הסעודי יאמאני בטוקיו לארצות הצורכות נפט להחרים את הועידה, „תשבש את הצלחתה".

על כך השיב „אינני סבור כך".

הנשיא ניקסון הזמין 11 ארצות מאירופה ואסיה להשתתף בועידה זו.

בינתיים נודע כי ממשלת ארה"ב נסוגה בה מהחלטתה לשגר שליח מיוחד אל הממשלות שהוזמנו לועידת וואשינגטון.

קרע סעודי־אלג'ירי על מחירי נפט

טוקיו 29 (עי"ר) — קרע בין אלג'יריה לבין סעודיה על שאלת הקיצוצים במחירי הנפט העמיק היום, כאשר שר התעשייה והאנרגיה האלג'ירי דחק את היפאנים לא להורדין רק לממשלות המצדדות בהפחתת מחיר הנפט.

השר האלג'ירי בלאיד עבדל סלאם ושר הנפט אחמד זאקי יאמאני נועדו היום שעתיים עם חברי משלחת הנפט של יפאן.

בשיחה זו אמר השייך יאמאני, כי המלך פייסל ישגר מכתבים אישיים לחמש ארצות נפט אחרות מהמפרץ, כדי לנסות ולשכנען להסכים לקיצוץ במחירי הנפט.

אולם לאחר שעזב יאמאני את הפגישה, אמר השר האלג'ירי, כי ארצו לא תפחית את מחיר הנפט שלה. הוא גם הזהיר את היפאנים לא להקשיב רק לארצות המצדדות בקיצוצי המחירים.

הסכם בין המפד"ל ו„המערך" באשקלון

מאת סופר „הצופה" בירושלים

בישיבה משותפת בין נציגי המפד"ל וה„מערך" באשקלון בהשתתפות ראש המחלקה המוניציפלית א. לוזמי ונציגי המערך נחתם הסכם קואליציוני לפיו יכהן כראש העיר השופט אהרן חייבי וכסגן ד"ר כ"מ בפועל מר ב. אבו־חצירה, נציג המפד"ל.

סגן נוסף ממונה על תיק החינוך ישמש אפרים פוסט מן המפד"ל. כמו־כן יהיה סגן בשכר ל„מערך". הסכם זה טעון אישור הועדה המשותפת למרכזי המערך והמפד"ל.

קודם־לכן התכנסה מועצת הסניף בהתאם לפנייתו של א. לוזמי — ראש המחלקה המוניציפלית החליטה פה אחד לבטל את ההסכם עם הליכוד ובחרה בועדה של 5 חברים למו"מ קואליציוני. המועצה המליצה לפני הועדה להגיע לידי הסכם עם „המערך".

המוסדות להשכלה גבוהה בישראל

מודיעים על

מילגות קיום לסטודנטים מגוייסים

- בשנת הלימודים תשל"ד

1. **הזכאים למילגה** — סטודנט אשר השתחרר משירות המילואים המיוחד והחל בלימודיו במוסד להשכלה גבוהה ואשר שירת 75 יום לפחות החל מיום 6 בספטמבר 1973 ואילך (ברציפות או לסירוגין) — זכאי להגיש בקשה למילגת קיום בתקופת לימודיו בשנת תשל"ד. המילגה ממומנת ע"י משרד החינוך.
2. **המילגה** — כל סטודנט, כאמור לעיל, שאין לו הכנסה אישית בתקופת לימודיו בתשל"ד, יקבל מילגת קיום, בצורת מענק, בסך —.400 ל"י לחודש עבור כל חודש שירות (לצורך זה יחושבו 25 ימי שירות כחודש) ועד 6 חודשים ובכל מקרה לא יותר מסה"כ חודשי הלימוד ותקופות הבחינות בשנת הלימודים תשל"ד.
3. **מילגה לתלמיד שיש לו הכנסה אישית** — תלמיד שיש לו הכנסה אישית בתקופת לימודיו בתשל"ד כאמור לעיל, הנובעת מעבודה, עסק, נכסים או מענק מילגה אחר של המוסד, זכאותו למילגת הקיום תהיה עפ"י הכללים הבאים:
   - א. סטודנט רווק או נשוי ללא ילדים — אם הכנסתו ברוטו לחודש הינה —.600 ל"י ומעלה — אינו זכאי למילגה. אם הכנסתו נמוכה מזה, זכאי למילגה המשלימה הכנסתו עד —.600 ל"י לחודש. אך סכום המילגה המשלימה לא יעלה על —.400 ל"י לחודש.
   - ב. סטודנט נשוי + 1 — אם הכנסתו ברוטו לחודש הינה —.725 ל"י ומעלה — אינו זכאי למילגה. אם הכנסתו נמוכה מזה, זכאי למילגה המשלימה הכנסתו עד —.725 ל"י לחודש. אך סכום המילגה המשלימה לא יעלה על —.400 ל"י לחודש.
   - ג. סטודנט נשוי + 2 — אם הכנסתו ברוטו לחודש הינה —.850 ל"י ומעלה — אינו זכאי למילגה. אם הכנסתו נמוכה מזה, זכאי למילגה המשלימה הכנסתו עד —.850 ל"י לחודש. אך סכום המילגה המשלימה לא יעלה על —.400 ל"י לחודש.
4. **נוהל קבלת המילגה** — מילגות הקיום לסטודנטים כאמור לעיל יאושרו וישולמו על־ידי המוסדות להשכלה גבוהה עפ"י הנוהל דלקמן:
   - א. סטודנט אשר סיים שירותו והמציא אישור בכתב משלטונות צה"ל על משך השירות כאמור לעיל והתחיל בלימודיו, זכאי להגיש בקשה למילגת קיום בשנת הלימודים תשל"ד.
   - ב. הבקשה תוגש ע"י התלמיד במוסד שבו הוא לומד ע"ג טופס שיקבל המוסד. הבקשה תיבחן ותאושר ע"י המוסד עפ"י הקריטריונים כאמור לעיל.
   - ג. תשלומי מילגת הקיום ייעשו אחת לחודשיים.

בין הפטיש והדוכן

הכנסת על מדוכת ההתייקרות

(אתמול בכנסת)

אין לדעת מה היו הח"כים אומרים בשש שעות הדיון על התקציב הנוסף (11 מיליארד ו־324 מיליון ל"י), אלמלא העיתוי שהממשלה בחרה לצמצום הסובסידיות וגרמה להתייקרויות, שירדו על ראש הציבור כמהלומה קשה.

גם התומכים בצעדה של הממשלה מתחו ביקורת על היקף הצמצום של הסובסידיות ועל העיתוי שבהפעלתו. אחרים שבקואליציה הקיימת עדיין אמרו: אין מנוס מהורדת רמת החיים. צמצום הסובסידיות הוא צעד מחוייב המציאות אולם חייבים לדאוג לפיצוי גדול הולם יותר לציבור השכירים ובמיוחד למשפחות ברוכות ילדים.

לדברי נציגי הליכוד (שמחה ארליך, יורם ארידור, יגאל הורוביץ ועוד) לא די בצמצום הסובסידיות ואפשר וגם צריך לבטלם כליל, אך לם יש להבטיח שכר גבוה יותר והולם יותר. סיסמתם היא: תשלום מחיר מלא בעד כל מיצרך ומתן שכר ריאלי הולם לכל עובד. כ„נאמנים" לתפקידם האופוזיציוני „ניבאו" נציגי הליכוד לשואה כלכלית... הם הצביעו על כך שהממשלה המתינה במתכוון עד לאחר הבחירות לכנסת.

נגד נבואות שחורות

נציג המערך, ישראל קרגמן, דחה את אזהרת הליכוד מפני שואה כלכלית בהדגישו שלאחרונה נוכחנו שהמשק במדינה מבוסס ועומד במבחן. בתקופה זו אין מנוס מהורדת רמת החיים, ואם לתת סובסידיות הרי רק בשיעור מסויים ומצומצם ולא שני מיליארדים לירות בשנה. הוא הבטיח שוועדת הכספים תדון בהגדלת הפיצוי למעוטי הכנסה.

בן אהרן תוקף הממשלה

חה"כ י. בן אהרן, איש „המערך", שהכריז שיצביע נגד הצעת התקציב הנוסף... דחה מכל וכל את „הפילוסופיה של מומחי האוצר", של נגידי הבאנקים ואחרים שהסובסידיה כמוה כמתת־חסד של הממשלה לעם. עוד מעט יאמרו שאר האוצר מפרנס אותנו. יש להטיל מיסים כבדים ומיוחדים על הללו שהתעשרו וצברו הון בתקופה זו של מלחמה. אך אין לשלול מהמוני העם לחם זול ומצרכי מזון אחרים.

הממשלה שגתה במדיניות הנוגדת את האינטרסים של המוני העם, ובשל שגיאותיה אלה עלולה... היא „למסור את השלטון לליכוד"... אמר.

ספיר בעד „סטטוס קוו"

נציג מפ"ם, אהרן אפרת, אמר שהיה רצה שבתחום המשק תפעל המדינה עפ"י העקרון של „סטאטוס־קוו", כי ימי המלחמה הוכיחו שלמשק המדינה יסודות איתנים, היה מלאי של מזון וחמרי גלם ותשתיות הוא כלאים אכפקה. במקום זה, אמר, מגישים תקציב נוסף המבוסס על שאיבת אמצעים ללא תקדים מהציבור. הוא סיים באמרו שיש למצוא דרך למנוע התעשרות.

י. הורביץ, (ליכוד): על זה תשאל את „הצדיקים" שבקיבוצי „השומר הצעיר"...

לבדוק גובה הפיצוי

גם הח"כ צ. ורשבי ויוחנן פיירמן (המערך) אמרו שצמצום הסובסידיות מחייב פיצוי מלא לבעלי ההכנסה הנמוכות ועל ועדת הכספים לבדוק ולהעלות את שיעור הפיצוי הדרוש. כן אמרו שיש לדאוג לחלוקה שווה של הנטל הכלכלי בין העורף והחזית.

בענין זה נאמו עוד: מ. פעיל (מוקד), א. ורדיגר (פא"י), עדי אמוראי (מערך), הלל ויזל וי. שטרן (ל"ע), יצחק בודגי (ליכוד), שהודיע כי סיעתו תצביע נגד התקציב הנוסף כאי־אימון בממשלה. חבר לסיעתו א. שוסטאק דרש להמשיך בסובסידיות.

שאילתות הח"כים חודשו

ח"כ מ. שיינמן (המפד"ל) הגיש אתמול לשר הבטחון שאילתה בדבר העיכובים מצד המצרים בביצוע הסעיף בהסכם הפרדת הכוחות הדן בפינוי גוויות חללי צה"ל מהאיזור שבידיהם.

בשאילתה אחרת מבקש ח"כ שיינמן משר התחבורה הסבר להשבתת התחבורה הציבורית ערב ערב בשעות מוקדמות.

ח"כ ליאון ליציאן („ליכוד") מבקש משר החוץ פרטים על מצב המו"מ עם אוסטריה ומערב גרמניה לתשלום פיצויים ליהודים שסבלו בידי הנאצים בארץ זו.

מהו הפיצוי למעוטי הכנסה?

בשאילתה לשר האוצר מבקש הח"כ א. אפשטיין (המפד"ל) לדעת מדוע מה מוצע פיצוי נמוך בהרבה מהדרוש למשפחה בעלת הכנסה נמוכה, נוכח גל ההתייקרות? על יסוד מה נקבעו תחשיבי משרד האוצר ואם יוגדל הסכום למקבלי קיצבות ולמשפחות ברוכות ילדים?

היתה פגישת אלון—חוסיין?

בכמה שאילתות מבקשים הח"כים מסיעות שונות (ביניהם א. אולמרט) מסגן ראש הממשלה תשובה חד משמעית: היתה פגישת אלון—חוסיין, בנוכחות או שלא בנוכחות קיסינג'ר, ועל מה דובר באותה פגישה?

בתשובה לשאילתות יחלו השרים רק בעוד שבוע־שבועיים.

שאילתא ראשונה של ש. אלוני לשר הדתות

בשאילתא ראשונה לשר הדתות מבקשת הגב' אלוני פרטים על השיטה הכספית של בתי־דין הרבניים לגבי גברים שקיימו יחסים עם נשים פנויות, ילדיהן וכד'.

יונה כהן

א. מלמד: הצמצום בסובסידיות היה צריך להיעשות מזמן

מאת סופרנו בכנסת

את צמצום הסובסידיות היה צריך לבצע מזמן ובהדרגה, כי אז לא היו לזה תוצאות של זילות ובכאיבות כל־כך — אמר אתמול חה"כ אברהם מלמד בנאומו במליאת הכנסת במסגרת הדיון על הצעת התקציב הנוסף.

באין ברירה, אמר, אנו תומכים בהחלטת הממשלה על כך. אולם הפיצוי המוצע למשפחות ברוכות ילדים ולמעוטי הכנסה רחוק מלהיות פיצוי על גל ההתייקרויות. ככל שההכנסה נמוכה יותר, ההתייקרות פוגעת ומכאיבה יותר. על כן יש להגדיל את שיעור הפיצוי לאחר בדיקה.

פיקוח על הוצאות הבטחון

בהמשך נאומו אמר הח"כ מלמד, כי לא ייתכן שסכומים המהווים יותר ממחצית התקציב הכולל של המדינה יועמדו בחוץ לכל פיקוח מצד האוצר והכנסת. אין להסכים שלגבי תקציב הבטחון אין האוצר יותר מאשר „קופאי". על־כן יש ליצור בכנסת ובאוצר כלים שבאמצעותם אפשר יהיה לפקח על הוצאות הבטחון ולדאוג לייעולם.

הנואם ציין בצער שנוכח הגידול המדהים של הוצאות הבטחון פחתו בהרבה ההקצבות לצרכים סוציאליים. הגיעו לכ־17 אחוז ותנוכח הקיצוץ בתקציב הפיתוח נראה, שגם לעתיד אין סיכוי להקציב סכומים נוספים לצרכים אלה.

ח"כ מלמד הצביע על התייקרות ההוצאות לייצוא, שהגיעו ל־36 אחוזים, ויש חשש שהוצאות אלה יגדלו והרווחיות הייצוא תפסיק לרדת. נוכח הורדת כספים לבטחון יהיה נוח יותר לייצואנים לשווק את תוצרתם בארץ דווקא. לדבריו, אין התמריצים הניתנים כיום מספיקים לעידודו של הייצוא. בברית רווח לא יהיה מנוס מבינוי בשער המטבע, אך ביותרם, ואילו כדי למנוע זאת, מוטב להעלות את תמריצי הייצוא.

(פרטים על הדיון — במדור „בין הפטיש והדוכן").

ח"כ י. בן־מאיר:
רק מנהיגות אמינה יכולה לדרוש מן העם הגדלת התפוקה

מאת סופרנו בכנסת

מנהיגות ראויה לשמה, שתאמר לעם את כל האמת בכל התחזיות, תוכל לתבוע מן העם הגדלת התפוקה והורדת רמת החיים, והעם ייענה — אמר אתמול הח"כ ד"ר י. בן מאיר בנאומו בכנסת במסגרת הדיון על התקציב הנוסף.

רק מנהיגות שתדע להסביר את המצב המשקי והכלכלי כמות שהוא, ותרכוש את אימונו של הציבור, תוכל להביא להגברת הייצור והתפוקה. בכלל, אמר, הורדת רמת החיים היא מאמץ אך לא קרבן. קרבן הקריבו הללו כשיכלו את יקיריהם.

היערכות המשק לשעת חירום

התקציב הנוסף אמר, עומד בסימן כל „שנת־חירום", אולם הוא יועיל רק אם וכאשר יערך המשק כולו לתנאי חירום, ועדיין אין זה כך. הוא מקווה שהממשלה לא תחזור על הטעות של קיצוצים בתקציב הבטחון, אלא תבטיח את הבטחון בתקציבים גדולים כפי הדרוש.

עם התמיכה בצימצום הסובסידיות, בהעלאת המחירים והורדת רמת החיים — אמר הנואם — נדרש פיצוי מלא למעוטי הכנסה ולמשפחות ברוכות ילדים ע"י הגדלת התוספת בעד כל ילד.

הוא ציין בדאגה את הירידה בייצוא והבע הגדלת האמצעים לעידוד הייצוא, כי הלוי בהתהגו המשקי.

עזרה לאלמנות ומשפחות שכולות

ח"כ בן־מאיר תיאר את קשי מצבן של אלמנות ושל משפחות שכולות שנפגעו באבדן יקיריהן, ואשר מתלבטות בבעיות כלכליות קיומיות חמורות ואין דואג. הוצע לנהוג כלפיהן כבעבר לנכים שנתוקים מהחובים ולהחזר משפחות כאלה מדאגה הכרחית.

שגריר צרפת בקהיר נפגש עם סאדאת

קהיר, 29 (ע"צ) — שגרירה של צרפת בקהיר, ברונו דה לה, שנתקבל ביום א' לשיחה ע"י הנשיא סאדאת חזר והביע כי ארצו תסייע לכבד את זכויות המדינות הערביות ולקיים עמן יחסים טובים ביותר.

הנתון „אי אהרים". הכיכר עם השיחה, בעיה על את הידוק היחסים הכלכלים־צרפתים־מצריים וציין כי שר החוץ המצרי איסמעיל פהאמי יצא מקהיר ל־15 בפברואר לפריס.

שגריר אמריקאי חדש בירדן

וואשינגטון 29 (יופי"ע ע"צ) — הנשיא ניקסון מינה היום את תומס פיקרינג לשגריר ארה"ב בירדן.

הוא התמנה במקומו של דין בראון שהתמנה בבלא במקום סגן שר החוץ לעניני ניהול.

שאלות לרב בקיבוץ

(מ. ה) ב„דף לחייל" — בטאון מיוחד של קבוצת לביא לחבריו המגוייסים, המופיע כל שבוע, שואלים חיילים מבני המשק מספר שאלות את רב הקבוצה, בין היתר נשאל הרב:

1) מה הברכה שיש לברך על „בצימי בבאוות"? בורא מיני מזונות — ולא המוציא.

תצפית

2) האם חייל שחוזר מהחזית לחופשה לכמה ימים, צריך לאמר ברכת הגומל?

אף שהראשל"צ הרב עובדיה יוסף פסק שצריך לברך כל פעם (עמת ההלכה בדין צרב שבת מקן) בכל מקום אנו אשכנזים קבלנו הוראותיו של המשנה ברורה שהכריע שלא לברך עד שיצא לגמרי מן הסכנה (שו"ע או"ח רכט, מ"ב א', שעה"צ א').

3) האם מותר ללכת מחוץ לתחום כדי להתפלל בשבת במנין?

אסור (דיני צבא ומלחמה 80, 151, ר"סח, 207).

4) על איזה מרחק אומרים תפילת הדרך?

כל ההולך או נוסע דרך של פרסה שהוא 4 קמ חייב לאמר תפילת הדרך. (שו"ע קי, ז) ואם זו דרך מסוכנת, אומרה אפילו בשביל פחות מזה (מב, ל) אין אומרים תפילת הדרך אלא פעם אחת כל יום (קי, ה) אבל אם הולך או נוסע כל הלילה בלי חניה קבועה, יאמרה בבקר בלי חתימת ברכה (מב, כד).

✶

החינוך נהרס בפאקיסטן

(ה. ה) על פאקיסטן לשקם את עצמה לאחר ההרס העצום שגרמו השטפונות החמורים ביותר בתולדותיה. למעלה מאלפיים נפש נספו, כשמונים מיליון נותרו בלי קורת גג. אבידות ברכוש — פגיעות בכלכלה ובחקלאות מתהמכות בלמעלה מ־400 מיליון ל"י. אסון הטבע היה כה פתאומי ואדיר, שגם חודשים אחדים אחריו מתקשים לאמוד את מלוא נזקיו ומשמעותו.

איך פגעו השטפונות בגוף החינוכי של פקיסטאן? פנג'ב וסינד הן שתי הנפות היחידות במדינה בעלות מערכת חינוך מפותחת. כמחצית האוכלוסיה הצעירה באזורים אלה משתמשת במוסדות חינוך. השטפונות הרסו כשליש מבתי הספר היסודיים והתיכוניים. נערכים, כי בפנג'ב נהרסו 3158 בתי ספר כליל, ועוד 6000 נפגעו קשה. בתי הספר באזורים הכפריים נפגעו בצורה הקשה ביותר. גם בנפת סינד המצב קשה. מספרם של בתי הספר שנהרסו או נפגעו קשה מגיע ל־5000 (סינד 3046).

לא רק הרס המבנים פוגע קשה בחינוך בפקיסטאן. נשמדו ריהוט, שמאז ותמיד קשה היה להשיגו, וציוד הוראה חשובים. בארץ שבה שורר מחסור בנייר לדפוס, וקיים זה כבר קיצוב בנייר, אובדנם של ספרים וחוברות עבודה הוא אסון בפני עצמו.

מ. מיניסטר החינוך של פנג'ב אמר את הוצאות הבנייה והתיקון של בנייני בית הספר הפגועים בשבעה מליון ל"י; ההרס במחוז סינד ידרוש עוד כארבעה מיליוני ל"י. ממשלת פקיסטאן פנתה לאונסקו בבקשה לסייע לה באספקה מיידית של לפחות אלף טון צבע דפוס.

✶

כיצד נודע לתרנגולות על העלאת מחיר הביצים?

(יצחק דויטש) במשך שלושה חדשים שרר מחסור חמור בביצים בארץ. בחנויות המכולת ובמרכולים הביצים בקבובה לא לפי מפתח מסויים ולרוב מנות לשולחן. עקרות בית היו צריכות להתחנן כדי לקבל ביצים בכמות כלשהי כדי להאכיל את ילדיהן. הדבר הוסבר במחסור חמור, בירידה בהטלה והספקה מוגברת לחיילים. „במקום ביצים נאלצו אזרחי ישראל לאכול „לוקשים".

הנה השבוע כאשר הועלה מחיר הביצים בחמישים אחוז חזר אלינו השפע בביצים והחנויות במכולת מקדמות את פני עקרת הבית בשאלה: כמה ביצים את רוצה, גברתי?

מעניין מאד כיצד נודע לעוף פתאום לתרנגולות כי מחיר הביצים עלה, ולכן הן התחילו להטיל בהתאם. לא ברור מדוע הפסיקו מגוייסינו לטרוף ביצים כפי שעשו עד יום ראשון זה.

לעומת זה מתגבר אצלי החשש כי היצרנים ובעיקר המשווקים עשו קנוניה מכוערת. הם אגרו את הביצים הללו. נמנעו מלשווקם זמן רב כדי שיוכלו לקבל עבורן מחיר גבוה יותר עם ההעלאה שהיתה צפויה.

דומני שהנו צריך חמור הראוי לבדיקה רצינית ביותר ובהקדם.

✶

למען השבויים בסוריה

(ד. א) הנזיר הקאתולי האוסטרי, פרז סטברס סידל מהאוניברסיטה זלצבורג פנה אל האפיפיור בדרישה שיפעל למען שבויינו בסוריה. על כך נודע במחלקה לחינוך של ההנהלה הציונית ובהנהלת הברית העברית העולמית בי־ם.

פרופ' סידל שהוא חוקר היהדות בלשון עברית עומד בקשרים עם המחלקה לחינוך והברית העברית. ואשתקד אף השתתף בקונגרס העולמי למדעי היהדות שנערך בי־ם. הוא מכהן בקתדרה ליהדות באוניברסיטת זלצבורג.

פרופ' סידל אירגן מסע הסברה נרחב למען שבויינו בסוריה ושלח מאות תזכירים ומכתבים למדינאים, אנשי כמורה ולמערכות עיתונים בתביעה נמרצת לשחרר את שבויינו בסוריה. הוא גם פנה אל הקארדינאלים ובישופים בעלי השפעה בוותיקן. בפעולה זו השתתפו הנזירות הכרמליטיות של מנזר מריאל. במכתבים שנתקבלו בשבועים האחרונים מאת הפרופ' סידל הוא כותב: כל הנזירים תומכים בפעולה הומאניטרית למען שבויינו. הוא מודיע כי הרבה נזירים ונזירות באוסטריה מתפללים בעד שבויינו בסוריה ובעד כל עם ישראל ומדינת ישראל.

את מכתבו הוא מסיים במלים „שמחות ישראל שמחותינו, וצרות ישראל צרותינו".

אגב

פולמוס ולקחו

מרכז המפלגה לא רק זכותו אלא גם חובתו להתערב ולכוון עמדת הסניפים בעניינים מוניציפאליים בכלל ענייני המקומות. השיקולים הם מקומיים וארציים יחד, ביחוד בשאלות דת וחברה, שהכרעה כאן עשויה להשפיע על תמיכה או אי־תמיכה בענייני שירותים דתיים, חינוך דתי וכיוצא בזה במקומות אחרים.

עם נתינת הדעת למיוחד שבכל עיר ועיירה, שהורי לכך בעיקר מבחנים המצביעים, הרי ציבור מאורגן מוכרח להתחשב בשיקולים ארציים, בציון כל הסניפים ערבים זה בזה להשגת יעדים מוגדרים.

זה יסוד ראשון של משמעת הסניף למרכז. חילוקי־דעות מוכרעים בשכנוע הדדי, בסופו של דבר, בהצבעה כמקובל.

ביחסים תקינים סניף מקבל דין המרכז, גם כשאינו משוכנע ביותר בנימוקיו, והוא מכריע על דעתו. ואילו ביחסים לא כל־כך תקינים קורה שסניף מכריע הכרעה בעלת ערך רב ואין הוא עולה בדעה אחת עם המרכז.

לכאורה יפה כוחו של המרכז לא לאשר הכרעת הסניף, לבטלה כאילו אינה קיימת ולנסות ביצוע הכרעה מנוגדת לראשונה, כשל כך וכך שיקולים הראויים להשמע.

אך בעניין בחירת ראשות העיריה לליכוד או למערך, כשלכל צד גוש ציבורי גדול, הר רב להסכם כתוב וחתום של סניף ולמאמץ המרכז לבטל את ההסכם כאילו לא היה קיים. ביטול הסכם מתקבל בדרך כלל במורת־רוח ופוגע בכבוד ציבור זה, במיוחד בציבור דתי, שלעיניו אזהרת המשנה: „מי שפרע מאנשי דור המבול ומדור הפלגה הוא עתיד להפרע ממי שאינו עומד בדיבורו".

במיקרים אלה אי־אפשר להתעלם מאווירה הרואה בביטול הסכם גם כשלא אושר על ידי המרכז, מעשה המתגבש בכללי המוסר הציבורי. אווירה זו דוחה הסברים שונים, אינה מקבלת אותם, תובעת לעמוד בדיבור.

הלקח הוא, בכל הפשטות, למנוע מראש פער בין מרכז לסניף, שבגללו נתגלגלו הדברים כך, שלא הוסיפו כבוד רב. מריבה בפנים הבית, לא זו בלבד שגורמת ירידה בכוח, אלא היא גם מסכנת השגים מידי ציבור זה.

מפלגה השרויה בבצרכה על מעמדה ועצירתה, הוקפה בסבכות המגע בראש מיקרים בסוג זה הדוגה לו. העבר לחילוקי־דעות קיים הכלל כולו. התביעה להקמת ממשלת חירום מקיר אל קיר מחייבת בראש־וראשונה הנהגה סכסוכית מקיר אל קיר בבית פנימה.

פרצת בת־ים היא סימפטום של חולי והיא עלולה לא להיות אחרונה. כל־עוד לא מאוחר יש לדון ביסודות הטעונים תיקון רב. דיון לגופי דברים, גם כשהוא יכאיב, אולי יסביר את הירידה בבחירות, יסביר פולמוס בת־ים, כשם שיזהיר מראש מפני מכשולים אם לא יבקשו בשותף דרך המוליכה לעליה.

הקואליציה בעיריית תל־אביב

סיעת המפד"ל והגוש האגודאי הצטרפו לקואליציה בעיריית תל־אביב, בראשותו של מר ש. להט, נציג הליכוד, על־סמך הסכם סטאטוס־קוו בעניינים דתיים: איסור תחבורה ציבורית בשבת ובמועד, הימנעות במופעים והצגות הכרוכים בחילול־שבת, חינוך דתי לפי רצון ההורים, שמירת הנהג הקיים לגבי מאכלים ללא הכשר מטעם הרבנות וכיוצא בהם תקנות הקיימות כל הקנים לשמירת היהדות בעיר.

ראש־העיריה המיועד הגדיר את ההסכם כ„צילום המצב הקיים בתחום הדת, ללא קיצוץ מה שהיה בעבר". הנציגים הדתיים הדגישו, שההסכם ייבחן בשלב הביצוע לפרטיו המדובים.

בחירתו של ראש רשימת המפד"ל, עו"ד ה. מ. בטוק, סגן ראש העירייה וראש אגף החינוך מקנה לו מרחב־פעולה בתחום נכבד. הנציג השני ד"ר ד. רוזנצבי, יהיה ראש מחלקת הבים ויו"ר הועדה לשרותים דתיים. נציג ה„אגודה", הרב י. מ. אברמוביץ, סגן ראש העירייה וראש אגף העבודה הסוציאלית.

הנציגים הדתיים, שבכבכבים את הרוב של ההנהלה, יוסיפו הרבה בכוחם ובשקידתם הן בתחומי פעולתם הן בבניה הכללי של העירייה.

יש לחזור על התביעה, שהיא תביעת הבוחר תושבים דתיים בעיר, לצרוף אל הגוש הדתי את מר א. בויאר, שבבניתו המציגאלי בעד־טים כיוהו בעירייה.

אף־על־פי שהקואליציה נסמכה בשלב הראשון על קולו האחד של נציג הל"ע, שנבחר כסגן ראש העירייה. הנה הוכנה ויציבותה בזכות הנציגות הדתית, הם בייצוגם למעשה רבבות התושבים שומרי־מצוות בעיר.

בכאן החיות, שדמותה היהודית של הגדולה בערי ישראל תישמר וגם תוכפר בשילוב ערכי־יהדות נוספים בהויה העירונית. יש להביא מעם הצטרפותו של א. בויאר לקואליציה ולגוש הדתי, הוא נדמה ארבעה, יכיר הליכוד בזכות הגוש הדתי לסגן ראש העירייה, ונקדם שיתוף את השותפות בעבודה.

מיליון קובנים הריעו לברז'נייב

ההאוונה, 29 (עי"ר) פע"צ, יופי"ע — למעלה ממיליון אזרחים קובניים, שהשמיעו קריאות „יחיה ברז'נייב" קידמו אתמול בצהלה את פני המזכיר הכללי של המפלגה הקומוניסטית הסובייטית בהגיעו להוואנה.

בדרכו לקובה, כאשר מטוסו נע בקרבת החוף האטלנטי של ארה"ב לאחר שהודלק בניין פאינלנד, שיגר ברז'נייב ברכה לעם האמריקאי והביע את אמונו שהיחסים בין ארה"ב ובריה"מ ימשיכו להתפתח.

ברדתו מן המטוס בהוואנה נתקבל ברז'נייב ע"י ראש הממשלה פידל קאסטרו, נשיא המדינה אוסבאלדו דורטיקוס ושרי הממשלה.

ברז'נייב הוא המנהיג הראשון של המפלגה הקומוניסטית הסובייטית המבקר בקובה.

נמצא הפסל הצרפתי ארכיפנקו

פאריס 29 (ע"צ) — הנעדר [illegible] הפסל הצרפתי הקוביסטי [illegible] נמצא אתמול [illegible] ההפילה אותו.

הנפטר, 76, אושפז אמש בבית חולים [illegible] רגלו.

מדיניות ההסברה הבטחונית

מאת יעקב אדלשטיין

חגורת הבטחון בה הקיפו את צה"ל הנה עבה כל כך, עד שגם ענינים שאינם שייכים ישירות לבטחון, נאסרו לפרסום. וזה זה שר הבטחון פ. לבון שבמאבקו נגד בן גוריון, הסיר את מעטה הבטחון מעל נושאים כאלה, והביאם לידיעת הציבור תוך כדי סערת הוויכוח. הצנזורה התערבה אז ומחקה קטעים רבים שלדעת לבון בעצמו, שהיה שר הבטחון, לא היה להם כל קשר עם הבטחון.

בימים של מלחמת יום הכיפורים, הביא האלוף (מיל) אריק שרון, ופרץ פירצה גדולה באותה חגורה המכונה "ציני־בטחון", הוא גילה דברים כבדי משקל, בעלי אופי חברותי בצה"ל, שיש להם השלכות פוליטיות וחוקות, לדבריו צריך הרמטכ"ל להיות איש מפלגה מסויימת, וכי בישיבות מטה חזית הדרום השתתפו פוליטרוקים של המערך, בדמות של קציני תרבות והסברה וכתבים צבאיים. הדברים היו ידועים לרבים קודם לכן, אלא שלא טיפלנו בהן בריש גלי, עד שבא אריק וזרק את הכפפות לתוך הזירה.

שיטת ההסברה של צה"ל הלכה בדרך דובר צה"ל, שפירושו, פירסום הטוב היפה בצה"ל, התעלמות מכל המכוער והרע. שיטה זו גרמה לכך שצה"ל הפך לאחת הרשויות הבלתי מבוקרות על ידי הציבור, גם בעניינים החברותיים שלו, וכך נוצרה תדמית מסולפת של צה"ל שבו אין פגמים. צבא שצריך רק לנצח ואינו יכול להפסיד. צבא של "סופרמאנים" בייחוד המפקדים והאלופים שבו.

תדמית שנופצה

שיטה זו גרמה לכך שבימי מלחמת יום הכיפורים, נדהם הקהל כאשר התברר כי התדמית נופצה, וכי צה"ל לא היה מוכן למלחמה, לא מבחינת ההיערכות ולא מבחינת הציוד. הדכאון שתקף את הקהל היה גדול, לא רק בשל המחדלים במלחמה זו שהודקרו לעיני כל. במחדלים אלה התגלה כביכול, צה"ל אחר, לא זה שהכרנו, אלא זה שהיה במציאות, אלא שלא סיפרו על המציאות הזאת לקהל הרחב. שיטת ההסברה של דובר צה"ל לפרסם הודעות על ה־נדהם תשאר פעור פה. עד היום לא ניתנו הסברים מדוע צריך היה דובר צה"ל לפרסם הודעות על ה־מצב בחזיתות שהיו רחוקות מן ה־מציאות, ולהפוך את „קול ישראל" ל„קול קהיר". ההסבר הבלתי רשמי הוא, שהודעות אלה שהיו מסולפות, הוצאו כדי להטעות את דעת הקהל הערבית ולא היהודית ולמנוע את כניסת ירדן למלחמה. אך לשם כך, יש לומר כי הלשון העברית היא עשירה ויש בה אפשרויות סגנון בל־תי מוגבלות, ואין צורך להשתמש בשקרים כדי להטעות את דעת ה־קהל הערבית. בכל אופן, האמינות של דובר צה"ל ירדה, וטוב אין מת־ייחסים באמון להודעותיו. גם האלוף א. יריב במסיבת העתונאים שלו בימים הראשונים של המלחמה נאלץ היה להודות בכך.

אנו עדים היום להתרוצצות במערך ההסברה הבטחוני. דובר צה"ל הוח־לף בדובר אחר. הממונה על ההסברה בצה"ל ביקש לשחררו מתפקידו. שר הבטחון ולשכתו לקחו את סמכויות הראיון עם קצינים בכירים, לעצמם, והם המחליטים עם מי לראיין ואת מי לא. במענה כי יש להרחיק את העתונות מצה"ל ולהפסיק את ה־טיפול בעניניו. בשידור שנערך ב־רדיו בהשתתפות שני כתבים צבאיים וותיקים, על המוסד ששמו דובר צה"ל, האשימו שני כתבים אלה את המוסד הזה בחוסר מדיניות ובשיטה נפסדת של הסתרת דברים, שאין להם כל צידוק. הדוגמא הבולטת היותר, שריפת בארות הנפט באבו רודס. מכל הגגות צפצפו הצפרים כי טילי הוק פגעו בטעות בבארות אלה וגר־מו לדליקה. אך הצנזורה אסרה ל־פרסם את הידיעה. עד שבא כתב זר והבריק את הידיעה ממדינה אחרת והיא שודרה בחו"ל. רק אז התירה הצנזורה את פרסומה. שיטה זו של התרת פרסומים רק אחרי שזה מה־לך בחו"ל, היא שיטה נפסדת, והיא חלק מאותו מערך כחות, המונעים בקרת צבורית על תופעות בחוגויות ולא במהותיות בטענה של סודיות.

חיוב יותר מן השלילה

בימים אלה פורסמה, כתבה מד־היגה, באחד מעתוני הערב על יחי־דה בצפון, הסובלת מחוסר ציוד מתאים בעונת הקור והשלגים בגולן. יש להניח, שאין היא היחידה הבו־דדה שסובלת מחוסר ציוד. פרסום הכתבה גרם להגשת הצעה לסדר היום בכנסת. אולם יש לומר כי פר־סומים כאלה יש בהם מן החיוב יותר מאשר מן השלילה, משום שיש ל־הניח שהדרגים הגבוהים אינם יוד־עים כלום מן הנעשה בשדה, והכתבה זו מגלה להם דברים שהם בעצמם לא שמו לב אליהם. יש סבורים ש־אילו ניתן לעתונות להתריע בפומבי על הרכוזים הצבאיים הגדולים ב־דרום ובצפון ערב יום הכיפורים, היתה גם הממשלה מתעוררת לתשו־מת לב ולהערכה יותר רציניות של הסכנה הנסמכת ברכוזים אלה. דעת הקהל היתה מסייעת בכך לממשלה להחליט על גיוס מלואים, על פריסת כחות, ולא להסתיר את המצב ה־מסוכן בו היתה המדינה שרויה, ב־חדרי חדרים ובמטבחונים.

הגיע הזמן לאפשר פרסום בקורת על הדים החברתיים בצה"ל. בקורת הנוגעת למשל, לשיטות חדרי האוכל הנפרדים לבעלי דרגות, בקורת ה־נוגעת לניצול נהגים פרטיים של קצינים, לשם סידור ועזרה לנשות הקצינים לקנות בשוק מצרכים ל־ביתם. יתכן הצריך להוסיף לקציני צה"ל משכורת כדי שיביאו להם מצ־רכים הביתה, אבל לא להשפיל חיי־לים שיהפכו למשרתים של נשות הקצינים. יש מקום לבקורת על שי־טות אחרות של יחס לטירונים, ש־למרות ההוראות החמורות שהוצאו בשעתו, עדיין קיימות שיטות של דריסת החייל והשפלתו. לפני שנתיים כאשר הוצאו התקנות החדשות של היחס לטירונים, הודו כלם כי היחס בעבר היה לא הוגן ולא הקפידו על התקנות. אבל מעולם לא הרשתה הצנזורה לכתוב על נושא זה. וזהי דוגמא אחת מני רבות שבקורת צ־בורית היתה מסייעת לצה"ל ולא ל־היפך. אין לחשוש שהיא היתה מסייעת לאויב. משום שהאוייב יודע מה שהוא צריך לדעת על צה"ל. ואין בכך משום פגיעה במוראל הצבאי, אלא להיפך משום שיפורו והרמתו.

יש לבדוק מחדש את שיטת הכת־בים הצבאיים המאומנים אצל דובר צה"ל. כתבים אלה שירות המילו־אים שלהם הוא בכתבות צבאיות, תלויים בדובר צה"ל, מבחינה אי־שית, ואינם חופשים לבדוק ולבקר תופעות בלתי רצויות, אף שיש לומר לזכותם שבכל הזדמנות הם מעיזים לעשות זאת. אבל גם הם אשמים במחדל של יפוי מוסד זה והפלמת כל המחדלים, עד כדי יצירת תד־מית של מוסד שאין בו פגם. תדמית אשר פגעה אחר כך קשה במוראל של העם, כאשר התגלתה המציאות. הם שיתפו פעולה. לא העיזו לפרוץ את המצב הבלתי נסבל.

אנו למדים מכך דבר אחד. שיש צורך בשיטות חדשות של מדיניות ההסברה של צה"ל, ואין להמשיך בשיטות הקיימות שגרמו מחדלים.

בעיות גם בתחום הבטיחות בעבודה

מצב החירום — אומר מר מ. סולידאנו, איש המוסד לבטיחות ולגיהות שבמשרד העבודה — מעורר בעיות בתחומים רבים של חיינו וביניהם גם בתחום הבטי־חות בעבודה.

וכדי להמחיש את היקפה של הבעיה, נבון מר נפתלי עמידן, מנכ"ל המוסד, להסביר כי מאז מלחמת יום הכיפורים, נהרגו ב־תאונות עבודה למעלה מ־40 איש „והחשש קיים, הוא אומר, ש־עקומת התאונות בעבודה תמשיך לעלות". לדבריו, נתן הדבר אר־תותיו המדאיגים מאד לאחר מל־חמת ששת הימים, כשמספר ה־נפגעים אז, בשנת 1968, היה גבוה בארבעים אחוז ממספר הנפגעים בשנה שלפני כן, בעוד שהגידול המקובל בתאונות ה־עבודה מגיע, בשנה רגילה ל־עשרה עד חמישה־עשר אחוז בל־בד.

מהם, איפוא, הגורמים המשפי־עים על ריבוי התאונות בתקופת החירום?

מסתבר כי היום בעיקר אנ־שים, עובדה ואין עוררין עליה, כח האדם במשק התעשייתי הצ־טמצם עד למאד, בשל גיוסם של

שבילים

רבבות הפועלים הקבועים, בתו־כם גם המקצועיים. פועל יוצא ממציאות זו — לחץ העבודה במשמרות, תביעה להבטיח שעות נוספות, גידולם של העובדים, כניסתם לעבודה, ולוא גם ה־זמנית, של מאות המתנדבים וה־עובדים חדשים אחרים, שהם, ב־דרך כלל, חסרי נסיון מקצועי בעבודה. הכשרתם לעבודה של פועלים אלה, הצריכה מאמץ ו־זמן.

אך לבד מכך, התברר כי א־חת גבה מבין העובדים נתון היה בעיצומה של המלחמה, ואף בעת הפסקת האש, למצב נפשי מיוחד, שלא אחת, „בלבל והתי־שים" הדחף העובד לאי זהירות יתירה ונקיטת האמצעים הבטי־חותיים; והתוצאה — פגיעה גופ־נית ונזקים.

על ריקעה של מציאות קשה זו, נערך המוסד לבטיחות ולגי־הות. מערכת ההסברה להזהרות־ מישנה מצד העובדים, הורחבה, קוימו ימי עיון מיוחדים לעובדי המפעלים, וכן בוצעו פעולות מ־גוונות אחרות, שמטרתם היתה — להדריך שוב ושוב את העוב־דים איך וכיצד להישמר בעבודה.

בהסברתנו, אומרים אנשי ה־מוסד לבטיחות — והתחלנו מ־„אלף עד תו". בגליונות ההס־ברה, בפלקטים הססגוניים, מ־שופטי הרישומים הצלומים, א־שר הולקו בכל המפעלים ובתי התרושת, נדרשו העובדים לשנן שוב ושוב את כללי הזהירות. אף הודגש כי הלבוש קובע, שכן ל־בוש מרושל, „מסכן הפועל ב־עבודתו". במה דברים אמורים? נתחיל בשרוך הנעל. הוא עלול להכשיל העובד, וסוליה דקה או קרועה עשויה לשמש מכשול מ־פני מסמר מזדקר מתוך לוח או קרש... שרוול או מעיל שאינם מכופתרים, או עניבות שאינן מ־הודקות, שיער פרוע שלא מוגן בכובע, עלולים להיתפס בפינות חדות או בגלגלי המכונות, וב־בדים „משומנים מאד" וספוגי שמן עלולים לגרום לדליקות ו־להוות סכנה בקרבת אש.

פעולות ההסברה כוללות גם את האזהרות מפני שימוש לא נכון ולא יעיל בכלי העבודה למיניהם, חבישה הכרחית של כובע מגן, בעיקר לפועלי ה־בנין, חינוך יעיל לפועלים הנר־צבים מעל פיגומים, והזהרות מי־שנה מפני סכנת התחשמלות, דרך ההליכה הרצויה. (אתה הולך? ראה לאן שאתה הולך, הביט קדימה ולצדדים. הזהר מ־בורות שלא גודרו, ממשטחים מ־שומנים...)

לבד מכך ניתנו וניתנים גם כיום הוראות ברורות למנהלי העבודה הרשאים להגיש תלונות כנגד העובדים, שאינם ממלאים אחר דרישות הבטיחות במסגרת עבודתם. הודגש גם כי עונת ה־גשמים, מהווה אף היא מקור רציני לתאונות, ולכן נדרשת הי־ערכות מתאימה בימי הגשמים, העלולים לשבש את סדרי העבו־דה, או לגרום לתאונות, כמו ל־משל שימוש לא נכון בתנורי ה־נפט ובתנורי החשמל, במקדחות היד, שהרטיבות עשויה להעביר דרכם זרם, ועוד.

כנגד זאת, נדרשים בעלי ה־מפעלים להבטיח את „עזרה ה־ראשונה" והוראות מדוי־קות ניתנו לדרך הגשת העזרה לנפגע, תוך הדגשה לגבי חשי־בות של קריאה דחופה לאדם ה־מוסמך, הבקיא בטיפול בנפגעים.

עד כמה יש חשיבות להבטחת הבטיחות, נלמד מנתונים סטטיס־טיים ברורים שפורסמו לאח־רונה, ואשר לפיהם נפגעו ל־מעלה מ־92 אלף (!) איש ב־תאונות עבודה בשנים 1972 ו־1973. אומנם הם זכו לטיפול יעיל ולהמי פגיעה אך עובדה זו, ש־למעלה מ־8 אחוז מכלל מליון ומאה אלף העובדים המצויים ב־משק הישראלי, נפגעו, מעוררת המחשבה לגבי ההכרח להקפדה יתר בשטח הבטיחות בעבודה. ה־רוב המכריע של הנפגעים נפגע באופן קל ואינו מאבד את כוש־רו לעבודה אך אחרים הופכים להיות נכים ומוגבלים.

מסביר באהבה...

„סורבי" הוא שמו של צמח סיבירי, ממנו מפיקים תמצית ה־מסייעת לחיזוק הגוף. למרות ש־אין לישראל קשרים כלכליים עם ברית המועצות ועל אחת כמה וכמה עם שלטונות הרפואה ב־סיביר, מגיעה ארצה תמצית של הצמח הנדיר, וזו מנוצלת כראוי על ידי יצרני „יין הדבש", ה־מותק, לראשונה בארץ, במפעל של אחד הקיבוצים בדרום.

יין הדבש הוא אחד מתכשירי המיכוורת הידועים של אותו קי־בוץ והוא משמש לחיזוק גופם של ילדים, מבוגרים וקשישים. תרומה אחת חשובה מגיעה א־לינו מידידי סיביר!...

חיים פיקריש

טנקים ישראליים עוברים על הגשר בדרכם מגושן מזרחה

מכתבים למערכת

לתת עוד פרס?

בעל „אגב" מיום חמשי א' שבט התשל"ד (27.1.74) בהביעו מקאלה על פיוס בין החבר בוואר לבין ה־מפלגה מסיק „שמוסדות המפלגה קב־עו עמדה ברורה לגבי רשימה פר־רשה ואין חולק שצבור מאורגן מר־כוה לסכור על מסכעת למסגרת" ומיד מוסיף: „אך זה מקרה תריג על רקע מסויים", מה ה„מקרה ה־תריג" ו„הרקע המסוים". סתם ולא פירש בטהדל לפרשו. אבל בוואר ש־הגיע לכעמד מכובד ונבחר על כל תנובע מזה ויעידו שבעת אלפים הקולות שאסף. הגיע לכל זה אך ורק הודות למפלגה שהציבה אותו כל השנים בראש הרשימה, ומן ה־דין היה צריך לקבל את דין ה־מפלגה ולא להכבים טרין, לא לפלג, לא להיות כפוי טובה ולשלם רעה תחת טובה, זה באמת מקרה כאשר מאד הריג.

אם זה עלול להרוס את בנין ה־מפלגה, להכביס אנדרלמוסיה ואיש הישר בעיניו יעשה על זה אין לעבור בשתיקה.

יכול להיות שעקב „הרקע המ־סוים" נעשה עול לא. בוואר, אבל לא זו הדרך של התחשבנות בא. בוואר כאישיות נערצת בעל משקל, ותומכיו מרובים, היה צריך להת־קומם נגד זה, להעריך את צבור ה־חברים שבלבם עדיין מקננת היושר הצבורי, אבל לא להרוס את הבית, כי הדרך שבחר בה היא הרס הבית וזה אסור שיקרה, ולתת עבור זה פרסי פיוס זה יהיה תעודת הכשר ופתיון לאנשים מסויימים שיעשו כ־עולה על רוחם ונפשם. האם לא נעצור בכח ונחסום בכבלי ברזל את התופעות האלה מי יודע לאן נגיע התוצאות מי ישורנו.

א. בן אברהם
תל־אביב

„שעת פיוס"

קראתי ב„הצופה" (כ"ח) את ה־דברים ברשימה „שעת פיוס" שהוא דורש שבשעת תמימה על הסכם קו־אליציוני בעיריית תל אביב לצרף לסיעת המפד"ל את אברהם בוואר, נציג התנועה במועצת העיריה.

הרבה שנים נרכש לו המון ידי־דים מכל החוגים, כספר הקולות ש־רשימת היחיד שלו קיבלה כשני ש־ליש מכל הקולות שניתנו לנציגי ה־מפד"ל זה אומר מה שהוא. אלו היו קולות מחאה ולא רק תמיכה במועמד הראוי. הדברים שהשמיע בעל ה־רשימה היו ראויים להאמר מזמן. אבל „יותר טוב מאוחר מאשר לעולם לא" ואני מקוה שהדברים ישמעו ב־מקום הראוי לשמוע וילמדו לקח.

יוסף גבריאלי
ת"א

יחס חברי

בימי הבחירות לכנסת, כאשר ה־מאבק על כסא בכנסת וברשות ה־מקומית התחיל, עוד לפני מלחמה יום הכפורים, החברים במפלגתנו תב־עו מקום מלא, כי המפלגה תתן להם מקום בטוח לכנסת ולרשות המקומית ברשימת המפלגה, ובאם לא, יצאו ברשימה נפרדת, כעסתי על כל אלו החושבים, כי הכסא בכנסת או ב־רשות המקומית מגיע להם, אפילו כאשר התנועה לא רוצה בהם יותר.

והנה היו בחירות. החבר אשר היה סגן שר החינוך מטעם תנועתנו, ד בענין הצבעה מסויימת, רצה לקיים או נכון לעבור על מה שאומר החכם מכל אדם „אל הצדק הרבה" והוא רצה להיות יותר צדיק מיתר חברי התנועה אשר בחרו בו בנציגם, והלכת קום נגד כי „הצדיקים" מברוקלין יהיו בעזרתו, הוציאו לו את מקומו הנכון בחוץ לכנסת, ולמדו אתו ושננו לו את הפסוק, לדעת להוא. כי צדק החכם מכל אדם, באמרו: „אל הצדק הרבה"...

אחרת הדבר עם חברינו הנציג בעיריית תל־אביב, זה למעלה מ־20 שנה. אשר גם לו אמרה התנועה: מספיק! הנה את מקומך למי שהוא אחר. אולם הוא נאבק, והצליח. פרו־עו של דבר כי הוכח, שעדיין רו־צים בו, כי ישרת את העיר כפי ש־שרת אותה במשך שתי עשרות שנים.

אי לזאת מאחר ואפילו „ריש גר־גותא כן שבי"א" יש לתנועה לנהוג ברוחב לב. וכשם שבשעתו החליטו שלא להיות בנציגות התנועה בתל־אביב העיר, כן יש לקבלו לחיק התנועה בכדי שנהיה בקואליציה ה־עירונית בבחינת נציגות של „והחוט המשולש" שלא במהרה ינתק, וב־מעמד „תלתא בציביא" נשמור על כל הקודש בעיר הגדולה תל־אביב.

אפרים ממש

„מבקר המדינה" „בתיאטרון חיפה"

מאת ד"ר א. פוירשטין

מחזה מאת נ. ב. גוגול, עברית: יעקב שבתאי, במוי: עדנה שביט, עיצוב במה והלבשה: ש. שביט וגילה להם.

היה זה במרס 1935 כשפגשנו הכרה עם סאטירה זו של גוגול — „הר־ביזור" — על הבמה העברית בפעם הראשונה, בתרגום של שלונסקי ב־במוי צבי פרידלנד. ההצלחה היתה מוגבלת: 41 הצגות. בשנת 1950 ביקר בארץ הבמאי הרוסי הנודע, שארוף, והוא העלה את הסאטירה על במת הקאמרי, כעבור שנים לא רבות — ב־1964 — הפכה הסאטירה לקומדיה מוזיקלית על במת „תיאט־רון הנגרוב" שבאשר ואלתר רייסה אחר פריקה הראשון מ„הבימה", אכן זו היכרותנו הרביעית עם היצירה שהתיאטרון עברי מנסה להתמודד אתה.

מה רצה גוגול? הוא עצמו ענה על שאלה זו: רציתי לאסוף לערימה אחת את כל מה שהיה מושחת ב־רוסיה, את כל העול הנעשה על ידי פקידים, „רציתי להוקיע את כל ה־שלילי בבת אחת. אני עצמי נבהלתי הצחוק הזה אה צבעוני בתוך הצחוק שלעולם לא פרץ ממני בכוח רב יותר. אני עצמי הבהגתי שהל שני מכריע בצחוקי והלהלי להיות ב־יצירותי אותו אדם שהייתי עד אז. יחד עם שנות נבורי התנגד ההכרה להזהיק את צבעי על ידי הכבאות תמימות".

גוגול מעביר לפנינו גלריה שלימה של אנשים קטנים ושפלים, יש ביני־הם רמאים ערמומיים ופריצים מוגי־לב. הנפקדים שמא יתבעו לדין ו־יצטרכו לשאת באחריות למעשיהם, ראש העיר מתרה בפקיד השטרה: „היזהר, אתה לוקח כסף יותר מן הבוהר לפי דרגתך". סאטירה זו ש־נכתבה בשנות השלושים של המאה הקודמת היתה המחזה הרוסי הראשון שזכה לפירסום רחב גם מחוץ ל־רוסיה והדר לרוב בימות הבל. גוגול צייר קאריקאטורה, הוא תאר עיר דמיונית שבה רוכזה תמצית הבורות, השיפלות והמטמטם של רוסיה כולה. קאריקאטורה אינה פורטרט כמובן, אלא הבלטת הקו האופייני ביותר. גוגול עשה זאת באמצעים ספרו־תיים. יש טוענים שהעלילה כאן אבסורדית: בשום עיירה רוסית לא היו חושבים את הרברן הצעיר וה־אלגנטי לרביזור של הצאר. אין להע־לות על הדעת, כי הפקידים בעיירה רוסית לסוחר יהיו כולם יצורים כה מטומטמים וכה שפלים, אולם אמת לאמיתה שמעשה שהיה באמת בעיר אוסטיירינה, שימש יסוד לסאטירה ואף סופר אוקריני בשם קויטקו אוסנובינאנקו חיבר קומדיה בשם „האורח מן הבירה" שגוגול קרא אותה, היא מצאה חן בעיניו ואף שאל מכמה סצינות אחדות והשתמש באותן הדמויות הראשיות. כוחו של גוגול בהפרזה גרוטסקית לאין שיעור, המקנה לדמויות אלו חיות בלתי רגילה. אין אף דמות חיובית אחת בכל הטראגי־קומדיה. נוולים ו־שפלים אלה חיים בינם לבין עצמם. „הדמות ההגונה היחידה במחזה שלו הוא הצחוק המשחרר" — העיר גוגול עצמו.

אשר להצגה היא גרמה לנו אכזבה לא מעטה. יש בה המצאות בימתיות אחדות, סצינות מוצלחות מקטות, אולם הרושם הכללי הוא שלילי. ה־במאית, כאן לפני זמן קצר ראינו מבנה עבודה יפה על מחזה רוסי אחר — „הבצל הנצחי" ב„הבימה" — איבדה כאן כל חוש מידה ביחס ל־מותר ולאסור. היא שמה דגש על הגרוטסקה, אולם צריכה היתה לזכור שאת הגרוטסקה קשה הרבה יותר לשחק מאשר את הקומי ולרשותה לא עמד הצוות הדרוש לכך. היא „עבצה" את הבמה בצורה לא מוצ־לחת ולצערנו ירדה לעתים קרובות לבמה הנמוכה של הוולגריות. גם „מבקר מדינה" ראוי לשמו לא עמד לרשותה. עודד קוסלר אינו מתאים לתפקיד, הוא חסר כל חוש הומור קומי. לצערנו אף זה מוסרי ביותר שהמנהל האמנותי של התיאטרון משחק את מרבית התפקידים הרא־שיים שהם חלומם של כל שחקן כגון טארטיף, ראסקולניקוב ועכשיו חלס־טאקוב. קשה למצוא שחקן שיתאים לכל התפקידים האלה. אם לדבר על משחקו הרי יש נקודת אור אחת ב־הצגה זו: יוסף ידין בתפקיד ראש העיר. זו היתה הדמות המעניינת ה־יחידה שכבשה את הלב ואף היכמה אותו. כאן היה השילוב הנדיר של הקומי ושל הטראגי, הרי אצל גוגול שני הדברים שלובים זה בזה ללא הפרדה. כאן היתה צבעות קומית ברמה אמנותית גבוהה. כל המשתת־פים האחרים „שרו אופירה אחרת".

ועוד לבבור: לשווא חיפשנו את סטילאן אילייץ' אודרובסקי, קצין ה־משטרה. האם נפלה קרבן לעפרון הכחול? כמו כן מפורסים בתוכניות גם הם נעלמו ובמקומם יורדים מ־„אבוניה ומפגיונים" המסה שחקנים מרומי הבמה לחזות עד, כמו כן נעלמו יוסי ידין ועודד קוסלר ש־צריכים היו לפי עדות התוכניה להו־פיע בתפקידים אפיזודיים. זה עתיד היה להיות חידוש בתיאטרונינו — לשחק בתפקיד ראשי ובתפקיד אפי־זודי — גם הם נעלמו יחד עם מרבית כוונותיו של גוגול...

בין המשתתפים יש לציין את יוסי יבלונקה יותר כמשרת המלון כאשר כמנהל הדואר. את שבצאל היה יותר כמשרת מאשר מנהל מחלקת הבירוך, את מרדכי בן זאב הממונה על מוס־דות הצדקה, את אלבם מגבה כ־בובצינסקי ואת צבי הלביר בתפקיד אסה. אשר לנשים השחקניות דינה להזבבים איבדה פתאום את קולה ערב הרמת המסך והיא ראויה לציון לשבח על כאמביה לשחק בכל זאת ומובן שהדבר חיבל במשחקה. ניצה בתנצה שחקנית מוכשרת ונדמה לנו שהגיעה העת לתת לה תפקיד חשוב, את ההזדמנות ניתן להוסיף לקטעים הרבים שנמחקו.

התרגום של יעקב שבתאי גרוע, הומה משגיאות ובאי דיוקים. מה מקמצות למשפט כגון: „כאשר עובדים — אובדים" על הבמה, כבד־צים „דרך הדלת" מדברים על „15 שניים", „בבקר בית הספר" במקום בפקה וכוד.

בסיכום: הזדמנות נדירה שהוח־מצה, הצגה וולגארית שאף נוגעת פה ושם בטעם הטוב ויורדת לרמה של להקה צבאית. משחקו של יוסף ידין — כבולה ומתנבאית הרבה מעל לרמה הכללית.

שינוי שם משפחה

מאת אריה בריק

שינוי שם בישראל נעשה לפי חוק השמות, תשט"ז — 1956. לגבי ילד נקבע באותו חוק בסעיף 3 כי „ילד מקבל מלידה את שם משפחת הוריו. היו להורים שמות משפחה שונים מקבל הילד את שם משפחת אביו. זולת אם הסכימו ההורים שיקבל את שם משפחת האם. סעיף 13 לחוק קובע בקשר לשינוי שמו של קטין כי „הו־ריו של קטין רשאים לשנות את שמו הפרטי ובאישור בית המשפט גם את שם משפחתו. ההג־דרה של „הורים" היא — שני ההורים ומקום שהדאגה לקטין מסורה לאחד ההורים בלבד, אותו הורה.

הבעיה שהתעוררה במקרה שלפנינו היתה האם לאור הסעיפים הנ"ל רשאי בית המשפט לשנות את שם משפחתה של קטינה משם משפחת אביה מולידה לשם משפחת אביה החורג על פי בקשת אמה הטבעית ללא הסכמת אביה הטבעי, והיתה זאת הפעם הראשונה שבית המשפט היה צריך לפסוק בבעיה עקרונית זאת. העובדות היו כי לזוג שנישא נולדה בתו אולם תקופה קצרה לאחר הולדתה התברר שהנישואים לא עלו יפה ושנה לאחר החתונה חתמו בני הזוג על הסכם גירושין. בהתאם להסכם היתה הבת צריכה להי־שאר ברשות, בחזקת ובהשגחת האם עד גיל 18 והאב התחייב לשלם לאם כל חודש סך של 120 ל"י לכלכלת הבת וניתנה לו זכות לבקרה פעמיים בשבוע. כעבור כשנה התחתנה האם שנית ומ־נישואים אלה נולדו לבני הזוג בן ובת, כאשר לבעלה החדש יש בן נוסף מנישואיו הקודמים. גם אבי הקטינה התחתן שנית ומנישואים אלה נולדו לו שני ילדים. הילדה נשארה עם אמה ומטבע הדברים בהיותה סמוכה על שולחן אביה החורג מגיל רך וכן בחברת ילדיו, ראתה בו את אביה ולא הכירה כלל את אביה הטבעי. היא גם לא ידעה את שם משפחת אביה והיתה ידועה כל הזמן בשם אביה החורג.

על פי חומר הראיות שהובא בפני בית המש־פט, אליו הוגשה הבקשה לשינוי שם משפחת הקטינה, קבע בית המשפט כי אהבה וחמימות שוררים במשפחה וכי האב החורג דואג לקטינה כאילו היתה בתו שלו. הילדה קשורה מאד אל אמה ואביה החורג והיא רואה בהם את הוריה לכל דבר. התברר כי האב הטבעי לא הראה ענין בבתו ודאגה לה. בעדותו אמר כי בקר את הילדה ביום מסוים ולפני כן לא ראה אותה כ־14 חודש בטענה כי נולדו לו שני ילדים והיה במצוקה כספית רצינית והיתה לו תקופה של התבססות חיי המשפחה. גם את המזונות לא שלם כסדרם ופיגר בתשלומים כשבעה חודשים. לא פעם היה צורך לגבות את המזונות באמצ־עות ההוצאה לפועל. הילדה עד לגיל שלוש לא ידעה כלל על קיומו של אביה הטבעי והוא הופיע בפעם הראשונה לאחר הפסקה ארוכה בגן הילדים בו היתה והציג את עצמו כאביה. הילדה היתה נפחדת מאד ולא רצתה להאמין לדבריו. אחר כך שוב נעלם לשנה אחת ו"לאחר ביקור נוסף שלו בגן הילדים, גברו פחדיה של הילדה שמא יעקרוה ממשפחתה. האם נאלצה להעביר את הילדה לגן אחר כדי לשחרר את הילדה מן החרדה שתקפה אותה. מצב זה נמשך עד אשר נרשמה הילדה לבית הספר. נוכח תגובותיה הקודמות של הבת הוסכם שכדי להכין אותה לביקור, מן הראוי לקבל יעוץ אצל פסיכיאטר. בפגישה בנוכחות כל הצדדים התנהלו דין ודברים וצעקות, כשהאב הטבעי דרש מן הילדה להקרא בשמו בעוד שהיא סרבה וכתוצאה מכך הוגשה הבקשה לבית המשפט על ידי האם לשינוי שם משפחת הקטינה.

בית המשפט המחוזי נענה לבקשה לשינוי השם ועל כך הגיש האב ערעור לבית המשפט העליון. השאלה הראשונה שהתעוררה בדיון ב־ערעור היתה אם אמה של הקטינה רשאית היתה להגיש את הבקשה לבדה ללא הסכמת האב הטבעי. שתי טענות הושמעו על ידי בא כוח האב המערער: האחת שלפי חוק הכשרות המשפ־טית והאפוטרופסות אין האם מוסמכת ליצג את הקטינה בלי שבית המשפט נתן על כך אישור מראש, היות ומדובר בפעולה משפטית בין הק־טין לבין הוריו. שנית רק שני ההורים רשאים לבקש את שינוי השם, ובכל אופן אין לשנות את השם ללא הסכמת האב הטבעי.

שתי טענות אלה נדחו על ידי בית המשפט. ראשית נקבע כי שינוי שמו של קטין אינו בגדר פעולה משפטית בין הקטין לבין הוריו. הפעולה כאן לא נעשית כלל על ידו אלא על ידי ההורה בהתאם לחוק השמות והגשת בקשה לשינוי השם אינה בגדר פעולה משפטית כמו עיסקה הטעונה רישום בפנקס המתנהל על פי חוק. במקרה של־פנינו, ברור שאין כל עיסקה אלא רק מילוי חובה שחוק השמות מטיל על ההורה הרוצה לש־נות את שם משפחת הקטין. אין ההורה זקוק ל־אישור מוקדם של בית המשפט להגשת הבקשה עצמה, אלא רק לאישור שינוי השם על ידו. אשר לטענה השניה, הרי חוק השמות קובע במפורש כי בקשה לשינוי שם הקטין צריכה להיות מוגשת על ידי שני ההורים, אולם אם הדאגה לקטין מסורה להורה אחד הרי שאותו הורה יכול להגיש את הבקשה לבדו.

הבעיה השניה שהתעוררה היתה מהם השיקו־לים אשר צריכים להדריך את בית המשפט בבוא־או להתיר שינוי שם, כי הרי שינוי שם במקרים כגון אלה לא יאושר אלא אם כן יובאו נימו־קים מיוחדים לכך. הדבר ניתן כמובן לשיקול דעתו של בית המשפט, אך כמו במקרים רבים

אחרים שיקול דעת זה איננו שרירותי אלא יש להסתייעו על כללים סבירים. הכלל למשל באר־צות הברית הוא שצריכה להיות סיבה מהותית כדי לסרב לבקשה מעין זו. בית המשפט ביש־ראל לא רצה להרחיק לכת עד כדי כך אלא סבר שהכלל צריך להיות זה: הרוצה לשנות את השם שניתן לקטין באופן חוקי ובהתאם לחוק השמות, עליו להצביע באופן חיובי על נסיבות המצדיקות זאת. הסיבה העיקרית הקובעת צרי־כה להיות ששינוי זה יהיה לטובת הקטין.

בית המשפט קובע ששיקול זה של טובת הילד הוא למעשה השיקול היחידי שצריך להדריך את בית המשפט, והוא אומר כי הכלל שלפיו מצווה בית המשפט להתחשב בטובת הילדים בלבד ולא בטובת ההורים הוא ביסודו כלל של המשפט העברי. בית המשפט מביא מפסק דין של בית הדין הרבני כפי שהובא גם בפסק דין אחר של בית המשפט העליון: „הסבר הדברים הוא כי ההלכות בדבר החזקת ילדים אינן הלכות בטובת ההורים אלא הלכות בטובת הילדים. אין הבן או הבת „חפץ" לזכויות אב או אם. אין כאן זכויות לאב או לאם, רק חובות עליהם ישנן כאן, שמ־חוייבים הם לגדל ולחנך את ילדיהם, ובבוא בית הדין לקבוע בדבר מקומו של הילד, בדבר המגע בינו לבין הוריו, רק שיקול אחד נגד עיניו הוא טובתו של הילד.. אבל זכויות אב ואם, זכויות כאלו לא קיימות כלל.

לדעת בית המשפט יש להרחיב את הכלל של טובת הילד ולהחילו בכל מקרה, אף כי הפסיקה מתייחסת בעיקרה לשאלת החזקת הילדים. לכן דחה בית המשפט את ערעורו של האב הטבעי וקבע כי לאור חוות הדעת והעדויות שהושמעו, טובת הקטינה היא כי ישונה שמה לשם המש־פחה של אביה החורג.

עתיד מעורפל ליהודי צ'ילי

הפרסום על שבעת הבוגרים מאוניברסיטת צ'ילי המבק־שים מקלט מדיני בבריטניה, הפיץ אור על אחת הבעיות ה־רציניות שנתעוררו בעקבות ההפיכה של הכת הצבאית ב־צ'ילי בעונת הסתיו של 1973.

העובדה ששה מתוך שבעת הבוג־רים הם יהודים או נשואים ליהודים, מוסיפה התעניינות נוספת בפרשה ומטילה בספק את הגינות המשטר עם הקהלה היהודית ויחסה לישראל — כותב חבר הפארלאמנט הבריטי, סטנלי קלייטון דיוויס, ב„ג'ואיש כרוניקל".

בהמשך הכתבה מספר סטנלי קלי־טון: בחודש מארס, 1972, כחבר המשלחת הפארלאמנטארית הכל־מפלגתית, ביקרתי בצ'ילי, ואם כי היתה לי הזדמנות מועטה להיפגש עם חברי הקהלה היהודית, קיימתי שיחה עם אחד מראשיה וכן עם משה טוב, השגריר הישראלי. 35,000 יהו־דים היו בצ'ילי לפני שסלוואדור אלינדה נבחר בשנת 1970 כנשיא. רובם היו סוחרים ופרופסיונאלים ו־בין התומכים בנשיא היה מספר של עסקנים ציבוריים יהודיים מפורסמים.

עמדה פרו־ערבית

כמה אלפים יהודים שפחדו מפני חוקים כלכליים של ממשלה חדשה, ברחו מן הארץ, אבל בזמן ביקורי, אומר קלייטון, והסתמך על המידע שלו, אני משוכנע כי לא היתה שום אנטי־שמיות מצד ממשלה האחדות העממית.

כמובן, שהצטערו מאד שבאו"ם, נקטה ממשלת איינדה, כמו ארצות רבות, עמדה פרו־ערבית מוחלטת, אולם על מישור אחר, אינטימי יותר, ואולי חשוב יותר, היו היחסים בין ישראל וצ'ילי מצויינים.

משה טוב גילה כיצד שלח בזמן משפטי לנינגראד של 1970 ו־1971 טלגראמה למנהיגים הסובייטיים בה גינה את הרדיפות, בלי ספק מעשה אמיץ בשביל נשיא שבקאבינט שלו היה מספר ניכר של קומוניסטים ש־הלכו בתלם המוסקבאי.

יתר על כן, ישראל שלחה לצ'ילי מספר מומחים חקלאיים כדי לעזור לתכנית הריפורמה האגרארית הדבר זה עורר מערכה „בוז" היסטרית מצד הימין הקיצוני. לפי הערכתו של איינדה עצמו, היתה העזרה הזאת בעלת חשיבות עצומה לכלכלה ה־צ'ילית.

מומחים מישראל זכו להערכה

המומחים הישראליים שעבדו ב־שדות ליד הפועלים החקלאיים זכו להערכה גדולה מצד מומחים מער־ביים אחרים שהגיעו אף הם לעזרה. ובכן, מדוע הצביעה ממשלת איינדה שוב ושוב נגד ישראל באו"ם? בלי ספק, שר החוץ היה לו בוודאי הרבה לעשות בעניין זה ולפי השמועה אמר איינדה כאילו „ישראל היא במרחק של 6,000 מיל מאתנו ושר החוץ שלי הוא בסאנטיאגו".

איינדה רצה לבקר בארץ

כפי שמר טוב מסר לי, היתה ידידותו של איינדה לישראל איתנה. אכן, הוא קיוה לבקר בישראל ב־עונת הסתיו של 1973, אבל המאור־עות הטראגיים של אותו זמן התערבו והוא התאבד או נהרג.

בשעת ביקורי שם היתה כבר ה־הוכחה הברורה ביותר שהעשירים צ'יליאניים, בעזרתן ובסיוען של חב־רות רבלאומיות וממשלות מערביות, היו נוטות לחבל בעצם השינויים ה־כלכליים הגדולים שממשלת איינדה רצתה להגשים.

גירוש סכנאים מקומיים תורם מ־מכרות הנחושת החיוניים היתה מכה כבדה ממנה לא יכלה היתה הכלכלה הצ'יליאנית להתאושש. הרי, שמצד הממשלה היתה מידה ניכרת של חוסר יעילות כלכלית שהוסיפה על הקשיים.

אולם בסופו של דבר, בהיותה משוללת עזרה בינלאומית בה היא הלויות ממשלות צ'יליאניות קודמות, וירושת חובות בינלאומיים עצומים שלא יכלו פשוט לפרוע, נידרדרה הכלכלה.

הצבא תפס את השלטון

הצבא ניצל את ההזדמנות כדי לתפוס את השלטון.

מה בדבר הקהילה היהודית? ב־הכרח שבמצב רעוע ומסוכן מופיעות ידיעות מגוזמות.

רבה הראשי של צ'ילי, מודיע שאין התפרצויות אנטישמיות מצד השלטו־נות. אישור מסויים לכך נמסר ע"י כתב שביקר שם. לעומתם טוענים סטודנטים יהודיים באוניברסיטה ש־האנטישמיות הרימה ראש.

מאמר בעתון

אישור לכך, אפשר למצוא במאמר ראשי שפורסם ב„לה פרנסה", היומון העוצרי הדמוקראטי הרשמי, מ־25 באוגוסט 1973.

המאמר הצביע על תא של קבוצה יהודית וקומוניסטית שבאה להשתלט על צ'ילי בברית המחפירה עם ממש־לת החזית העממית כביכול. כת זו הציבה על היוקרה של יהודים רבים שזכו לכך.

(סוף בעמוד 5)

מכירת סוף העונה
של אופן
20% הנחה
על כל הדגמים
בכל מחלקות
הנשים והגברים
בגיר
מכנסים, ז'קטים וחליפות
אופן
חולצות סריג
לנשים ולגברים
LEE
מכנסים וחליפות
מג'ינס וקורדרוי
תל־אביב: רח' אלנבי 100
ירושלים: דרך יפו 42 (ככר ציון)
חיפה: רח' הרצל 18 (בית הקרנות)

هكذا من الأصل

مكتب من الاهل

משק וכלכלה

לאחר ביטול הסובסידיות

זה זמן רב דברו וכתבו על הצורך בביטול חלק ניכר של הסובסידיות למיצרכים ולתחבורה ובפרט לאחר העלייה התלולה והממושכת של מחירי המזון הדלק בשווקי העולם וגם בפגישה עם ראשי ההסתדרות אמר להם שר האוצר כי תקציב המדינה לא תוכל לשאת בשנה הקרובה בסובסידיה של כמיליארד ל"י, נוסף לסובסידיה של 1.2 מיליארד ל"י שניתנה בשנת 1973. אנשי ההסתדרות גם הסכימו עקרונית בצורך לביטול זה — כולל לחם חלב ומוצריו — אם כי היה ויכוח על שיעור ההתייקרות.

ברם הזעם בציבור הרחב וההפתעה בהסתדרות ובחוגים שונים היו גדולים מפני שחלק מהציבור סבר שהדבר יבוצע רק החל מאפריל ומפני שרוב הציבור לא ציפה לשיעור כה גדול

על הפרק

של ההתייקרות וזאת לאחר שגם המחירים החדשים עדיין אינם משקפים את כל המחירים המציאותיים, כי הממשלה ביטלה כאמור רק מחצית הסובסידיות.

כן יש לציין משגים ומחדלים בתחום ההסברה לפני ואחרי הביטול, בביצוע (כגון ספירת המלאי רק אצל חלק מהיצרנים והסיטונאים) וכן הפיצוי הבלתי מספיק למשפחות מרובות ילדים ולקשישים.

אשר להסברה: השרים ספיר, בר־לב וגבתי בכלל לא פנו לציבור אחרי ביטול הסובסידיות ובכל ההסברות של ראשי האוצר ונגיד בנק ישראל לא נאמר בפירוש, כי נוסף כל הנימוקים לביטול הסובסידיות, הרי בשעת חירום קיים צורך לצמצם את רמת החיים במידה לא מבוטלת, פרט לזה של השכבות מעוטות היכולת. אולם אם יקבלו את דרישת ההסתדרות להגדיל את תוספת היוקר ב־7־8 אחוזים, הרי לא זו בלבד שזה יגרום לגל יוקר נוסף, אלא שאז מחזירה יד שמאל את אשר לקחה יד ימין.

ביחס לפנסיונרים ולמשפחות ברוכות ילדים: פיצוי של 20 ל"י לחודש לזוג קשישים הוא לעג לרש, לא רק מפני שההתייקרות הממשית גדולה בהרבה. אלא מפני שאנשים שהפסיקו לעבוד, אינם יכולים לפצות את עצמם ע"י קבלת הכנסה גדולה יותר. זאת ועוד: עיקר הוצאותיהם של קשישים מורכב מ־12 מיצרכי היסוד שהתייקרו מ־30—80 אחוז ולכן הם אינם יכולים לחסוך ע"י ויתור או צמצום בצריכת מוצרי מותרות ושרותי רווחה. גם תשלום של 10 ל"י לילד השלישי ו־19 ל"י החל מהילד הרביעי אינו מהווה פיצוי ריאלי הוגן.

ש. מ. מיסר

העלאת המחירים המאסיבית ביותר

מאת יצחק דויטש

העלאת המחירים התלולה אשר בוצעה השבוע היא, כמדומה, המאסיבית ביותר אשר הופעלה אי־פעם בישראל. היא פגעה הישר בשכבות הבינוניות והנמוכות של האוכלוסיה בלי להותיר להם אפשרות של התגוננות ממשית מפניה.

הפעם לא היתה זו עלייה במצרכי מותרות או מצרכים אחרים אשר אפשר לצמצם את צריכתם. כאשר הלכה עקרת הבית למכולת ביום שני בבוקר היה עליה להשוב: על מה אני יכולה לוותר? על הלחם שעלה ב־42% (אחיד) עד 57% (לבן)? על החלב שהיה שהתייקר ב־56%? על סוכר שמחירו עלה ב־75%? ושמא על הביצה שעלתה ב־62%? ברור היה לעקרת הבית שהפעם, אם היא רוצה לצמצם, עליה לעשות זאת על חשבון פיות ילדיה — פשוטו כמשמעו.

תוספת של קרוב למאה ל"י

האוצר טוען כי עליית המחירים המבוצעת תהיה בשיעור של 4 אחוזים. אולם עקרת הבית, בעלת משפחה של 5—6 נפשות, יודעת כי ההוצאה החדשית שלה עולה עתה ב־80 עד 100 ל"י. זאת אם היא תמשיך לצרוך את המצרכים הבסיסיים הללו, אשר התוספת למחירם היא: כבר לחם אחיד 17 אג', ק"ג סוכר 86 אג', ליטר חלב 35 אג', גבינה רזה 31 אג', בקבוק שמן 34 אג'.

אין היא יכולה לוותר על המוצרים הללו. אין המדובר הפעם במשקאות יקרים, בבנזין, או במוצרים שבהם אפשר לצמצם.

הפיצוי של 28 ל"י לחודש (4% על שכר היסוד של 700 ל"י) מהווה כשליש מתוספת ההוצאה.

האוצר: אין ברירה

אנשי האוצר אינם יכולים להכחיש את העובדות האמורות. הם גם מודים שההעלאות הישירות יגררו אחריהן תגובות שרשרת נרחבות. אלא שלדבריהם זהו הכורח שלא יגונה.

טוענים הם: תקציב הסובסידיות גדל בשנים האחרונות בקצב תלול מכ־250 מיליון ל"י בשנת 1970/71 ל־766 מיליון ל"י בתקציב שתוכנן לשנת 1973/74. במהלך השנה גדלה ההוצאה והיא עמדה להסתכם — אילולא קוצו המחירים — בכ־1140 מיליון ל"י. על פי אותן הנחות היה תקציב 1974/75 מגיע לכ־1,800 מיליוני ל"י.

הגידול בתקציב נבע בעיקר מעליית המחירים התלולה של מוצרי מזון בעולם. ניקח כאן מספר דוגמאות: בשנת 1970 שילמנו 63 דולר לטונה. סוכר עלה בשנת 1970 104 והאומדן ל־1974 הוא 173 דולר. פולי סויה עלו ב־1970 122 דולר לטונה וב־1973 הגיע מחירם ל־222 דולר לטונה. סוכר עלה בשנת 1970 104 דולר לטונה, ב־1973 — 243 דולר לטונה והאומדן ל־1974 הוא 337 דולר לטונה. מחיר גרעיני מספוא עלה מ־50 דולר לטונה ב־1971 ל־100 דולר לטונה ב־1973 והאומדן ל־1974 הוא 130 דולר.

במדיניות הסובסידיות שהיתה קיימת עד כה הגענו לכך שמשקל הסובסידיה במחיר לצרכן הוא אבסורדי ממש, כפי שמשתקף מהטבלה המובאת כאן.

משקל הסובסידיה

המחיר הקיים ינואר 1974

המצרך והאריזה	המחיר לצרכן	התוספת באגורות	מחיר עלות	התוספת באחוזים מהעלות	התוספת באחוזים מהמחיר
סוכר — 1 ק"ג	114	100	214	47	88
שמן — בקב. 580 גר'	71	94	165	57	132
מרגרינה — 200 גר'	32	28	60	47	88
ביצה — יחידה	16	13	29	45	31
חלב שקית — 1 ל'	64	56	120	47	88
גבינה שמנה — 250 גר'	50	90	140	64	180
גבינה רזה — 250 גר'	44	90	134	67	205
גבינה קשה — ק"ג	700	720	1420	51	103
חמאה — חב' 100 גר'	80	50	—	—	62
תוצרת נגרת — 170 גר'	30	10	40	25	33
קמח — 1 ק"ג	72	37	109	—	51
לחם אחיד — 1 ק"ג	38	65	103	63	171
לחם אחיד — 750 גר'	35	49	81	60	140
לחם לבן — 750 גר'	35	49	84	58	140
חלב — 500 גר'	40	33	73	45	83
אורז — 1 ק"ג	300	90	390	23	30
קרפיונים — 1 ק"ג	350	200	550	36	57

מוסיפים אנשי האוצר וטוענים: כאשר הסובסידיה מהווה מרכיב גדול כדי ממחיר המצרך לצרכן גורם הדבר לבזבוז בשימוש במצרכי יסוד. הדבר מביא להוצאה מיותרת במטבע חוץ ולשיבושים בייצור ובאספקה של מוצרים חיוניים, מכיוון שהביקוש הוא בלתי פרופורציונלי.

שיטת הסובסידיות — עדיין תימשך

לאחר החלטת הממשלה ביום ראשון בערב חשו אנשי האוצר הקלה: "הנה, ביצענו את הניתוח". קשה היה שלא להכות על כך שאין הם חשים בחוסר עקביות. מדוע נתנו למולה הזו לקנות שביתה בגוף המשק, כך שישנו צורך בניתוח דרסטי שכזה? על כך לא השיבו. נראה שזהו עיוות משקי שיימשך גם בעתיד. ברור שמתן הסובסידיות בא על חשבון גביית מסים גדולה, במקום לקוז ביניהם.

מכל מקום התבשרנו כי שיטת הסובסידיות תימשך גם בעתיד. הצמצום שנעשה הוא בסכום של 975 מיליון ל"י, אך עדיין יישארו סובסידיות בסכום של כ־825 מיליון ל"י.

סכום זה כולל: 31 מיליון ל"י לסוכר, 70 מיליון ל"י לשמן, 34 מיליון ל"י לביצים, 78 מיליון ל"י לחלב ומוצריו, 89 מיליון ל"י למאפיות וקמח, 90 מיליון ל"י לתחבורה (ע"ח התייקרויות הצפויות ב־1974), 150 מיליון ל"י למספוא, 78 מיליון ל"י למים ו־205 מיליון ל"י לתוצרת חקלאית, דיג והובלה לאילת.

מבחינת הצרכן עדיין תשאר סובסידיה בשיעורים כדלהלן: לק"ג סוכר — 16 אג', לבקבוק שמן — 62 אג', לחבילה מרגרינה 12 אג', לביצה 4 אג', לליטר חלב 22 אג', לגביע גבינה 60 אג', לק"ג גבינה קשה 3.5 ל"י, לכבר לחם אחיד 50 אג', לכבר לחם לבן 30 אג' ולחלה 14 אג'.

אך שר האוצר מבטיח כי אין בדעתו לבצע העלאות מחירים נוספות במרוצת שנה זו, אלא אם כן תהיה רעידת אדמה.

תם — ולא נשלם

אם מבחינת המצרכים החיוניים מבטיחים לנו שקט מסויים, לא כן הדבר לגבי כלל מערכת המחירים. כבר הוכנה הצעה מפורטת להעלאת תעריפי דואר וטלפון וזו תופעל לקראת תחילת שנת הכספים ב־1 באפריל.

לאחר העלאת תעריפי התחבורה באוטובוסים צפויה עליית מחירים בשירותי המוניות וכנראה גם ברכבת ישראל.

שר האוצר אינו יכול כנראה להפעיל את מס ערך מוסף בתחילת שנת הכספים החדשה, לכן הוא מבטיח תחליף למס זה. נראה שהכוונה היא להטיל את המס על מוצרים שאינם בדרגת חיוני ביותר. הדבר דרוש כנראה גם לשם איזון, כדי שהפגיעה לא תהיה רק במוצרים בסיסיים.

לאחר העלאת המחירים — במכולת בשכונת קטמונים בירושלים

המשבר בענף ההדרים — בכנס הפרדסנים

מר ראובן אילנד, מנכ"ל "תנובה־אקספורט" הזהיר השבוע נגד הסקת מסקנות הפוזות מהמשבר הפוקד את ענף ההדרים השנה, בגלל צירוף תנאים מיוחדים שהקטינו את רווחיותו.

בכנס של פרדסנים שהתקיים במועצה האזורית הגליל העליון, הדגיש מר ר. אילנד, כי הסקת מסקנות בלתי בדוקות עלולה לגרום למצב שאי־אפשר יהיה לתקנו.

הוא אמר שהמצוקה הכלכלית של ענף ההדרים השנה, נובעת בעיקר מעליית הוצאות יצור, ומייקור ההובלה, תנודות במטבע זר והתחרות קשה בשוקי אירופה.

כדי להתגבר על המשבר הנוכחי, הציע מנכ"ל "תנובה אקספורט" שהממשלה תגדיל את התמריץ הניתן ליצואני ההדרים. כן הציע להגדיל את הקרן המשותפת למועצת ההדרים ולממשלה למימון עודפי פרי ואת השתתפות הממשלה בהוצאות פיתוח שווקים חדשים כגון יפאן, שהוצאות ההובלה לשם, מורידות את הרווחיות לרמה נמוכה ביותר.

פרדסני הגליל התאוננו על הפיגור בקטיף, בעוד שעל העצים יש שפע פרי. הם העלו הצעה לבחון את האפשרות לאסם פרי הדר.

138 תחנות דלק ברשת "פז"

זמן קצר לפני ראש־השנה ומלחמת "יום הכפורים", נחנכו שלש תחנות חדשות, שהעלו ל־138 את מספר תחנות "פז" ברחבי הארץ.

שלש התחנות החדשות הן:

● "קרית אונו" — תחנת שרות־סיכה־רחיצה־מסעדה.

● "נאות המדבר" באר־שבע — תחנת תדלוק, המהווה שלב ראשון לתחנת שרות ומסעדה שיושלמו בעתיד.

● עין־גדי — תחנת תדלוק על חוף ים־המלח.

במרכז, הושלמה בניתה מחדש של תחנת "מאה שערים" בירושלים כתחנת תדלוק קטנה ונאה. תחנת "הדר הכרמל" בחיפה, אשר נבנתה בשנות השלושים עברה טיפול קוסמטי, חודשה והורחבה.

בשלבי בניה שונים נמצאות התחנות הבאות:

"מעבר מנדלבאום" במזרח ירושלים. בצרת על כביש העוקף את נצרת עילית.

עוקף רמלה בדרך לירושלים. כאן נבנית תחנה טרומית לזרוז הבניה. עין חצבה בערבה, על הכביש לאילת.

מקוה־ישראל עוברת תהליך הרחבה ושיפוץ כללי.

חולון עוברת חידוש הרחבה.

תחנות הדלוק בכוון, פרדס־חנה וחיפה מרכזית עוברות תהליך הרחבה, תוספת גגונים ושיפוץ כללי.

טוסטרים ומגהצים צבעוניים

טוסטרים צבעוניים מתוצרת "אמקא" המצוידים בטרמוסטט המביא לחסכון של כ־60% מתצרוכת החשמל בעת הצליה, אשר עשו צעדיהם הראשונים בהצלחה רבה בשוקי בריטניה, יוון וקפריסין, משווקים עתה גם בישראל. הטוסטרים החדשים המצופים אמייל בצבעים אדום (כתום ושנהב יצאו בקרוב לשוק). מאפשרים את התאמתם מבחינת הצבעים למערכות ריהוט המטבח השונות.

יש לציין כי המעבר לצפוי צבעוני צמצם את התיקרות המוצרים בכעשרה אחוז. מחירו של טוסטר "גרילקס" 215 ל"י, מחירו של טוסטר "מיני־טוסטר" 160 ל"י, מחיר המגהצים — 55 ל"י.

עליות מחירים וחששות מפיחות — השפעתם על המשקיע הקטן

מאת ד. יצחק

הצטבבות בשוק הכספים גברה בימים אלה. גברו השמועות על פיחות אפשרי. לעיני הכל החלטת שר האוצר לצמצם סובסידיות ולהעלות את מחירי המצרכים החיוניים. מי שבידו אמצעים כספיים בעלי משמעות כמחיל לחשוב: במה להחזיקם. השאלה איננה רק מה לעשות במזומנים המצויים עתה בחשבון עובר־ושב אלא גם אם יש מקום לשנות השקעה קיימת ולעבור ממנה לאחרת.

הציפיות השונות כבר באות לידי ביטוי במחירים הקיימים. שער הדולר נתי"ד נע סביב לחמש ל"י ואילו הדולר השחור אף עבר סכום זה. במילוות הצמודים למדד חלה עלייה חדה בשבועות האחרונים.

השפעות מכני פיחות

התגובות החדות של הימים האחרונים בבורסה התבססו על הנחה שאמנם הפיחות עומד בשער. אלה שהעריכו כך גם התייחסו לשער מסויים שיקבע: בין 5.5 ל"י ל־6 ל"י הדולר. רק על סמך הנחה זו עברו השערים לנתי"ד ולדולר "שחור" את ה־5 ל"י.

בהזדמנות קודמת ניסינו להעריך את הנימוקים בעד ונגד פיחות בשעה זו. אם לחזור בקצרה הרי הם: בעד — א) במשך שמונה חודשים עלה שער הדולר, וכמו כן שער הל"י, בשיעור של קרוב ל־20% בהשוואה למטבעות האירופיים. בעוד שהתפתחות כזו לגבי הדולר הוא תוצאה של שיפור מאזן התשלומים האמריקאי, הרי לגבי הלירה זוהי תוצאה של צמידות לדולר ולא יותר; ב) כושר התחרות של הייצוא הישראלי נפגע והוא אמנם נמצא בירידה וקפאון וזקוק לזריקת עידוד; ג) הייבוא קיבל עידוד ע"י הוזלתו היחסית כתוצאה מעליית שער הדולר והל"י. ואילו השיקולים נגד פיחות הם: א) פיחות בשעה זו יביא להזרמה גדולה של כספים בשוק המקומי ע"י הגדלת התמורה להמרות של פרטיים ומוסדות, בעיקר למקבלי פיצויים אישיים, אשר עשויים להמיר כספם (או חלק ממנו) ולקבל תמורה מוגדלת; ב) את הייצוא ניתן לעודד ע"י הגדלת התמריצים, במיוחד אם ניקח בחשבון שבחלק גדול ממוצרינו אנו מקבלים עתה מחירים טובים למדי בשווקים; ג) הכוונת הייבוא להיקף הרצוי יכולה להתבצע ע"י מערכת המסוי; ד) מכיוון שהיקף היצור לייצוא איננו תלוי עתה אך ורק בשער הלירה, אלא בעיקר ביכולת הפיסית לייצר — כאשר חלק בכח האדם עדיין מגויס והייצור המקומי צריך למלא הזמנות רבות למערכת הבטחון — ממילא הפיחות איננו התרופה השנה לבעייה. אלה הם, ביסודם, השיקולים בעד ונגד.

מכל מקום, באשר מבקשים להסיק מכך לגבי בריחה אל הדולר — כלומר להמיר השקעות טובות אחרות לדולר נתי"ד או בכל דרך אחרת — הרי ניתן לומר את זאת: רק מי שמשוכנע כי אמנם פיחות קרוב וכי השער החדש יהיה בסכום שאיננו פוחת מ־5.5 ל"י לדולר, יש לו ללכת באותה דרך. אם השער החדש יהיה נמוך יותר — ובשני הפיחותים האחרונים הסתפקה הממשלה בתוספת של כ־17% ושל 20% בלבד — הוא יצא נפסד. אותו דבר יכול לק[רות] אם הפיחות יתמהמה. רק מי ש... של קלף זה הוא יתגשם תוך קצר יצא מרוויח.

המלוות הצמודים — רווח וודאי

פחות ספקות ישנם לגבי הש[קעה] באגרות מלווה הצמודים למדד המחיה. כאן הריבית הוא נמוכה — כ 4% באגרות לחמש ש[נים] ו־6.5% באגרות לשבע שנים — לעומת זאת ההצמדה הפצה מבטיחה ממש. בשנה שעברה עלה המדד בשיעור של כ־20% צעדים שכבר נעשו ע"י הממשלה בינואר השנה ואלה המתוכננים ... למרוצת השנה מבטיחים ש 1974 תהיה עליית המדד לא פ[חותה] מזו. ייקור הדלק שכבר בוצע, צום הסובסידיות באורח דרסטי כנראה גם העלאת מסים על צריכ[ה] בתוך זה מסים מוניציפאליים מבטיחים שהמדד יעלה בשיעור השנה הקודמת. לפתע, אם יבוצע פיחות של הל"י, הרי הוא תתבטא כמובן גם במדד המחיר[ים] לצרכן, שכן הוא יעלה מיד את מ[חירי] הייבוא, וחומרי הגלם, הציוד הדלק עם כל ההשלכות על ... מחירים הכללית בארץ.

מבחן הרעת התנאים

לאחרונה התרבו ההיסוסים הנוגע למלוות הצמודים, מתוך שהממשלה תבקש לשנות את ה... השינויים שהוזכרו הם: א) ... מלא או חלקי של הצמדה; ב) ... מס על הפרשי הצמדה; ג) הנפקת אגרות לתקופות ארוכות; ד) ביטול ההתרגות של "ביטס רוזי" שהביאו להוספה של אחוז בסחר באגרות.

ההנחות שניתנו עד כה ע"י האוצר מסלקות את החששות ביטול הצמדה או הטלת מס ה... עליה. לעומת זאת ברור כי ... שתי הדרכים האחרות.

הארכת תקופת האגרות איננה ייחסת לגבי אגרות המלוה ... הונפקו, ואף לא לאלה ש... תתבצע לפני שיוזלס רשמית ... שינוי. אשר לביטול היתרונות ... "ביבוס אגרות" המשמעה ... שוליים בלבד ואין לראות בכך הפיכת הקערה על פיה.

עסקי מניות

התקופה האחרונה הכניסה ... משקיעים בשוק המניות. בשנ... החלה ירידה עוד לפני יום הכפ[ורים] אך המלחמה הפכה את הירידה תלולה. אף אם חלו שיפורים ... מאז, הרי עדיין רחוק שוק זה מ... לשערים שלפני מלחמת יום הכפ[ורים] הקרובים לשוק זה סבורים שב... מדוקדקת ניתן למצוא שם ... אות מובהקות, אשר יניבו פרי ... זמן לא ארוך. אך כאן דרושה ... מעמיקה, הערכת סיכויי ... בתקופת גיוס ממושכת וכמו כן ... כה על מצב הרוח בשוק כולו. אם משקיע קטן — שאינו איש ... צוע מובהק בתחום זה — צריך ... בתקופה זו להיכנס לעסקי מניות. נראה כי המשקיע הקטן, ... אשר איננו מוכן להמר על ... קרוב ושער גבוה חדש, ו... איננו מוכן ליטול על עצמו ... של שוק המניות, יעדיף להשקיע אגרות חוב הצמודות, על פי ... כף פחיתים או כף מקומם — פחיתים עדיפה. בכך שבמקם ... לזכות גם באלה ... לכך. אך הוא יכול להישאר ... לזכות במה שמגיע לכף, ... שבתוך הכף — מובטח. ... מובטח איננו מעט כלל עיקר ... שמוכן ליטול על עצמו סיכון, ... מהמנוע שבסופו של דבר ... אותו כמשתלם. אך זהו כמובן ...

יימשך המצב הקשה בתיירות

מאת ב. אדלר

ההתאוששות הנוכחית בענף התיירות, לאחר המשבר שפקד אותו בתקופת המלחמה, הינה חלקית בלבד וגם בחודשים הבאים יימשך מצבו הקשה והוא יזדקק לעזרה ממשלתית בתחומים שונים. זאת מתברר מדו"ח הוועדה לענייני תיירות ומלונאות שליד המועצה הכלכלית המייעצת לשעת חירום שנמסר בימים אלה.

מגמות מצב הענף כפי שמופיע בדו"ח מתברר כי אוקטובר, חודש המלחמה, היה החודש הקשה ביותר ובו חלה ירידה של 73 אחוזים במספר התיירים שנכנסו לארץ, לעומת מספרם באותו חודש בשנת 1972. באותו חודש באו לארץ 16,900 תיירים, לעומת 69,300 ב־1972. אולם, גם מהם חלק גדול, 7400, באו לפני פרוץ המלחמה. במספר הבאים נכללים גם 940 מתנדבים, עתונאים ודיפלומטים, שאותם אין לחשב כתיירים. בחודש נובמבר החלה כבר התאוששות והירידה בחודש זה הגיעה ל־38 אחוזים בלבד.

התחזית של עורכי הדו"ח היא כי בינואר—אפריל, 1974 יבואו לארץ כ־200 אלף תיירים, כששה אחוזים פחות בלבד מאשר אשתקד. לגבי המספר הלינות בבתי המלון התחזית היא יותר פסימית ובחודשים אוקטובר־דצמבר 1973 הירידה היא בשיעור של 62 אחוזים לעומת 1972 ובכל שנת 1973 — ירידה של 16 אחוזים. אותו שיעור של ירידה צפוי גם בחודשים ינואר—אפריל. התאחדות בתי המלון מניחה כי עד עונת האביב לא תעלה התפוסה הארצית הממוצעת בבתי המלון על 15—20 אחוזים. בתקופה זו ההוצאה החדשית התפעולית הכוללת של בתי המלון המומלצים היא 15 מיליון ל"י. זאת משום שהכרח להשאיר בעבודה מספר גדול של עובדים מהמתחייב משיעור התפוסה המשוער. בתקופה זו ההכנסה המשוערת של בתי המלון תגיע ל־10 מיליון ל"י לחודש ויהיה להם, איפוא, גרעון של 5 מיליון ל"י לחודש. הגרעון המצטבר יגיע, להערכת המלונאים ל־30 מיליון ל"י מאז החלה המלחמה.

ההפסדים הצפויים

אגוד סוכני תיירות מעריך כי הגרעון המימוני הצפוי לחברות וסוכנים ב־12 מיליון ל"י. חברת "יונייטד טורס" להסעת תיירים מעריכה כי יהיה לה הפסד של מיליון ל"י ו"אגד" טוען כי יחסרו לו 7 מיליון ל"י. כשנשאר הבקבוק שלו הוא החזר הלוואות בתקופת המשבר לבנקים מסחריים על חשבון רכישת אוטובוסים. ההנחה היא שבשאר חברות ההסעה יסתכם הגרעון בחצי מיליון ל"י.

בסקטור המכוניות הקטנות להסעת התיירים מתבססת ההכנסה על 200 ימי עבודה לשנה. עקב הירידה בפעילות הענף תסתכם התעסוקה ב־1973 במאה ימים בלבד.

בעיות מימון

לפי האומדנים יש בעיות מימון (סוף בעמוד 5)

עלייה תלולה בצמודים

את תשומת לבם של באי הבורסה ריכז בסוף השבוע שעבר הדולר נת"ד, אך החל מיום א' עברה ההתענינות לצמודי המדד, לאחר שבידים זה פורסמו הציפיות ולמחרתו התוצאות של ביטול הסובסידיות.

במצב זה לא היה הרבה ענין בשוק המניות, ולהיפך כספים הועברו מ

השבוע בבורסה

השקעה במניות להשקעות צמודות — כך שמרבית המניות סבלו השבוע מירידות.

הענין המוגבר בדולר נת"ד ניזון משמועות על אפשרות פיחות בסוף השבוע, ולכן עלה הדולר ביום ה' ל־4.99 אך לאחר שסוף השבוע עבר ללא "תקלה" — שוב הוצעו הדולרים למכירה ושערן ירד ביום ב' ל־4.89.

את שמועות הפיחות ניתן להבין לאחר הפיחות למעשה של הפרנק הצרפתי ב־5% — אך יש לציין כי המטבעות האירופאיים האחרים הגיבו במתינות רבה על הצעד הצרפתי, ובימים האחרונים אף חלה התאוששות של שערי המרק השוויצרי לעומת הדולר (ולכן גם לעומת הלירה הישראלית).

יתכן גם כי קולטי השמועות שמעו צעדים דרסטיים הצפויים מצד ממשלת ישראל — ואכן במקום פיחות באה ההחלטה על ביטול מרבית הסובסידיות והעלאה מרחיקת לכת של רמת המחירים בארץ.

תוצאת הצעדים הממשלתיים האחרונים תתבטא ישירות רק במדד המחירים שיפורסם ב־15 למרץ ש.ז., וגם עלית מחירי הדלק תתבטא רק חלקית במדד של ינואר — אך לאור שהמדד עלה בחודשים הקודמים ביותר מ־7% — צפויה עליה בשיעור דומה לפחות בחודשים הבאים — ואין לתמוה כי הציבור נוהר להצמדה למדד. להיפך, מוזר היה כי עד יום ה' שעבר מלוות הבריות היו במגמת ירידה, וכתוצאה מכך ניתן עוד להשיג בבורסה לפני כמה ימים מלוות פתוח ובטחון במחירים הנמוכים מערך הפדיון.

אי־הנפקת סדרות חדשות של מלוה פיתוח עד לאישור הגדלת מסגרת החוק ע"י ועדת הכספים של הכנסת (ועדה אשר טרם הורכבה) — עוד הכבידה על הציבור למצוא השקעה לכספו. כספים אלה זרמו איפה להנפקות של ה"קונצרנים" (חברות הבת של הבנקים לאומי, דיסקונט ומזרחי) ולהנפקה של 80 מיליון מלוה בטחון נושא 6⅛%.

צפויות הנפקות נוספות של מלוות צמודים

אשר להנפקות נוספות, מתקבל הרושם כי בנק ישראל מעוניין מאד בהמשך גיוס הכספים וספיגתם מהשוק, ולכן אפשר לצפות להנפקות נוספות ביד נדיבה ובלי הרעה בתנאים עוד לפני שינוי המדד ביום 15.2.74 — אם ועדת הכספים תספיק לאשר את החקיקה המהוצאה בעוד מועד בכל אופן תימשך בוודאי ההנפקה של מלוות הבטחון — ומבחינת ההצמדה אלו בוודאי לא נופלים ממלוות הבריות.

משוק המניות ניתן לדווח כמעט רק על ירידות — בשיעורים של 4%—6% במניות הפעילות של הבנקים, חברות המקרקעין וחבי ההשקעות, ובשיעורים גבוהים יותר במניות הפחות מפורות שבענף התעשיה ובקבי קרור.

גם חברות הביטוח ירדו בסיכום השבוע — אחרי תנודות ניכרות במניות חבי אריה — שהכריזה על דיבידנד של 25% במזומן במניות הבכורה (הנסחרות בבורסה) ומניות אשר כמותן גדלה פי 3,5 מאז ההנפקה אשתקד.

עליות אפשר לציין במניות "כור" (הצמדה לדולר והצעה בסחורה) ניר־הדרה (עליה בניו־יורק) בחלק מהמניות של אלקו, אלקטרה וארגמן. במניות פולינון, כמיקלים, שמן.

יציבות יחסית ניתן לציין גם במניות דלק ומהודרי השקעות, — בנוסף לשמירה המקובלת מניות קב' בנק הפועלים, קב' כלל וחב' אפריקה השקעות.

אגרות זהב ניתנות להמרה הצמודה מרביתן לירידות המניות — ירידות של 3—6 נק' חלו בקב' בנק־לאומי, בעוד שהנפקות של קב' דיסקונט וקב' מזרחי ירדו רק במעט ובקב' פעלים ו"כלל" גם כאן לא הורשתה כל תנוחה.

בשוק המלוות הצמודים חלה כאמור בפתיחת שבוע זה עליה כללית בשערי המלוות הצמודות למדד — תופעה הגיונית וצפויה — אשר אומנם הרגה במקרים לא מעטים מעל לגבולות הסבירים.

בעוד שהעליות העלו את שעריהן של מלוות הפיתוח ומלוות הבטחון הבנקאים (מועדי פדיון עד ל־4½ שנים), של נושאי 6.5% ושל מלוות הקליטה לקרבת ערכם הנכחי המלא — הרי העלה ביקוש בלתי מאופק את שעריהן של הסדרות האחרונות של מלוה הפתוח (רצ"ס — ש"ז) למחירים הגבוהים ב־2%—3% מעל לערכן המלא — אע"פ שקל מאד לחשב בכמה עלה המדד וכמה ריבית הצטברה מאז שהונפקו סדרות אלו לפני חודש או חודשיים.

גם מרביתם של מלוות הבטחון 1967, 1969 עלו ביום ב' מעל לגבולות הסבירים (עליות ב־2%—4% תוך יומיים) ויתכן שהקונים מוכנים כבר לשלם מראש את שיעור עלית המדד שתפורסם בעוד שבועיים — בידעם כי גם אחרי כן עוד יתנו מעליות ניכרות.

(מוגש ע"י בנק המזרחי המאוחד המחלקה לניירות ערך)

בשוק הבולים והמטבעות

מגמת הביקוש בעינה

מאת חיים לנגלבן

אוירת גיאות השתררה בשוק הבולים. קיימת התעוררות כללית בכל הענף והמגמה היא לרכוש בולים מכל הסוגים, כשמחירי הבולים מאמירים כתוצאה מביקוש מוגבר. המסחר מרוכז בידי מספר סוחרים בלבד, המסוגלים בזמן גיאות להעלות את המחירים. הדרישה לבולים היא כללית. כל בול שמכירתו הופסק על־ידי השירות הבולאי זוכה כעת לביקוש מיוחד מצד בעלי הון המנסים להמיר את המזומנים שבידיהם. השוק מושפע מאד ממגמת ההתייקרות הכללית בכל ענפי המשק, ובעלי הון סבורים כי יוכלו לשמור על ערך הכסף גם על־ידי רכישת בולי זכרון.

אשנבי המכירה של השירות הבולאי ממשיכים למכור לכל דורש בולי דואר במחיר הנקוב שעל הבול. כבר ב־1 בפברואר תיפסק הפצתם של בולי שאגאל — חלק ב' — חלק זה מורכב משישה בולי־שבטים — המבוססים על הויטראז'ים של שאגאל, בבית הכנסת של בית החולים האוניברסיטאי בירושלים, בעוד שהחלק השני ניתן עוד להשיג במחיר הנקוב, נדרש עבור החלק הראשון — שישה בולי שאגאל בערך נקוב של לירה אחת כ"א — תוספת של שתי ל"י על כל הסידרה.

עם הפסקת ההפצה של חלק ב', יתייקר גם החלק השני של בולי שאגאל. ניתן עוד להשיג את בולי התערוכה במחיר הערך הנקוב, וכל מי המעוניין בהם, ייטיב לרכוש אותם שעה אחת קודם. בדרך כלל מתקצרת כעת תקופת המכירה של הבולים בגלל ריבוי הקונים, תוספת אספנים בלתי מאורגנים, הקונים את הבולים ביום הופעתם ליד אשנבי המכירה. רבים גם הסוחרים הקונים את הבולים ביום הופעתם, וזאת בגלל הצורך להשליש את המזומנים בידי השירות הבולאי, זמן רב לפני הופעת הבולים. בעבר, בזמן השפל הקפאון במסחר מחד, והאפשרות לרכוש את הבולים ללא הכנת מזומנים, התרגלו הסוחרים לממש רכישותיהם גם אחרי הופעת הבולים. כידוע רק מעטפות "היום הראשון" נמכרות ביום ההופעה בלבד, כשיתר הפריטים הבולאיים, על צורותיהם השונות, ניתנים לרכישה תקופה ארוכה אחרי הופעתם. כעת עם הגיאות מתקצרת "תקופת ההמתנה" והבולים אוזלים יותר מהר מאשנבי המכירה של השירות הבולאי. המצב בסחר הבולים מוגדר כעת כמשביע רצון, והעיסקות הן בסכומים די גבוהים.

בסיור בכמה ריכוזי המסחר בבולי זכרון, הוברר כי השבוע נסחרו הפריטים הבאים תמורת ישראל — 10 ל"י; וייצמן — 60 ל"י; פתח־תקוה — 275 ל"י; מצדה — 10 ל"י; מועדים 1964 — 7.50 ל"י; עצמאות 1953 — 13 ל"י; מכבי 1953 — 12 ל"י; מלוה — 1951 — 14 תבאי — 1964 — 10 ל"י; 1949 — 330 ל"י; הצופים — ל"י; בר־כוכבא — 50 ל"י; הא — 45 ל"י; הרצל 1951 — 16 רמב"ם — 7 ל"י; עצמאות 1954 7.50 ל"י; תבים 1954 — 12 בולי "דואר עברי" עם שובלים משיגים מחיר יציב של 17 אלף הסידרה במצב תקין, אותם גם ללא שובל המחיר הוא רק 1300

מחירי המטבעות

שוק המטבעות נתון בזמן ... בלחץ עצום של ביקושים ... ללא הנעת הצעים, ומקרב ... שהסוחרים עצמם ישארו ללא ... מספיק של מטבעות זהב — ... העיקרית כעת בסחר המטבעות. שבוע האחרון לא הורגשה כלל ... עת מימוש רווחים מצד משקי... או אספנים שרכשו את המטב... במחירי מכירה הנוחלתים. ב... המטבעות המבוקשים צועד ה... גדול של כ"ה המדינה, שעבר מהסכום ה־5000 ל"י. התפתחות עניינית חלה סביב הסט הזעיר שני המטבעות כ"ה למדינה ה... כידוע משני המטבעות 100 ו־50... לפני שבוע היתה דרישה חלשה... זה הנקרא בפי הסוחרים "מיני"... השבוע היתה תנועה ערה סביב ... עבורו נדרש מחיר של 2200 ... אנו צופים למיני־סט עתיד ... ורוכשיו ישיגו במרוצת הזמן ... גבוהות, גם לרכוש מטבעות ... של 50 ל"י ו־100 ל"י, אולם ... השקעה כדאי לרכוש את שני ... בעות הזהב, ובמשך הזמן ... עליהם את המטבע השלישי ... ל"י עבורו דרושים כיום ... 3,200 ל"י.

על אף העובדה כי עיקר ... בסחר המטבעות מתרכזת ... בעות הזהב, נרשמת גם תנועה ... למדי סביב מטבעות כסף, ... ל"י, כשבראשם צועדים ... "ימאוהו" — 1963 — רגיל — ... ל"י, קשוט — 2300 ל"י; ... 1961 רגיל — 550 ל"י, קשוט ... 950 ל"י; מוזיאון ישראל 1964 ... — 500 ל"י, קשוט —850 ל"י.

מחירי מטבעות הזהב (לקנות) קיימים כיום, מראים שיפור ... השבוע העבר לפי הטבלה ה... סמת להלן: הרצל 1960 — 3300 ... וייצמן —הזוג — 1962 — 3200 ... בנק ישראל רגיל — 4000 ל"י, ... — 21000 ל"י; נצחון 1967 — 300... ל"י; ירושלים 1968 — 2800 ... שלום 1969 — 2300 ל"י; ... שמי 1971 — 2,800 ל"י; כ"ה ... 1973 — המערכת השלמה — ... ל"י; מיני־סט — 2200 ל"י; ה... 1973 — 2300 ל"י.

האינפלציה — הסכנה העיקרית

מאת דוד הורוביץ

מבחינה כלכלית שנת 1973 היתה בין הגרועות, לישראל מקום המדינה ועד היום, ולא מדובר כאן על רבע השנה האחרון שהושפע כולו השפעה מכרעת על ידי מלחמת יום הכיפורים, שכמובן שינתה את מהלך החיים בכל המישורים, ובכלכלה לא כל שכן.

האינפלציה המואצת היתה ניכרת דווקא בשלושה רבעי השנה הראשונים, בממדים (בקצב) ללא תקדים. המחירים עלו לפי מדד המחירים לצרכן במשך השעת החודשים הראשונים של השנה ב־16 אחוזים, אמצעי התשלום עלו עד אוקטובר ב־20 אחוז בערך, והצריכה הפרטית לנפש עלתה בארץ — שיש לה גרעון עצום במאזן התשלומים השוטף בשנה — בכשישה אחוזים לנפש.

זאת ועוד אחרת: תלותה של הארץ בתקבולים חד צדדיים, כגון מגביות תרומות, סיוע ואשראי, גדלה במידה תמורה, וכתוצאה מזה גדל החוב הלאומי במטבע חוץ ל־4,756 מיליארד דולר. אולם ההתגלות התמורה ביותר של תהליך זה של כרסום באיתנותה של כלכלת ישראל הוא הגרעון במאזנה המסחרי השוטף, שגדל בשנה זו ביותר מ־400 מיליון דולר, מעל לגרעון ב־1972.

כאמור תופעות אלו יש לזקוף דווקא על חשבון התפתחויות בשלושת רבעי השנה הראשונים, בעידן השגשוג והגאות ללא תקדים לפרס והתעשרות כלכלית למדינה.

אם להביא בחשבון שהתפוקה עלתה באותה התקופה ב־8־9 אחוזים בלבד, הרי התמונה איננה מעודדת כלל.

נכון אמנם שהאינפלציה הפכה לתופעה עולמית, ברם, עליה המחירים הממוצעת בארצות מפותחות לא הגיעה באותן ממוצע משיעור של שמונה אחוזים לשנה, לעומת 25 אחוז אצלנו. יתר על כן, האינפלציה נתנה את אותותיה לא רק בעלית המחירים אלא גם בגידול עצום בגרעון במאזן המסחרי ובמאזן התשלומים השוטף, ואלמלא הוצאות מטבע חוץ שישמשו בלם לעלית מחירים היתה זו הרבה יותר גדולה.

כאן אגיד משהו פרדוקסלי — עלית מחירים היא שהקלה על האינפלציה הצילה את המדינה מדלדול חמור של רזרבות מטבע חוץ. בין עלית המחירים והיקף הגרעון יש יחס של תחלופה בלתי נמנע, ובימי התרחבות מוניטרית ללא תקדים תשתקף הנזילות המוגברת של המשק בהגדלת הגרעון במאזן התשלומים השוטף במידה שתיבלם עליה המחירים.

מצב זה מתהווה בתנאי אינפלציה כבושה, כשפיקוח על המחירים או אמצעים מלאכותיים אחרים בולמים את עלית המחירים. עודף כוח הקניה ונזילות מופרות מגדילים אז את היבוא, סופגים סחורות מיועדות ליצוא ומגדילים עוד יותר את הפער בין היבוא והייצוא.

גידול מסחרר בפער בין היבוא לייצוא

לכן, אם נביא בחשבון את שתי התופעות הללו — עלית המחירים הרבה וגידול מסחרר בפער בין היבוא והייצוא — נגיע למסקנה שמצבה הכלכלי של מדינת ישראל הורע במידה ניכרת מאד בשנת 1973, והתליך האינפלציה שנמשך בשנים 1972 ו־1973 הוריש לשנת 1974 עודף נזילות העלול לתת שוב את אותותיו בשנה הבאה עלינו לטובה. יש לזכור גם שלתהליכים מסוג זה יש תאוצה פנימית טבעית וכפי שראינו בכמה דוגמאות בעולם, ביחוד באמריקה הדרומית, הוא אינו נעצר מעצמו, אלא הולך ומתעצם וגורם להתדרדרות המשק.

אמנם ברבע האחרון של שנת 1973 חל מיפנה מסויים. ההתרחבות המוניטרית הואטה, גידול הצריכה הוא מתון יותר ונתגלו בימי מלחמה מידה ידועה של התאפקות וריסון.

ננקטו גם אמצעים שונים לבלימת האינפלציה: הכנסות הממשלה, כולל מלווה בטחון חובה ומלוה מרצון, ובראש וראשונה מכירת נירות ערך צמודים, שעלתה לכ־1,9 מילארד ל"י ב־1973 לעומת 924 מליון ל"י בשנת 1972, הקטינו את הגרעון בהוצאות הממשלה. הציבור גילה התאפקות בהוצאות, החלק הגדול והפעיל ביותר של האוכלוסיה גוייס. פני הדברים שונו.

יחד עם זה, נתגלו עכובים ומעצורים מסויימים בפעילות הכלכלית, ביחוד בענף הבניה, ההובלה, וכיוצא באלה תופעות לווי של התרחשויות המדיניות הצבאיות.

מה צפוי בשנת 1974?

נשאלת השאלה הנוקבת והגורלית: מה צפוי לנו בשנת 1974, בערפל המדיני הצבאי, קשה כל תחזית יותר מבכל תקופה אחרת. ברור שהתנאים להתקדמות כלכלית, ליציבות יחסית, לבלימת האינפלציה ולנורמליזציה מסויימת ולצמיחה כלכלית, יהיו בשנת 1974 קשים במיוחד, אולם תחזית מוכרחה להיות מסויגת ולהביא שהתנאים המדיניים הצבאיים לא ישתנו לרעה, שאפשרי יהיה שחרור איזשהו חלק צנוע של מגויסים, שנצפה הרפיה מה במתח הבטחוני. כל אלו הן השערות בלבד ותמונה הפרוביקציה של המצב היום. התלקחות חדשה של פעולות איבה עלולה כמובן לשנות את התמונה מקצה אל הקצה.

גם התנאים האובייקטיביים, שעליהם אין לנו כל השפעה, אינם טובים. האינפלציה המשתוללת בעולם כולו, שמאפינת אותה עלית מחירים מפליגה ובענפים רבים הכפלתם, משבר האנרגיה והכוונים להאטת הצמיחה הכלכלית בעולם המפותח, משמשים רקע בלתי נוח גם להתפתחויות בכלכלתנו.

למדינת ישראל יש כמובן גם בעיות פנימיות חמורות, הכרוכות במצבה הבטחוני, כגון גיוס מיטב כוח עבודה, וביחוד מומחים, הוצאות בטחון ישירות ועקיפות גבוהות ובעיות קליטת העליה, הנמשכת באותו הקצב כמו בשנים הקודמות.

על כל אלו, נוסף תיסוף הלירה עקב תיסוף הדולר למעשה, תולדת עלית שערו בשוקי כספים בינלאומיים. היות והלירה הישראלית צמודה לדולר נתבצע בהיסח דעת גם תיסוף הלירה הישראלית, שפירושו מכשול נוסף להרחבת הייצוא של הארץ.

כזה הוא העבר וכזה הוא הרקע להתפתחויות כלכליות בשנת 1974.

מה צפוי לנו בשנה זו הבאה עלינו לטובה? הדילמה של אינפלציה ממשכת מזה, או של מיתון הפעילות כלכלית הפסקת הצמיחה מזה, היא המתייצבת לפני משק ישראל בכל חריפותה.

עברנו על המדינה שנתיים של התפתחות הד־סיטרית, והיא עומדת עתה על פרשת דרכים.

אם התנאים יהיו כפי שניסינו לתאר אותם, כלומר כשכל הגורמים האחרים אינם משתנים, הרי נראה לנו שהסכנה העיקרית הנשקפת למשק היא זו של אינפלציה, ולא של מיתון והאטת הפעילות הכלכלית.

המצב הבטחוני העליה הם הגורמים הכבירים המצדיקים תחזית זו. המצב הבטחוני יחייב גיוס ניכר, גם אם לא מלא כמו היום, והמגמה בשתיות צבאיות מתעשייה.

מצב בלתי רצוי המסוכן

העליה תחייב תנופת בניה נרחבה וההשקעות לא יוקטנו בהרבה, ותקציב הפיתוח ישמש גם בשנה זו, אם גם יקוצץ, גורם רב עוצמה בפיתוח והשקעות. כל זה בהנחה שמימון הפעילות הזאת, כלומר, בעיקר מרכיב מטבע החוץ בתוכה, יתאפשר על ידי סיוע מלכתי — בטחוני של ארצות הברית, וגם זרם התקבולים החד צדדים יימשך בהיקף גדול. אולם מכל מקום הפעולה ההכרחית בשטח הבטחוני ובקליטת העליה תתבצע, אם גם התנופה האופטימית של מימון מחויל בהיקף מלא לא יתגשם, במקרה הגרוע ביותר ימומן חלק הפעולה על ידי ירידת רזרבות — תהליך בלתי רצוי ומסוכן מאד במצב הבטחוני של המדינה.

יש להביא בחשבון גם תופעה אחרת, זו הידועה מנסיון בעבר ואחרי כל מלחמה כמעט בכל ארץ, המלחמה ומימונה יוצרים עודף של נזילות וכח קניה רב, שאינו מתממש בקניות לרגלי מחסור בסחורות, או על ידי התאפקות הציבור הסכון מלחמתי וייקור הסחורות והשירותים. המרתיעים ממימושו של כוח הקניה.

תופעה זו ידועה בדירגון הכלכלי המקובל על משק המלחמה כ"ביקוש אצור". מצב דומה מתהוה גם בישראל, הנזילות גואה ועל כך מעידה גם התרחבות אמצעי התשלום וגם קניות רבות מסדים של אגרות חוב צמודות.

בעת ובעונה אחת יש התאפקות מקניות בשעת חירום זו, ביחוד מקנית סחורות בנות קיימא, כגון רהיטים. אולם זוהי תופעה שחולפת וגם נורמליזציה חלקית מאד תשתקף בראש וראשונה בקניה מוגברת וביקוש אפקטיבי לסחורות, המעמיד פעילות כלכלית.

תעסוקה מלאה והסגית גורמי ייצור לייצוא

גם היום שוררת בארץ תעסוקה מלאה, יש אמנם פה ושם סימני "אבטלה היכלכית", תוצאת צוארי בקבוק בהובלה, או שפל בענפים מסוימים שבהם נחלש, כאמור, הביקוש האפקטיבי. ברם, אלו הן תוצאות של אסימטריות מסויימת בכלכלה. מתגלה הצורך בשידוד מערכות מסוים במשק לאור התנאים החדשים, בחזרות מענף לענף והכוונה. בין הצרכים הללו החשוב ביותר הוא הפנית גורמי הייצור מהשוק הפנימי לייצוא.

מדיניות כלכלית נבונה יכולה להתגבר על כל אלה. תפקידה אינו למנוע תמורות ותזוזות במשק, שהן לפעמים מכאיבות אך במצבים כאלה דרושות יותר מתמיד, אלא להקל על מעבר מענף לענף, לסייע לשנוי במשקל היחסי של הענפים השונים וביחסי גומלין ביניהם. הערכה זו מחייבת מדיניות כלכלית, הולמת את התנאים החדשים.

אם התחזית שהתרומבות הוולפות בגוף המשק, התמימות העוצרות את המוחר הכלכלי, ישלמו ברבות הימים תתאמת, הרי יהיה צורך בראש וראשונה בריסון בהוצאות הממשלה, שפירושו בעיקר ביטול הסובסידיות, שהשלכותיהם האינפלציוניות אינן מוטלות בספק. הן גם מיותרות לכל הפחות לגבי 80% של האוכלוסיה, ומהוות בזבוז משווע. הן פועלות בנגוד למגמה הכרוזה בשעת חרום והיא של הקטנת הצריכה, ובעיקרה את מבנה הייצור הרכבו. ביטול זה גם רצוי לציבור ומובן לו יותר מהטלת מסים כפי שהוכיחו משאלי דעת הקהל. (הרצאה זו התקיימה לפני ביטול הסובסידיות. — המערכת).

יחד עם זה, יהיה צורך לקיים לפעמים אנו שומעים תרעומת נגד צמצום האשראי בשעה שמקור האינפלציה הוא בהוצאות הממשלה. מדיניות מוניטרית מרסנת ומצמצמת. בהלך מחשבה זה מוטעה מעיקרו, ומקורו בתפיסה תמימה של המרדה הסקטורים חוסא תעוש.

המשק מהוה מערכת כלים שלובים ויתכן כי ההתרחבות המוניטרית מקורה בהוצאות הממשלה ובכל זאת, באם הוצאות אלו הכרחיות למערכת במוהותיה או קליטה עליה, יש לצמצם את ההתרחבות המוניטרית או לאזן את ההרחבות ההוצאה הממלכתית על ידי פעולת ריסון וצמצום במשק ובחברה, העניין אינו כאן של צדק אלא של מלחמה הקיום של המדינה. יתר על כן, זוהי רק השתקפות של מציאות של הרחבה הסקטור של פעילות ממלכתית לרגלי המלחמה ואיזונו על ידי צמצום פעילות בסקטורים אחרים. באופן זה מתבצעת שתי פעולות מקבילות, אחת מוניטרית ואחת פיסית, המשלימות זו את זו.

"לשמור על רמת החיים" — סיסמה תמימה

כך מתגשם משק המלחמה ואסור להסתכל בתהליכים אלו מבחינת מיקרואקונומית של עסק ומפעל, אלא דרושה כאן ראיה מקרואקונומית של מכלול המשק ואינטרס המדינה.

ממבט זו נראית הסיסמה "לשמור על רמת החיים" כתמימה, ואינה הולמת את משק המלחמה ומנוגדת לצרכי המדינה. יש לשמור על רמת החיים של השכבות החלשות ביותר, ואילו לשפרה, אך זהו בארץ שכבה דקה למדי, משהו בין 10־15 אחוז של הישוב. התפוקה הממוצעת לנפש בישראל היא גבוהה מזו באירופה. מספרים אלה דיים כדי להבין את המצב לאשורו.

במדיניות כלכלית אנטי־מחזורית, כלומר לפי התחזית הנ"ל אנטי־אינפלציונית, כרוכות גם פחות סכנות מאשר במדיניות התפשטות והתרחבות מוניטרית, מסיבה עיקרית אחת: בארץ אין כל מעצורים למדיניות המסובבת את ההגה באופן דרסטי חריף לכיוון הרחבה התפשטות, בעוד שכל מדיניות של ריסון נתקלת בהתנגדות פוליטית חריפה ביותר. לכן הוראת שעה היא לשחות נגד הזרם, שהוא בעיקר נאות ראינפלציה, גם אם צוארי בקבוק ומגיים וכעין מרמבוות במשק המאיימות את הקצב הפעילות הכלכלית מצביעים לכאורה בכיוון ההפך.

(מתוך הרצאה במכון הכלכלי בירושלים)

זכרון להולכים

אלימלך פופר ז"ל
יום השבעה לפטירתו

[illegible] שנותיו הלך לעולמו ר' [illegible] פופר ז"ל, מזכיר סניף ה[illegible] ביפו — גבעת עליה. ואם כי שהיה חולה, סבל מתשישות ממיחושים אחרים ואף שכב חולים, הרי מותו הפתאומי ב[illegible] קודש ששבר, כי"ח שבט בשעה לפנות בוקר בביתו בשיכון [illegible] "המשך שיקוף" ביד אליהו, בהלם את חבריו וידידיו ה[illegible] שכן בשבועות האחרונים הת[illegible] מעט ואף חזר לעבודתו ה[illegible] הנהגותית. בו ביום הובא [illegible] מלך לבנוחות בבית העלמין שאול, וקהל רב, מתושבי, חברים מסניף יפו ותל-אביב, וידידים בתוכם רבנים וראשי באו לחלוק לו כבוד וללוות [illegible] בדרכו האחרונה. הספידוהו [illegible] פרידמן מיפו, אלעזרי מ[illegible] גולדוויכס מכרם ביבנה, חי"ל [illegible] ש. בוקאי מיפו. צנוע וישר [illegible] האיש ואת כרבית שנותיו לתנועת העבודה הדתית ציר[illegible] אליה השייך משחר נעוריו. [illegible] עיירה חזלובה שברוסיה הקר[illegible] לפני כ־55 שנה בבית משפחה [illegible] עמלה החיה מיגיע כפיים, [illegible] יהודי ולומדי תורה. אלימלך [illegible] שיבות רבות, תחילה בישיבה [illegible] בעיירה עצמה, אח"כ ב[illegible] סלובודקה ותהנהו האחרונה [illegible] בישיבת "תורה ועבודה" ב[illegible] שבסלובקיה שנוסדה בשנה [illegible] ע"י הרב משה שוורץ ז"ל, [illegible] היהודים ההולכים, שהפיצו [illegible] בגלוי לתנועת המזרחי [illegible] במיטב כשרונותיהם להפיץ [illegible] את רעיונה של הציונות ה[illegible] מגשימה. באמן לדרכו יסד גם [illegible] שפתה הלימוד בה היתה [illegible] ומלבד גמרא ש"ך וגם הספר[illegible] יהודית, רכשו התלמידים גם [illegible] שיביא להם תועלת בבניין [illegible] ישראל. הגרעין הראשון של [illegible] היה מיסב בני נוער שכבר [illegible] לספוג לתוכם ידיעה רחבה [illegible] ובפוסקים, וכך הגיע אליה [illegible] אלימלך פופר. לדאבוננו, [illegible] הישיבה להאריך ימים. [illegible] המלחמה והישיבה התפרקה [illegible] בה, מוריה ותלמידיה פקד [illegible] גורל שפקד את יהדות אירו[illegible] מלך בילה את שנות המלחמה [illegible] עבודה באוקראינה, ומשוכה [illegible] בהיים נגד לגרמניה ר[illegible] ה וסמנה באניית מעפילים [illegible] שראל, אלא שהבריטים חשבו [illegible] יחד עם מאות ואלפים אחרים [illegible] לקפריסין. עד מהרה, הכירו [illegible] בכשרונותיו הארגוניים [illegible] של אלימלך פופר והוא נת[illegible] ציגם ודוברם של חברי ה[illegible] במחנה המליטים שבאי, עד [illegible] ארצה בעת מלחמת השחרור. [illegible] המשיך בעבודתו התנועתית [illegible] כמזכיר סניף הפוהמ"ז ב[illegible] אליה ואח"כ גם ביפו ובעבודתו [illegible] יומו האחרון.

[illegible] שנות החמישים הכיר את [illegible] רעייתו יהודית לבית ביק, [illegible] רבנים ולמדנים, ושניהם [illegible] בית יהודי למופת. חמשת [illegible] התעודדים, ממשיכים את ה[illegible] המפוארת של בית אבות ר[illegible] בישיבות ובמוסדות חינוך [illegible] היתה זו שאיפתו של ר[illegible] להשקיע את כל אונו וכוחו [illegible] ילדים יקבלו את מיטב ה[illegible] ההיתתורני הלאומי. שני ה[illegible] גדולים, ברוך — בוגר ישיבת [illegible] בתיא, ואליעזר — [illegible] מאיר" בירושלים, ממשי[illegible] ישיבות הגדולות — הראשון [illegible] השני ב"כרם ביבנה". הבת [illegible] מסיימת השנה תיכון דתי [illegible] ברמי"ג, הרביעי אברהם [illegible] בישיבת הישוב. בן הזקונים [illegible] לומד בביה"ס העממי [illegible] וכך כאשר האב ר' אלימלך, [illegible] לשאוב מלא חפניים נחת [illegible] את פרי עמלו — הלך האיש [illegible] איננו.

יהי זכרו ברוך.

מ. ג.

השופט הרב ר' ברוך קצנלנבוגן ז"ל
(ליום השלושים)

באורח פתאומי, ללא עת, נעקר מתוכנו, קרובנו, רבי ברוכיל ז"ל, היקר באדם. הבשורה הרעה על הס־תלקותו ירדה כמהלומה כבדה על ראש כולנו — קרוביו המסורים, ידי־דיו הנאמנים שכולם כאחד כיבדוהו והעריצוהו. אכן, ביגון קודר ובכאב לב עמוק הלכנו אחרי מיטתו בדרכו האחרונה.

המנוח היקר היה מחונן בהרבה סגולות תרומיות ונעלות שחוברו בו יחדיו. כשכל אחת מסגולותיו היתה בתכונות היסוד שלו ובכל אחת מהן הוא נתגלה תמיד במלוא שיעור קו־מתו.

היה בר אבהן ובר אוריין. נצר מגזע צדיקים קדושי עליון, בן לרב וצדיק גדול בישראל "הבגיד מ־פרוצקי" זצ"ל ותלמיד חכם מובהק שינק את ידיעותיו הרבות והעמ־קות מקרקעית הנשמה היהודית־החסידית. די לציין, כי בעודנו נער, כבר קיבל בווילנא הסמכה לרב ב־ישראל.

צבא הבריטי ואח"כ בצה"ל. עם סיום צעיר לימים עלה ארצה. שירת ב־צבא הבריטי ואח"כ בצה"ל. עם סיום השירות בצבא הלך לעבוד כרשם בבית המשפט בת"א ותוך כדי העבו־דה סיים בהצלחה את הפקולטה ל־משפטים. עד מהרה הגיע גם לשיא הקריירה המשפטית — להכתר ע"י נשיא המדינה כשופט שלום.

המנוח היה בעל זכרון פנומנאלי, בחינת "בור סוד שאינו מאבד טפה". בכל הזדמנות, בין של שמחה או של תוגה במסגרת משפחתית, או מעל במת האיגוד של האקדמאיים הדת־יים, שהוא יסד אותו ועמד בראשו, או סתם בשבת בין השמשות, ע"י השולחן בבית הכנסת שלו הקבוע לתפילה, ב"סעודה השלישית" — תמיד ובכל מקום היה שופע דברי תורה ומשמיע חידודים יפים, גם לא משך ידו מפילפולי דאורייתא, משל, זה רק עתה עזב את ספסל הלימודים בישיבה.

אישיות נדירה ויחידה במינה היה המנוח הדגול, קרובי וידידי היקר והבלתי נשכח ; ומלים "רב", "שו־פט" — לגביו לא היו שמות התואר בלבד, אלא עצם אישיותו וחלק מרו־חו, אופיו ונשמתו. הוא ראה בתפ־קידו של שופט — מין שליחות מיוחדת השואפת לתקן את מה שפג־מו עמיתיו בפסקי־דין. רבות עוד יסופר על התנהגותו הלבבית, היהו־דית־החסידית, עת ישב על כס ה־משפט. אכן, הוא היה בעל נשמה יתירה אף בכל ימות החול...

היה בקיא בכל מכמני התורה וחכ־מת ישראל וגם איש האשכולות — ועל הכל גם חרד לדבר ה', תוך קיום מצוה קלה כחמורה. אחיו הגדול יבלחט"א, רבי יוסף שליט"א סיפר לי, כי בעת שהנפטר היה מאושפז בבית החולים "איכילוב", בקש ל־הניח גם תפילין של יד, אפעפי שהיה כבול עליו בכלל מכשיר התמכן שהיה כל הזמן צמוד לידו. ר' יוסלי שליט"א, כאח מסור בלב ונפש ביקש להקל עליו וניסה לשכנעו כי הוא פטור מזה מטעם : "אנוס רחמנא פט־ריה" ושיסתפק בשל ראש בלבד, אך המנוח הדגול לא השלים עם זה ו־אמר : אינני רוצה להיות "קרקפתא דלא מנח תפליך"... ובלה שלנו היקרה, רעייתו הנאמנה שגמלתהו טוב כל ימי חייהם המשותפים היתה באה יום־יום בשש בבוקר לבית ה־חולים כדי לעזור לו להניח תפילין של יד. כזה היה השופט רבי ברוך קצנלנבוגן ז"ל.

המנוח היה בעל מזג טוב להפליא, בחינת כולו אומר "לב ! ומי מילל ומי מילל כי לבו זה הטוב והמטיב לא יעמוד בהבחון קשה זה.

לפני ימים מספר בלבד לפני פטירו תו פנה המנוח אל אחיו יבלחט"א בזו הלשון : שמע אחי היקר, עליך לש־מור על עצמך, לעשות את כל ה־בדיקות הרפואיות. כנדרש, שהרי אתה צריך להיות ה"קדיש" שלי. אכן, ניבא ולא ידע אולי מה שניבא.

יהא זכרו ברוך, כשם שהיה ברוך בתוכנו בחיים, ולא ימוש מלבנו לעד.

שיבה, ברוך קצנלנבוגן
בן האדמו"ר מלוצק זצ"ל

סגן שר האוצר ד"ר צ. דינשטיין:

תלות המשק הישראלי כולו בדלק כמקור אנרגיה — מסוכנת

תלותו של המשק הישראלי כולו ב־דלק כמקור אנרגיה יחיד היא מסו־כנת. יש להביא לידי כך שעד 1985 תהיה לפחות מחצית תפוקת החשמל בישראל ממקורות אחרים, גרעיניים למשל, ואפשר אפילו לבדוק את ה־אפשרות של שימוש בפחם בתחנות כוח אחדות. דברים אלה אמר ד"ר צבי דינשטיין, סגן שר האוצר, ב־כנס ציון שהתקיים אתמול במלון "הולילנד" בירושלים מטעם המרכז הישראלי לניהול. הכנס הוקדש לש־אלת ההערכה לעתיד נוכח משבר האנרגיה.

ד"ר דינשטיין סקר את השלכותיו של משבר האנרגיה בעולם ובישראל, בהטעימו כי שורשו של המשבר טמון בהחירים הדימיוניים שנקבעו לדלק בעת האחרונה. מחירים אלה עשויים להשפיע על כל אורחות החיים של מדינות העולם, תודעת לגם הש־פעה עצומה על מאזני התשלומים של המדינות הצורכות דלק, באי־רופה, כבוד ד"ר דינשטיין, צפויים גרעונות של עשרות מיליארדי דו־לרים בתקציבי המדינות השונות, אשר זה לא כבר קיוו לא רק שלא לסבול מגרעונות אלא אף להגיע ל־כידה של עודפים בביצוע תקציביהן.

למרות המאמצים הפפיליותיים המזורחים הנעשים בעולם, וביחוד ב־ארה"ב, כדי למצוא מקורות אנרגיה שישחררו את העולם מתלות באר־צות המפיקות, הרי זאת היא רק הכ־נה לקראת העתיד הרחוק יותר.

כיום, ולטווח קצר, אין כל פתרון להתגבר על משבר האנרגיה אלא בדרך גנרבת אחת — חסכון וצמ־צום השימוש בדלק.

דרושה הקמתה של רשות ממלכתית לענייני אנרגיה

אשר לישראל ציין ד"ר דינשטיין, כי דרושה הקמתה של רשות ממלכ־תית לענייני אנרגיה אשר תרכז, תב־דוק ותטפל בכל הנוגע לניצול מקו־רות לאנרגיה.

ישראל צורכת יותר מ־8 מליון טונות דלק בשנה ותוהי כמות גדולה המחייבת פעילות ענפה לשם השג־גתה. אמנם יבוא הנפש לישראל הוא בשיעור של כ־40 אחוזים בלבד. ב־עוד שהיהור מופק בסיני, אולם ל־גבי העתיד היותר רחוק יש לתת את הדעת על ההתפתחות המשק וגידול הצריכה ומשים כך מסוכן הדבר להשען אך ורק על הדלק כמקור יחי־די של אנרגיה — הסביר ד"ר דינ־שטיין.

בהמשך דבריו קרא סגן שר האו־צר לארגון הכח המדעי בישראל כדי שישתלב ככל האפשר בכאמץ המחק־רי הפיתוחי העולמי המתנהל כיום בת־נופה רבה לגילוי שיטות של יצירת מקורות אנרגיה באמצעות כורים גר־עיניים, ניצול חום השמש, מקורות גיאותרמיים ואוצרות טבע אחרים, כמו האבן הביטומנית.

הדיון הנחה בידי מר י. ורדי, מנהל משרד הפיתוח, והשתתפו בו נציג האוניברסיטה העברית, הברת החשמל והוועדה לאנרגיה אטומית, שעמדו על ההתפתחות משבר האנר־גיה והשלכותיו המדעיות והכלכליות.

ועידת הבונדס מניחה יסוד לנמל מכולות חדש בחיפה

האירוע הכלכלי המרכזי של ועי־דת הבונדס הבינלאומית שתחלה ב־יום ראשון השבוע, תהיה הנחת יסוד לנמל מכולות חדש בחיפה. בהוצאה של 50 מיליון דולר.

על כך הודיע אתמול יו"ר הועי־דה, מר סם רוטנברג, במושב הועי־דה במלון "הילטון" בת"א. טכס הנ־חת היסוד לנמל המכולות החדש יתקיים ביום ו', במסגרת "יום ה־בונדס" בחיפה. הטכס יערך בהשת־פות מנכ"ל רשות הנמלים, אהרן רמז, ומנהל נמל חיפה, מר יצחק רהב.

נמל המכולות יהיה שלב ראשון של הכנית פיתוח חדשה להרחבה נמל חיפה. התכנית כולה תדרוש השקעה של כמה מיליוני דולרים, שתמומן רובה ככולה באמצעות תק־ציב הפיתוח, על ידי מכירת איגרות "בונדס".

הודעה על "יום הבונדס" בחיפה נמסרה על ידי ראש העיריה, מר יוסף אלמוגי באום הכתרתו במוע־צת העיר. הוא הבהיר בפני חברי המועצה כי אחת הפעולות הראשו־נות שלו כראש עירית חיפה קשורה לפעולות הבונדס. ביום ו' יארח ב־מלון "דן כרמל" בחיפה את 500 מנהיגי הבונדס, באורחות צהרים חגי־גית בה ישתתפו גם חברי מועצת העיר ואנשי ציבור "יפניים".

אתמול סיירו 500 מנהיגי הבונדס במספר מפעלים של התעשיה הצב־אית באיזור תל-אביב וכן ביקרו במפעל התעשיה האוירית. בהמשך הסיור נפגשו עם פצועי צה"ל בבית החולים תל השומר "בבתי החלמה גולדמינץ ובית לוינשטיין.

אזכרה למציל יהודים רבים

טכס אזכרה וגילוי מצבה על קברו של קרל דמרר, שהיה מפקד מחנה הריכוז "בלכהמר" וסייע להצלת יהו־דים רבים, נערך אתמול בצהרים בבית העלמין בחולון.

קרל דמרר, יהודי יליד וינה, זכור לטוב בלבותיהם של יהודים רבים ששהו במחנה "בלכהמר" — שלוחה של אושוויץ. טכס האזכרה אורגן ע"י בני משפחתו וניצולי המחנה, בהשתתפות "יד ושם". את זכרו הע־לו גב' בינגשטוק, אחת הניצולות מהמחנה, ומר משה כיליס, יו"ר אר־גוני האסירים והלוחמים האנטי־נא־צים. הם ציינו, כי דמרר היווה קרן אור ולמרות הפקידו כמפקד המחנה מטעם הגרמנים הוא מילא תפקידו מתוך רגש אחריות לגורל אלפי ה־אסירים היהודים והציל במספר מב־צעים נועזים להציל חיי אדם באמ־צעות תושיות, אומץ לב וכושר הח־לטה מיידית. במקרים רבים ניחש מראש את צעדי הגרמנים וידע ל־עקפם.

בין המבצעים החשובים לטובת ה־אסירים, ראויים להדגשה מיוחדת ל־פחות שניים, שהביאו להצלתם מ־השמדה ישירה של מאות אסירים.

הציל מאה נשים ממוות

המקרה הראשון היה בעת משלוח של למעלה מ־100 נשים, אשר בהגי־ען לאושוויץ קיבלו בטעות מספ־רים הזהים עם המשלוח הקודם. ל־אחר העברתן למחנה בלכהמר בתגל־תה הטעות, ואז החליטו הגרמנים "לפתור את הבעיה" בצורה נוחה להם ביותר — לשלוח את כולן ל־תאי הגזים. כאשר דמרר תפש את הענין, הפעיל את כל כשרונותיו כדי לכנוע את האסון: הוא אסף מן האסירים במחנה דברי ערך (ש־אותם הצילו מההחרמה הדות לפק־חותו) והצליח לשחד את המפקד ה־גרמני של המחנה. לפי פקודת ה־גרמני, הגיעו לאושוויץ מומחים ל־כתובות קעקע וטבעו מספרים חד־שים לכל הנשים הביודעות למוות.

עד עתה נמצאות רבות מנשים אלו ברחבי העולם ובארץ הנושאות על זרועותיהן את המספר הכפול, אולם לא כולן יודעות באיזה אופן וע"י מי ניצלו.

בין הניצולים שבאו לבית העלמין היה זוג הורים, משפחה פרידריך מתל אביב, אשר בנם רמי נפל ב־מלחמת יום הכיפורים. האב השכול אמר קדיש על קברו של דמרר.

המרכז להכשרה ולשיקום של "אילן" יעבור לבניין חדש

בניין המרכז להכשרה ולשיקום של אילן, בשיכון דן בת"א, נמסר אתמול בטכס צנוע ע"י הקבלן לידי ראשי אילן, לקראת "מבצע הפרו־טות" 1974.

הבניין החדש, הנבנה בקלבי סיום, יופעל בחודש מרץ הקרוב ויחליף את המרכז להכשרה נכים בגבעתיים, הבאכלס 50 נכים. הבנין החדש, שבנבנה בתכנון מודרני ביותר על שטח של 1,800 ממ"ר, נועד לאכלס 120 נכים. בנייתו החלה ב־1972 ו־נועדה להסתיים בסוף אוקטובר 1973, אולם עקב המלחמה חלו עיכובים.

יו"ר ועדת המוסדות של אילן, מר אפרים רז, מסר לכתב עתים כי הבנייה עלה כ־2,5 מיליון ל"י. וכי בנוי כך שהחניכים הנכים לא יצטרכו לעלות אף מדרגה אחת, באחר שהכניסות ניבנו בשיפועים שניתן בקלות להיכנס ולצאת דר־כם. לכל 10 חניכים יהיה מדריך וכמו כן יהיו עובדת סוציאלית ר־רופא תעשייתי, נוסף לאנשי המינ־הלה.

החניכים שוהים במקום 6 עד 7 שעות עבודה עם הפסקה לארוחות בוקר וצהרים. אחר הצהרים הם חוז־רים או מהוזרים לבתיהם. החזקת כל חניך תעלה כ־350 ל"י — סכום שאה מרביתו ידוויחו בעבודתם. ה־בנין הוקם ליד אזור התעשיה, משם יקבל המוסד עבודות שונות לביצוע. כמו כן יהיו שתי כהלקות לנכים קשים, להם יינתן טיפול מיוחד. עיקר ההחזקה הוא ע"י "אילן", מ־הכנסות החניכים, וכן בשתתפים מש־רדי הסעד והעבודה.

יימשך המצב הקשה בתיירות

(סוף מעמוד 4)

בענף ההנויות המומלצות לתיירים בהיקף של 35 מיליון ל"י בתקופת המשבר. המדובר בעיקר בחנויות שעיקר מחזורן הוא מענף התיירות. הללו הכינו מלאי ניכר לעונה וב־היעדר תיירים נגרמו להם קשיים במימון החזקת המלאי.

בארץ פועלות כיום כמאה מסעדות מומלצות לתיירים. הללו, מהוך רצון לשמור על כוח האדם המקצועי ש־להן ממשיכות לפעול גם בתקופת המשבר, והדבר גורם להן לקשיי מימון בהיקף של כמליון ל"י.

לגבי 850 מורי הדרך הפועלים ב־ענף סבורה הוועדה כי בעיית רובם תבוא לפתרון במסגרת החברות ל־הסעת תיירים שבהן הם עובדים.

נוסף לשירותי תיירות אלה יש שירותים נוספים שנפגעו דוגמת הב־רת "נאות הכנרת", הפועל בעיקר ב־שטחים שנסגרו לתנועת תיירות עקב המצב הבטחוני.

הפנייה לרבנים בעולם

הוועדה סבורה כי ע"י הגברת תנו־עת התיירות לישראל וקיצור התקופה שעד להחזרת רמת התיירות לרכת פעילות נורמלית תפתרבה בעיותיו ה־כלכליות של הענף וימנע הצורך ב־הארכת העזרה הפיננסית לענפי ה־תיירות. לכן יש מקום לפעולה של קדום מכירות. במסגרת זו מוזכרות מספר פעולות שכבר נעשו. פניית הרב הראשי לישראל ל־3,500 רבנים בארה"ב ומספר גדול של רבנים ב־מקומות אחרים בעולם בקריאה לפ־עול להבאת תיירות יהודים בעולם. במקביל פנו אנשי משרד התיירות בעולם, באמצעות הרבנות המקומית, על היהודים בעריהם בקריאה דומה.

כיד עם תום המלחמה הובאו לארץ שניים מגדולי המארגנים של צליינות בארה"ב ובשיתוף עמם עובדה הכנית לעידוד תיירות לישראל.

מלבד זאת בוצעו פעולות פרסום נרחבות בעתונות העולמית, ובמיוחד בעתונות היהודית וההנוצרית־דתית. משרד התיירות הביע נכונות להשת־תף בהוצאות פרסומת של סוכני תיירות. תוכננו פעולות בדור מיוחדת דוגמת ערבי פולקלור, הרצאות וכו'. לארץ התמנו סוכני נסיעות ועתונ־אים, ומפעלו ארגונים מקצועיים ר־עוד.

צעדים אלה וצעדי מידי של ה־תיירות לדישו הקציב של מיליון דולר שבו השתתף האוצר ב־2.2 מיליון ל"י, 500 אלף ל"י — התאחדות בתי המלון, 400 אלף ל"י — "אל על" ר־1.1 מיליון ל"י באמצעות הצברות בתקציב משרד התיירות.

מבצע לעידוד כולל

בנוסף לפעולות שכבר נעשו מצי־עה הוועדה לפתוח במבצע עידוד כולל וב־ין היתר מומלץ לקיים פרסום בשוק הכללי שבכנן בא עיקר הגידול ב־תיירות לארץ בשנים האחרונות — לא היהודי והצליינ הספציפי. הצעות אחרות הן לארגן אירועים היירותיים בארץ ; פרסום ע"י חברות נסיעות בינלאומיות גדולות ע"י השתתפות בתקציביהן ; הקצבות קבועות ל־כינוסים ועידות בינלאומיות בלי ש־מארגני הכינוסים יצטרכו לצפוד ב־התחייבותם ביחס למספר המשתתפים המובטח מראש וכן במימון נסיעות באשראי, בעיקר בכרכים יהודיים גדולים. ביצוע כל התכניות הללו ידרוש הקציב של 5 מיליון דולר.

אחת ההמלצות, שטרם סוכמה סופית, היא לקבוע הכריך מיוחד של 1.1 ל"י להולר לסיורים כוללים של שבוע ימים לפחות. המיכה זו מיועדת רק לתיירים המוציאים לפ־חות 75 דולר ליום בממוצע.

ההמלצות עפיפות

שורה של המלצות מתייחסת לעזרה פיננסית לענפי התיירות בעקבות ירידת הרווחיות שלהם. בין היתר מדובר על דחיית מקדמות למס הכ־נסה, בכסים עירוניים והשלוחים על חשבון הלוואות שניתנו לפרויקטים תיירותיים. תמריץ מיוחד מומלץ לתת לאזורי מצוקה שנפגעו קשה מהמשבר דוגמת אילת, ים הכלה, שארם־א־שייך. התמריץ יינתן באמצעות חב־רות ההפצה ולמטרה זו יוקצבו כמליון ל"י.

את שירותי ההירדות כוצע לפצות ע"י מתן הלוואות של 30 מיליון ל"י בתנאים נוחים. ההצעה לבתי מלון היא כי כל בית מלון שבחי־שוב הפד־סה ממוצעת דו־חדשית ההיה תפו־סתו השנה נמוכה מהחדשים המקבי־לים אשתקד יהיה זכאי להלוואה ב־סכום השווה להפרש שבין ההוצאה להכנסות על בסיס מזומנים. ה־הלוואות יינתנו לשש שנים, ריבית המקובלת לכיסוי נזקי בצורת. החזר ההלוואה יהיה החל מהשנה השניה, במשך חמש שנים.

לסוכני נסיעות ההצעה היא ל־הלוואה של 5 מיליון ל"י ההחזר שלה, החל מהשנה השניה, ובמשך 12 חודש. להברות להסעת תיירים להציא "אגד" ו"דן" תרעבד הלוואה של 1.5 מיליון ל"י באותם התנאים כמו בתי מלון. לגבי "אגד ו"דן" מוצע לדחות תשלומי החוב שלהם, 7 מיליון ל"י, לבנקים מסחריים. הקלות פחות או יותר דומות בוצעות גם לחברות האחרות להסעת תיירים והברות אוויריות.

הוועדה הכליצה על הלוואות ב־שיעור של 100 אלף עד הצי מיליון ל"י לחנויות מומלצות להיירים. ה־הלוואה ההיה לשנה אחת ההחזר ה־הלוואה לאחר ששה חדשים. ובמשך ששה חדשים. הריבית תהיה בשיעור הריבית של נזקי בצורת.

תנאים דומים יתנו לבעלי מסע־דות, למורי דרך תרעבד הלוואה של 1000 ל"י להתיפה של שנה.

הומלץ לכפות את ההוצאות של קונגריסים שנועדו להתקיים בחדשים אוקטובר עד ינואר 1973 ובוטלו או נדחו עקב המצב בארץ. בכך תוכלנה הועדות הארגונות להחזיר את ההכנות להראות המוצדים החדשים ולהחזיר את דמי ההרשמה לנרשמים מחו"ל ששלחו את הכסף מראש.

העלאת שכר כללית לעובדי המימשל

החל מהחדש ינואר אושרה העל־את שכר כללית של 15 אחוז לכל עובדי הממשל הצבאי והרשויות ה־מקומיות באזור רצועת עזה.

העלאה זו אושרה על ידי מפקדת האזור עוד לפני ביטול הסובסידי־ות, ונוסף לה יקבלו כל העובדים המקומיים גם פיצוי התייקרות ב־שיעור שטרם נקבע. החל ממשכורות חדש פברואר.

עצורי הפגנה בתל-אביב שוחררו בערבות

צעורי הפגנה הפנתרים השחורים נגד ההתייקרויות, שנערכה ביום ב' בערב בתחנה המרכזית בתל-אביב, נחקרו ע"י המשטרה ושוחררו בער־בות. נגד החשודים נפתחו תיקים באשמת התפרעות, הפרעת הסדר ה־ציבורי וניהול הפגנה בלתי חוקית.

נדחתה בקשת הרב כהנא להתיר צאתו לחו"ל

בקשתו של הרב מאיר כהנא, מ־ראשי "הליגה להגנה יהודית", ל־החזיר לו את דרכונו כדי שיוכל לצאת לארה"ב במסגרה פעילותו ה־ציבורית — נדחתה אתמול על ידי שופט השלום מר י. ייס בירושלים. פרקליטו של הרב כהנא, עו"ד י. שכטר אמר כי יערער על החלטה זו בבית המשפט העליון.

● צעירה בכת 18 נכצאה ביום ב' בלילה מוטלת כהוסרת הכרה בכביש פתח תקוה—תל-אביב. ליד ביה"ח עין הזיה. היא נתגלתה ע"י עובר אורח, ועד כה אי אפשר היה לברר את נסיבות המקרה. כשום שהצעירה נמצאת בהלם ולא מדברת. הנערה הועברה לביה"ח בילינסון, ובבדיקה שנעשתה לה שם לא נמ־צאו כל סימני אלימות. ברשותה לא נמצאו כל תעודות והמשטרה פתחה בחקירה לגילוי זהותה.

✶ **כתב אישום** נגד צעיר חיפני, מרדכי ברנק, הכואשם בהחזקת הח־כושה הגוש אתמול לבית המשפט המהוזי בחיפה על ידי כנן פרקליט מהוז חיפה, עו"ד י. רקנת.

● בקיצור ●

✶ **חשוד בזיוף** פרים ברשיון ה־רכב הובא אתמול בפני שופט השלום א. אבן ארי בתל אביב, אשר החליט לשחררו בערבות עצמית של 500 ל"י. נסים דבאש חשוד כי מחק ברשיון הרכב שלו את המלים "רכב להשכרה לשעבר" ומכר אותו, ב־העלימו את העובדה הזו מן הקונה.

✶ **מפעל לאריזות הבלינים וממר־גים** נקנס אתמול ב־150 ל"י בבית המשפט השלום בחיפה באשמת מכי־רת ארוז מחון לתינוקות שהכיל חר־קים. קודי עכביש וחולי עש.

[illegible]יד מעורפל ליהודי צ'ילי

(סוף מעמוד 3)

לכך, תא מתותרי זה אסר בועית סדית נגד מושבה [illegible]ים "שתרמו תרומה עצומה [illegible] של צ'ילי".

[illegible]ט. בצ'ילי, הפרלוקס האכזרי [illegible] המינו בעולם כולו: בשנה [illegible] נרדפים בברית המועצות, [illegible] קיים קומוניזם אנטי יהודי, [illegible] לנו קומוניזם יהודי [illegible] בנוש הרודפים הצ'יליאנים". [illegible] רמה שהיהודים האלה תפשו [illegible] בות חשובות וסיים שהרוסים [illegible] ים מעיבים לזכור בחשבון [illegible] לא לשם נקמה אלא בקרות [illegible] עליהם לסלק את הבינוניים [illegible]ים בדופי ווניי, למי ועד [illegible] הגא שם "תריקת שיניים" [illegible] ראשו בתנייה.

[illegible]עלים נוספים בקרוב

[illegible] ידיעה מוסמכת שהמאמר [illegible] בחד.

[illegible] הפריך, כפי שהמאמר הזה [illegible] שבצ'ילי קיימת קהלה ערבית [illegible] המונה כששים אלף נפש, [illegible] הם ממוצא סורי ולבנוני, [illegible] כגיש.

[illegible] ידיבים קשים של אינבה [illegible] בעיר הנמל של ואול [illegible] ואיינבה התנגד בעקשנות [illegible] ולפיכאריסטית בהתנגדות [illegible] אינבה. לפני שנים, ניסתה [illegible] ערבית, עם המרכז שלה ב־[illegible] לצור בסיס ווק בואל־[illegible] ואיינבה התנגד בעקשנות.

[illegible] עכשיו ? וזאת תנסה הכת [illegible] לפייס את הערבים, על ידי [illegible] זרישותיהם ?

[illegible] עצם העובדה שכמה יהודים [illegible] ביים כאשר יהיו, מכחישים [illegible] אנטישמיות כבד המישטר [illegible] מאיר אינם ערובה שהאנטי־[illegible] ינה קיימת. אינני מאמין ש־[illegible].

"גואיש כרוניקל"

נמצאה גופה ליד רמת אליהו

גופת גבר במצב ריקבון נמצאה ביום ב' בחולות ליד רמת אליהו. לפי התעודות שנמצאו עליה זוהה המנוח כזאכי לברוס, בן 63, תושב רמת אליהו, שנעדר מביתו מאז חו־דש דצמבר 1973.

הגופה הועברה למכון הפתולוגי והמשטרה פתחה בחקירה לברור נסיבות המוות.

אושרו העלאות מחירים

ועדת המחירים הציבורית אישרה אתמול את העלאת המחירים ה־באות בשל ההייקרות חומרי גלם שונים:

תכשירים רפואיים — העלאה של 11 אחוז. מכבסות קיטור — אושרה העלאה של 18 אחוז בתעריפי המב־בסות.

דגי פילה (יבוא) בגלל העלייה במחירי התובלה הימית, בשל הת־ייקרות הדלק, אושרה העלאה במחי־רים לגבי הסוגים השונים של דגי הפילה. אושרה העלאה נמוכה במחי־רי הסוגים העממיים והעלאה גבוהה יותר במחירי הפילה מסוגים אחרים.

מעלאות המחירים שאושרו נעות בין 30 אג' לק"ג עד ל־1.95 ל"י לקילוגרם.

בשל העלאת מחיר קמח אושרה העלאת מחירי בצק תוצרת "אוסם" בשיעור של 15—17 אחוז.

עתוני ערב ("מעריב", "ידיעות אחרונות") בשל התייקרות הנייר ו־צבעי הדפוס אישרה ועדת המחירים העלאת מחירים של 10 אג' לגליון ביומים א'—ה', מחיר עתוני הערב ביום ו' ישאר ללא שינוי. במחיר עתוני הבוקר לא יחול כל שינוי.

אתמול נמסר גם כי בשל העלאה מחירי הסוכר אושרה העלאת מחיר של שוקולד עכבי תוצרת עלית. ה־מחיר המקסימלי שנקבע יהיה כדלה־לן : חפיסת שוקולד בת 50 גרם — 55 אג', חפיסת שוקולד בת 100 גרם 100 אג', חפיסת שוקולד בת 200 גרם — 220 אג'.

שש שנות מאסר לנאשם בהריגה

תושב כפר סייבה, שהואשם ב־הריגת חברו על רקע שמירה על כבוד אחותו, נידון אתמול בבית ה־משפט המחוזי בת"א ל־6 שנות מא־סר.

הנאשם הוא חסן בן עבדול רחים חוסיין תג'י יחיא. הוא הואשם בכך שדקר בסכין מטבה את בליל חסן כצראוות, אשר מת בדרך לבית החו־לים.

חסן תג'י יחיא נאשם תחילה ברצ־צח. במהלך המשפט ניסה התובע, עו"ד עמרם בלום מפרקליטות מחוז המרכז, להוכיח שהנאשם הודה בחו־קירתו למשטרה שהוא לקח את הסכין בכוונה תחילה להרוג את חברו.

זכו בהגרלת לוטו

בהגרלת לוטו שהתקיימה אתמול הועלו בגורל המספרים הבאים: 17, 24, 39, 37, 38, 39 המספר העוסף: 26.

תל-אביב

דן פתיר — יו"ר הנהלת האיגוד הארצי של עתונאי ישראל

בישיבת הנהלת האיגוד הארצי של עתונאי ישראל ביום ו' נבחר מר דן פתיר ליו"ר בפועל של האיגוד, ב־מקום דוד פדהצור שיצא בשליחות לארה"ב.

חברי ההנהלה נפרדו בדברי בר־כה ליו"ר היוצא ואיחלו הצלחה ל־יו"ר החדש בעבודתו.

בבית הכנסת "עבודת ישראל", רח' שדרת 50

הערב ב־7.00 שיעורו הקבוע של הרב ר' מיכאל ארליך במסכת פס־חים.

תורנות בתי מרקחת

ירושלים: "אורה", המלך ג'ורג' 27, טל. 222043; "אלקודס לאכבראר", הרדן אל רשיד, טל. 283333.

תל אביב: "בוגרשוב", בוגרשוב 60, טל. 223889; "בני", דיזנגוף 174, טל. 222386; "יאני", יהודה הלוי 67 טל. 612474.

פתח תקוה: "בריאות", חובבי ציון 13, טל. 912357.

בת ים: "הלוי", בלפור 9.

חולון: "נאות שושנים", גאולים 44.

רמת גן והסביבה: "תלפיות", אבא הלל 30, טל. 723554.

בני ברק: "הירשביץ", ר' עקיבא 11.

הרצליה והסביבה: "אלרס", רח' סוקולוב, רמת השרון.

נתניה: "מרכזי", הרצל 36, טל. 222739.

רמלה — לוד: מרכז מסחרי, לוד. באר שבע: "יונה".

בבית המשפט המחוזי בתל-אביב—יפו

ת.ע. 408/74

בענין: עזבון המנוח יקואל ליאון ז"ל ת.ז. 764467 שנפטרה ביום 9.12.1965 בר"ג.

המבקשת: יקואל גרסיה ע"י ב"כ עו"ד אהרונוב יצחק אשר כתובתו לצורך מסירת מסמכים משפטיים היא: רח' ההגנה, מרכז מסחרי, אור־יהודה

הזמנה

להווי ידוע כי הוגשה בבית ה־משפט בקשה לכתן צו ירושה של ירושת המנוח הנ"ל והנני מזמין בזה כל אדם להתייצב בבית המשפט תוך 15 ימים מיום פרסום הודעה זו לתת טעם אם יש לו טעם כל שהוא מדוע לא יינתן צו המכריז על ירושת המנוח, שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

דוד ולך, שופט
רשם בית המשפט המחוזי

בבית המשפט המחוזי בתל-אביב—יפו

תיק עזבונות 330/74

בענין, עזבון המנוחה לוביש דבו־רה ז"ל ת.ז. 0334012 שכתבתה ה־אחרונה היתה באבן יהודה.

המבקש: לוביש זולה מאבן יהודה ע"י ב"כ עוה"ד יעקב רוזנצויג ו/או אבינועם אונגר, שניהם מרחוב הרצל 32, נתניה.

הזמנה

להווי ידוע כי המבקש הגיש לבית המשפט בקשה לכהן צו ירושה של המנוחה.

הריני מזמין בזה כל אדם להתייצב בבית המשפט תוך 15 יום מיום פר־סום הזמנה זו וליתן טעם מדוע לא יינתן צו ירושה למבקש, שאם לא כן יתן ביהמ"ש צו כטוב בעיניו.

דוד ולך, שופט
רשם בית המשפט המחוזי

בבית המשפט המחוזי בתל-אביב—יפו

תיק עזבונות 360/74

בקשת צו ירושה

אל: בית המשפט המחוזי בתל־אביב—יפו בענין עזבון המנוח מוניה (אלימלך) מקיבסקי שנפטר ביום 14.4.73 ב' ניסן תשל"ג — ראשון לציון.

המבקשת: חיה מקיבסקי.

הזמנה

להווי ידוע כי הוגשה בקשה לבית המשפט למתן צו המכריז על ירושה המנוח הנ"ל, הריני מזמין כל אדם הכוען שיש לו טובה הנאה בעזבון המנוח הנ"ל הרוצה להתנגד להכ־רזה, להגיש תוך 15 יום מיום פרסום הזמנה זו ההתנגדות להכרזה המבו־קשת, שאם לא כן, יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

דוד ולך, שופט
רשם בית המשפט המחוזי

לוח הצופה

● **דירות גינדי** ראשון לציון נו־גות צעירים דתיים ! 3 חדרים 105.000, מעלית שבת סוכה ועוד. ב־דירות גינדי, חיים עוזר 28 פתח־תקוה 305593.

בבית המשפט המחוזי בתל-אביב—יפו

תיק עזבונות 383/74

בענין: עזבון המנוחה ברטה גלזר ז"ל.

המבקש: אייזיק גלזר, ת.ז. 1005273, מנתניה, רח' גיסנברום 10 ע"י ב"כ עוה"ד ארי בוקשטנר ו/או יוסף אשר ו/או מיכאל רוזני, אשר כתובתם להמצאת כתבי בי־דין היא: נתניה רחוב הרצל 30.

הזמנה

להווי ידוע כי הוגשה לבית המשפט בקשה ליתן צו המכריז על ירושת המנוחה הנ"ל והנני מזמין כל אדם הרוצה להתנגד למתן הצו הנ"ל, ל־הגיש תוך 15 יום מפרסום הזמנה זו התנגדות לאותה הכרזה, שאם לא יעשה כן יתן בית המשפט צו ה־מכריז כטוב בעיניו.

דוד ולך, שופט
רשם בית המשפט המחוזי

בית הדין הרבני האזורי טבריה

תיק מס' 79/תשל"ד

הוגשה בפני בית הדין בקשה למתן צו ירושה על עזבון המנוח הרב מנחם מענדל חעג בן יחיאל ז"ל ש־נפטר בתאריך ס"ו טבת תשל"ג (21.12.72) (ונקבר) בטבריה ביום ס"ו טבת תשל"ג (21.12.72) המבק־שים בניו: יוסף ומשה חעג, בתו: חיה פוקסמן, נכדיו: יחיאל, אברהם, שמואל ויוסף, נכדותיו: הינדה אקר, יהודית שור, טובה לוריא, שטיין ש־רה ורבקה חעג.

הזמנה

כל התובע הנאה וכל מעונין שיש לו סיבה להתנגד לבקשה הנ"ל יבא לבית הדין המסור טענותיו תוך 15 ימים מתאריך פרסום הזמנה זו, שאם לא כן יתן בית הדין צו כטוב בעיניו.

הרב יוסף מ. שמרית
(—) המזכיר הראשי

בבית המשפט השלום בפתח-תקוה

ת.ה. 79/74

המבקשים: מנצור יוסף וברכה (מ־שולם) כנצור מפ"ת ע"י ב"כ עו"ד זאב שרעבי מרח' חובבי ציון 40, פ"ת.

נגד

המשיבים:

1. לובה קוגן שכתובתה האחרונה הידועה פג"ה עמידר בית 65 דירה מס. 4.
2. אליעזר קוגן שכתבתו האחרונה הידועה פג"ה, עמידר בית 65 דירה מס. 4 פ"ת.
3. עזבון המנוח משה קוגן ע"י המשיבים 1,2.
4. נחמיה ביסין, מרח' סירני 2 ירושלים (קריה יובל)
5. מרגלית (ביסין) טורמלו מרח' שלמון 8 ירושלים
6. מינהל מקרקעי ישראל, דרך פ"ת 88 ת"א (נתבע פורמלי)
7. עמידר, החברה הלאומית לשכון עולים בישראל בע"מ, רח' בר־כוכבא 28, פ"ת.

הזמנה לדין

אל: 1. לובה קוגן, 2. אליעזר קוגן, 3. עזבון המנוח משה קוגן, שכתבתם האחרונה הידועה, פג"ה עמידר, בית 65/4 פ"ה וכיום בלתי ידועה.

הואיל והמבקשים מנצור יוסף ו־ברכה הנ"ל ע"י ב"כ עוה"ד זאב שרעבי מפ"ת הגישו לבימ"ש השלום בפ"ת המרצת פתיחה, כמפורט ב־המרצת הפתיחה הנמצאת בתיק ה־נ"ל, הנכם מוזמנים להתיצב למשפט ביום 11.3.74 שעה 08.30, דעו, שאם לא תתיצבו ביום האמור יינתן פס"ד שלא בפניכם.

משה לצרס
מזכיר ראשי

בית הדין הרבני האזורי תל-אביב—יפו

תיק מס. 3478/ל"ד

גב' דוידוב מזל ת"ז 495121 מב־קשת מכבי ביה"ד הרבני האזורי ל־תל-אביב—יפו לאשר את גרושיה מ־מר פיס מלהיוך שהתקיימו בעיר דושנבי בריה"מ בשנת תשל"ב.

המזכירות

בית הדין הרבני האזורי תל-אביב—יפו

תיק מס. 3482/ל"ד

מר בוזיקאשוילי איסמאיל ת. ז. 1458606 מבקש מכבי ביה"ד הרבני האזורי לת"א־יפו לאשר את נשואיו עם הגב' גלס מישל שהתקיימו בעיר לונדון בשנת תשל"ד.

המזכירות

לשכת הרבנות מושב נחם אצל הרב יחיאל פיטר

אפרים בן סלימן אקות (רוק) ישראל־מושב אשתאול; תמר בת רמאם חוד (רוקה) בית־שמש—הונסיה.

למסדרי קדושין בארץ

הרבנות הראשית לת"א—יפו מב־קשת להודיע לה אם דויטש אליהו ת. ז. 824997 בעל תעודת גירושין מס' 18920 מיום ס"ו כסלו תש"ס נרשם אצלכם לנשואין. הנ"ל טוען כי תעודת הגירושין שלו אבדה.

נרשמו לנשואין

הרבנות המקומית נצרת-עלית

באיר בן יהוה טורנר (רוק) ישראל—תל-אביב; אסתר בת אריה איתבר (רוקה) ישראל—נצרת עלית.

כוהיס ברגרו בן דוד ולוטוגורה (רוק) צרפת—אילת; תמרה רוח בת דוד בלקוור (רוקה) הודו—נצרת עלית.

לשכת הרבנות ירוחם

יצחק אבראיל (רוק) מרוקו—ירוחם אבנה דהן (רוקה) מרוקו—ירוחם.

מיכה דמרי (רוק) תוניס—ירוחם זובקוס לחזפיר (רוקה) פרס—ירוחם.

המועצה הדתית נתיבות

[illegible]

אצל הרב שלמה קוריס

[illegible]

המועצה הדתית בת-ים

[illegible]

האופרה הישראלית

רחוב אלנבי 1, תל אביב
טל. 57227/8

נסיכת הקרקס אופרטה מאת אמריך קלמן
תל-אביב, בשעה 8.30 2.2

נסיכת הקרקס תל-אביב
בשעה 6 4.2

ריגולטו מאת ורדי, תל-אביב
בשעה 6 6.2

הנסל וגרטל מאת הומפרדינק
תל-אביב, בשעה 6 1.2

נסיכת הקרקס תל-אביב
בשעה 8.30 9.2

הספר מסביליה מאת רוסיני
קרית ביאליק, בשעה 8.30 11.2

ריגולטו מאת ורדי, ירושלים
בשעה 6 13.2

נסיכת הקרקס תל-אביב
בשעה 8.30 16.2

קבלריה רוסטיקנה מאת מסקאני
תל-אביב, בשעה 6 18.2

נסיכת הקרקס תל-אביב
בשעה 6 19.2

נסיכת הקרקס חיפה
בשעה 7 21.2

נסיכת הקרקס תל-אביב
בשעה 8.30 23.2

נסיכת הקרקס תל-אביב
בשעה 6 26.2

לה בוהם מאת פוצ'יני, תל-אביב
בשעה 6 27.2

נסיכת הקרקס תל-אביב
בשעה 6 28.2

בתי קולנוע ירושלים

אורנוע — קרב על סכב הקופים
ארנון — תמונתו של דוריאן גריי
הבירה — ליל הכלולות
אוריון — אמיצים וקשוחים (3)

בתי קולנוע תל-אביב

אסתר — אני אוהב את גרושתי (4)
גורדון — הבלונדיני עם הנעל השחורה (36)
גת — פיט וטילי (19)
חן — הביגמיסטי (4)
פאר — איזה מין עתיד
סינרמה — הפשיטה על הארמיה (4)
דרייב אין — ב־5.15 המסתתרים
ב־7.15 מדרון
ב־9.30 מדרון
תמר — החוטא (2)
ליכור — הפרחחים העליזים (3)

בתי קולנוע חיפה

אורה — מלכודת המופש (2)
אמפיתיאטרון — דקמרון 69
אורלי — הבלונדיני עם הנעל השחורה (10)
ארמון — רוצה להאמין (2)
מירון — נמר של זהב
עצמון — גם המלאכים אוכלים שעועית (3)
רון — קיץ של התבגרות
חן — דקמרון מס' 2

היום

יום רביעי ז' שבט תשל"ד 30.1.74

פר בשלח

הפרק : ישעיה נס"ס : המשנה : מנחות ו, ה"ו ; הדף : מנחות ב ; הלכה : אורח חיים שח, מ—סב.

שידורי ישראל

חדשות בעברית — בגלים א, ב, צ — כל שעה.

09.55 (א) חדשות באנגלית
10.55 (א) חדשות בצרפתית
5.55 (א) חדשות באנגלית
6.50 (א) חדשות בצרפתית

שידורי תכניות לעולים (ב) עברית — 19.00 ; יידיש — 19.30 לאדינו — 20.00 ; מוגרבית — 20.15 ; רומנית — 20.30 ; רוסית — 20.45.

רשת א'

08.05 "אנתולוגיה" 10.05 "בוקר צעיר" [illegible]

רשת ב'

05.55 "מה טובו אהליך יעקב" 06.05 [illegible]

גלי צה"ל

06.05 צלילי בוקר 06.55 למגויים ול־משפחותיהם 07.55 [illegible]

טלוויזיה לימודית

07.50 ביולוגיה ט' 08.15 [illegible]

תיאטרוני ישראל

הערב 30.1.74

הבימה:
הו, הו, יוליה :
תל-אביב האולם הקטן ב־7.30
כך אוהבים האחרים :
תל-אביב, האולם הגדול ב־7.30

הקאמרי :
מלון פלזה :
תל אביב

כמוב בעיניכם :
ירושלים
תיאטרון ירושלים

התיאטרון העירוני חיפה

מבקר המדינה :
צה"ל

בשורות צבאי
צה"ל

הצפה

עתון יומי
HATZOFE
DAILY

המו"ל : הצופה בע"מ. עורך ש. דוניביה. מערכת ומנהלה תל-אביב, רח' המסגר 66. טל. 35421. ת"ד : 2045. חשבון בנק הדואר 41144 ✶ סניף ירושלים רח' בן יהודה 2, ת"ד 1148, טל. 234910. בערב טל. 528344 35609 ✶ סניף חיפה רח' ארלוזורוב 1, טל. 663628. דפוס העשור בע"מ, ת"א, רח' המסגר 66, טל. 31554.

●

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולמבחנתן

משרד המסחר והתעשיה

לוח מחירים מכסימליים לצרכן למצרכי מזון

המוצר	האריזה	המחיר לצרכן בל"י
אורז		
אורז ארוך	במשקל 1 ק"ג	3.80
	בחבילה 1 ק"ג	3.90
אורז אחר	במשקל 1 ק"ג	3.75
	בחבילות 1 ק"ג	3.80

صكذا من الاصل

הפוהמ"ז דורש תשלום תוספת רבע־שנתית

מאת סופרנו בתל־אביב

המחלקה לאיגוד המקצועי של הפועל המזרחי העלה מחדש את תביעתה המקורית, לתשלום תוספת יוקר, במקרה והמדד הרבע שנתי יעלה על שישה אחוזים — זאת מסרה אמש לסופרנו בתל־אביב מרים קוליב, ראש המחלקה לאיגוד המקצועי.

הגב' קוליב הטעימה כי עתה, עם גל היוקר הגואה החדש, יש בלי ספק מקום לקבל הצעה זו, כזכור, בדחות ההצעה בזמנו על ידי מוסדות ההסתדרות. הם הובאו לדיון במחלקה לאיגוד המקצועי על ידי נציגי הפועל המזרחי, אך כזהו, במצבה כי יש מקום לתביעת תשלום תוספת היוקר רק פעמיים בשנה. הצעת הנועה היתה גם להעלאת התיקרה בשכר מ־700 ל"י ל־1000 ל"י, כדי להבטיח תוספת לבעלי שכר מינימום.

הוועדת הפועל המזרחי קובעת, בין השאר, כי בתנאי רגיעה במשק, יש מקום להעלות את תוספת היוקר פעמיים בשנה, אך במצב כבתקופה האחרונה, בה חלו עליות מחירים תלולות, יש לשלם תוספת יוקר מגדלת לאחר שלושה חדשים.

„אין להעלות על הדעת שציבור העובדים יספוג את מרבית ההעלאות הללו" — הטעימה הגב' קוליב. הפועל המזרחי יעמוד גם על הבטחת שכר המינימום במשק, ויתבע שוב את הגדלת המענקים למשפחות מרובות ילדים ולקשישים, כך שישקפו נאמנה את ההתייקרות הריאלית.

הפועל המזרחי תבע בשעתו המשך הפיקוח על המחירים והגברתו של פיקוח זה, אך המציאות מוכיחה כי בנדון „עברנו כבר את הגבול", אמרה הגב' קוליב בציינה כי הפועל המזרחי היה בין אלה שצידדו בהארכת הסכמי העבודה לשנה אחת, אך נוכח המציאות והרשעה עמדת הצעה זו „בסימן שאלה גדול".

בינתיים נמסר, כי מזכירות המחלקה לאיגוד המקצועי של הפועל המזרחי מתכנסת ביום חמישי בבוקר כדי לדון במצב.

ההסתדרות תובעת פיצוי מלא על ביטול הסובסידיות

המחלקה לאיגוד מקצועי בהסתדרות, קיימה אתמול דיון בעניין ביטול הסובסידיות.

בסיכומו, שנתקבל ברוב, הטעים יו"ר המחלקה א. אברמוביץ, כי במשך כל שלבי המו"מ עם נציגי הממשלה בנושא הסובסידיות, הבהירה ההסתדרות, שהיא מתנגדת את עיקרון הסובסידיות למצרכים יסודיים, כמכשיר התואם מדינה בעלת מדיניות סוציאלית מתקדמת.

יחד עם זאת, הכירה ההסתדרות בצורך להכניס שינויים מסויימים במחירים, נוכח העלאות ומצרי הגלם בעולם והוצאות המלחמה.

אולם, אמר אברמוביץ, ההסתדרות הסתייגה מראש מהשיעור שעליו החליטה הממשלה, ואותרה בבירור, כי הממשלה שגתה בכך שהקפיצה את המחירים מעבר לשיעור סביר ואפשרי.

לכן, אמר, יש לנו הזכות והחובה המוסרית לתבוע מיד פיצוי מלא הולם את ההתייקרויות הממשיות, כפי שיקבע על־ידי כלכלנים, ולא סכום שרירותי, שנקבע במקומה או כמפרעה.

בסיכום, אמר, כי ההסתדרות תתבע את תשלום תוספת היוקר המלאה המשתמעת מההתייקרויות לכלל ציבור השכירים, מכל המעסיקים בארץ כבר עתה ברור, שהפיצוי בשיעור 4% מפגר אחר ההתייקרויות הממשיות — ציין אברמוביץ.

כן תבוא ההסתדרות בדברים עם הממשלה, כדי לקבוע הגדלה ממשית ומשמעותית בתוספת הילדים ובפיצוי לשכבות מיעוטות הכנסה.

בד בבד, ההסתדרות תיאבק למניעת הקפצה במחירי מצרכים ושירותים עצמיים מובהקים — כשהראשון בהם הוא התחבורה הציבורית. ההסתדרות דורשת עוד, שמחירי המצרכים הבסיסיים לא יהיו נתונים לשינויים תדירים וישארו ברמה קבועה, לפחות שנה אחת.

לעניין הגדלת שכר מינימום והגדלת תקרת תוספת היוקר, אמר אברמוביץ, שאלה הרי החלק במערכת מדיניות המקצועית וידונו, ביחד עם עניין הסכמי השכר.

ישיבת „פאיד" ממשיכה להתקיים

כאמר סופר „הצופה" בירושלים

ישיבה „פאיד" ממשיכה להתקיים ורק אתמול נערך בה יום עיון לחיילים. הישיבה תתקיים עד הפינוי ממערב התעלה של כל כוחות צה"ל — נמסר אתמול לסופרנו.

לאחר שצה"ל יפנה את כוחותיו במערב התעלה, תעבור הישיבה לאיזורי המיתלה והג'ידי ותקבע באזור מבחנה צה"ל, במקום רכוש של היחידות, שבהם יש תלמידי ישיבות ההסדר.

הישיבה מתנהלת על ידי הרב הצבאי מרדכי הלפרין, שביוזמתו הוקמה הישיבה. מדי פעם מופיעים בה רבנים וראשי ישיבות שמתמנים כמרצים לפני החיילים.

שר הסעד דרש הגדלת הפיצוי לשכבות החלשות

שר הסעד מר מיכאל חזני, הודיע אתמול בישיבת הנהלת המשרד, כי תבע ממשרד האוצר הגדלה ניכרת של הסכום שנועד לפיצויים של השכבות החלשות.

השר חזני ציין כי על יסוד חישובים מדוקדקים של סל המזונות הבסיסי, הנצרך על ידי השכבות החלשות, מתברר כי הסכום הכולל שנועד לפצות שכבות אלה, עקב יוקר מצרכי המזון בסכום כולל של 110 מיליון ל"י, איננו מספיק כדי לפצות שכבות אלה על ההתייקרות האחרונה.

כידוע, החליטה הממשלה על מתן פיצוי בסדר גודל הנ"ל לנתמכי הסעד, לזקנים מקבלי הקצבה סוציאלית (הנ"ס), ולמשפחות ברובות ילדים.

התעשיינים נגד 4% תוספת יוקר

מאת סופרנו הכלכלי

נשיאות התאחדות התעשיינים דחתה אמש את פניית הממשלה לתשלום תוספת יוקר בשיעור של 4 אחוזים.

הנשיאות שבישיבתה השתתפו נציגים של לשכת התיאום, קראה לממשלה ולהסתדרות לפתוח מיד במו"מ עם המעסיקים בדבר מציאת פתרון סביר לשאלת המחירים, השכר, המסים ויחסי העבודה לשנה 1974.

הנשיאות קבעה ששיטת תוספת היוקר המקובלת היא צרי הסכם קיבוצי עם העובדים והיא אינה יכולה לשמש פתרון לביטול הסובסידיות או תחליף להקלת מסים. התאחדות ערה לצורך למצוא פתרון ממלכתי לבעיית כפוני יכולת בכל ההקדם — נאמר בהחלטת הנשיאות.

החלטה זו של התעשיינים מבשרת סכסוך חריף עם ההסתדרות, שתעמוד בכל תוקף לשלם את תוספת היוקר, כשהיא גם אינה מסתפקת בשיעור של 4 אחוזים, שאותו החליטה הממשלה לשלם לעובדיה. עם זאת נראה כי בסופו של דבר יאותו המעסיקים לשלם את התוספת כי לא יוכלו להרשות לעצמם להכנס לסכסוכי עבודה.

המחירים של מוצרים רבים גואים והולכים

מאת סופרנו הכלכלי

עליית המחירים בעקבות צמצום הסובסידיות על מצרכי היסוד החלה לתת את אותותיה בשווקים. מחיריהם של מוצרים רבים ושירותים גואים והולכים, הרבה מעבר לנדרש לפי המרכיבים של המוצרים שמוצריהם התייקרו לפי החלטת הממשלה.

קהל הצרכנים, החושש מגלים נוספים של העלאות מחירים, ממשיך להסתער על חנויות המזון ולקנות מכל הבא ביד. התופעה של מדפים ריקים שוב חוזרת וב„סופרמרקטים" ניתן לראות שורות ארוכות של מדפים ללא סחורה. לעומת זאת נתמלאו שוב המדפים של מצרכי היסוד — סוכר, שמן ואורז וכו' — ושוב אין יותר הגבלות על מכירתם.

במקביל להתייקרויות עקב ביטול הסובסידיות ממשיך לעלות מחיר בשר העוף, שכבר עלה השבוע מספר פעמים, ועתה הוא עבר את הגבול של תשע ל"י לקילוגרם בחנויות ושמונה ל"י בשווקים.

בין היתר התייקרו ומתייקרים כל מוצרי הבצק, (איטריות, ביסקויטים וכו') שימורים ריבות משקאות קלים ועוד. מחירי הפלפל העלו מ־1.20 ל־1.40 המנה. בתי יקפה והמסעדות, והדורשים העלאה של 25 אחוזים, לא חיכו לאישורים הדרושים וכבר העלו מחירים. אותו דבר עשו בעלי הקנדיטוריות שהעלו את מחיריהם בעשרות אחוזים.

סוחרי המכולת דורשים העלאת כתה הרווחים

בינתיים ממשיכים בעלי חנויות המכולת ללחוץ להעלאת מתח הרווחים ל־12 אחוזים והם אינם מסתפקים בהעלאה הקטנה של כשני אחוזים, מ־6 ל־8, שניתנה להם עתה. גם הקלאים אינם מסתפקים בתמיכה שנקבעה להם והם דורשים פיצוי יותר גבוה מהממשלה.

מחר יפורסמו מחירים מקסימליים למזון

מאת סופרנו הכלכלי בירושלים

משרד המסחר והתעשיה עומד לפרסם מחר רשימה של מחירים מקסימליים למאה מצרכי מזון, בהם חלק גדול של מוצרים שמחירם הועלה.

הממונה על המחירים ד"ר מ. מגדלבאום שקד בימים האחרונים על אישור העלאות מחירים באותם מצרים בהם יש מרכיב ניכר של מצרכים מסובסדים שמחירם הועלה. הרחות לכך ניתן לכלול כבר ברשימה מוצרי בצק, דברי מתיקה, ריבות ושימורים אחרים.

האופים תובעים העלאה נוספת

ביום א' בקרוב יפגשו נציגי האופים עם נציגי משרד המסחר והתעשיה לדיון במחיר הלחם. לטענתם אין המחיר החדש ללחם מכסה אותם על יוקר הדלק והחשמל. הם תובעים העלאה נוספת או הגדלת הסובסידיה.

בחנויות המכולת חזרה האספקה של מוצרים חיוניים למצב הרגיל והיו כמויות מלאות של שמנן, סוכר וביצים, מצרכים בהם שרר מחסור חמור לאחרונה. ועתה בלטה במיוחד האספקה המליאה של ביצים בכל כמות שנתבקשה.

שפע זה שרר התמרמרות רבה אצל צרכנים שטענו כי המיצרים העלו במכוון לפני העלאת המחירים.

שגריר ארה"ב ביקר אצל הרבנים הראשיים

שגריר ארה"ב בישראל מר קנט קיטינג ביקר היום ביקור ניכוסין אצל הרב הראשי לישראל הרב שלמה גורן בלשכתו בירושלים.

מר קיטינג ששהה אצל הרב הראשי במשך שעה ערוכה התענין בין היתר בפרקים הקשורים בעניין „מיהו יהודי" ובמיכלול השאלות הנוגעות ליהדות בארץ ובתפוצות.

הרב גורן הביע הערכה לפעולתה של ממשלת ארה"ב למען מדינת ישראל וביקש להעביר באמצעות השגריר את ברכתו הנאמנה לנשיא ארה"ב ריצ'ארד ניקסון. השגריר ביקש להפגש שוב עם הרב גורן והביע תקותו להמשיך בקשרים הדוקים.

כן ביקר השגריר קנט קיטינג אתמול אצל הראשל"צ הרב הראשי לישראל הגר"ע יוסף בלשכתו בירושלים. בפגישה הראשונה עם הראשל"צ התענין השגריר בבעיות מבוזנת הנוגעות ליחסי הדת והמדינה ובבעיות המיוחדות למדינת ישראל וקבל על כך הסברים מפורטים מפי הראשל"צ.

הרב הראשי ביקש מהשגריר להעביר בשמו ובשם העם בישראל תודותיו לנשיא ניקסון ולאומה האמריקנית בעד העזרה והידידות הנמשכת והמתפתחת בין שתי המדינות.

בעל ואשתו נהרגו בתאונה

בעל ואשה, תושבי קריית אתא, נהרגו אור ליום ב' מפגיעת טנדר, כאשר ניסו לעבור את כביש חיפה—עכו בקים ה"ל, ליד צומת אי. סי. סי.

שני בני הזוג, יוסף גרוס, בן 68, ורעייתו רחל, בת 63, נאספו והובאו לבית החולים רמב"ם, אך שם נקבע מותם.

נהג הטנדר, ישראל פיפלוביץ, בן 32, מקרית ביאליק, נעצר לחקירה וביום ב' הובא בפני שופט שלום בחיפה, אשר שחררו בערבות של 5 אלפים לירות.

התייקרות הדלק לא תשפיע על מחירי הפירות

למרות עלית מחירי ההובלה והמחירי ההדברה, לא יעלו מחירי הפירות מאחר ומכירת הפירות מתבצעת על פי עקרון של הצע וביקוש ללא מחירים מינימום, אמר סמנכ"ל מועצת הפירות מר צבי לסוביצקי.

הוא הדגיש כי באם לא יתנו הגופים ההכאימים דעתם בנושא זה, בעוד מועד, קיים החשש כבד כי יפגע הענף כולו מהמה אי כדאיותו. כבר נסתמנה מגמה של עקירת מטעים, בשטחים שונים, בשנים האחרונות, עם התיקרות ההובלה בעשרות אחוזים התיקרות תומרים ,היוניים אחרים, עלולים מגדלים רבים לנטוש את הענף אם לא יקבלו הגמול מתאים.

מאסר על גניבת נשק בזמן המלחמה

3 שנות מאסר נגזרו אתמול בבית המשפט המחוזי בהיא על נאשם בגניבת נשק מתחנה צבאי בעצם ימי המלחמה.

הנאשם, שלמה יהודה בן 27 מלוד, הובא לדין ביחד עם מבורך ואורן, בן 31, כתל אביב ובורסל אלמלם, בת 24, מיפו. השלושה הואשמו כי בערב 18.10.73 בערב גנבו מכונית שהחנה במחנה צבאי, נסעו ללוד וקם גנבו מתוכה שני תת מיקלעים עוזי, מחסניות ומעיל צבאי, השייכים לצה"ל. הם הובילו את הנשק לדירתו של זואורך בהיא, הנשק נתפסו ע"י המשטרה כעבור יומים.

יאוחדו תעריפי הנסיעה

העלאת המחירים אינה חלה על תלמידים

תלמידי בתי הספר היסודיים העל־יסודיים והתיכוניים ימשיכו להנות בשירותי התחבורה הציבורית באותם התעריפים כפי שהיו עד כה — זאת מסר אתמול סגן שר התחבורה להנהלות הקואופרטיבים אגד ודן בישיבה בה נטלו חלק מנכ"ל משרדו ו־פקידים בכירים.

צוות משותף למשרד התחבורה ו־לקואופרטיבים בודק עתה את השיטה בה ינתנו הנחות אלה. בין היתר מוצע כי הקואופרטיבים יפיצו, ב־אמצעות בתי הספר כרטיסיות הנחה אשר ינתנו לתלמידים.

כן הוחלט כי בתהליך ביצוע העלאת התעריפים בשיעור ממוצע של כ־50 אחוזים, כהחלטת הממשלה, יאוחדו תעריפים בכל הקווים, כמו־בה לאמצעה בסבורס. נמסר, כי צוותים משותפים למשרד התחבורה ו־לקואופרטיבים הללו בעבודתם אם אמורים לסיים את הבנת להחות הד־תעריפים תוך שבועיים — שלושה.

20 מיליון ל"י — קרן הלוואות למגוייסים עצמאיים

בעקבות מגעים שנתקיימו בין המוסד לביטוח לאומי ובין בנק ישראל והאוצר הוחלט להגדיל את הון קרן ההלוואות למגוייסים עצמאיים, הפועלת ליד המוסד, ל־20 מיליון ל"י.

מנכ"ל המוסד לביטוח לאומי, מר ראובן חלקוב, מסר שעד עתה הוגשו לקרן כ־5,000 בקשות של עצמאים מגוייסים ומתוכם כבר אושרו והועברו לבנקים 3,500 בקשות בסכום כולל של כ־15 מיליון לירות. עד עתה רק 150 תובעים הלוואות ערערו על החלטות הוועדות הציבוריות המאשרות את ההלוואות.

הורחבו התנאים

כן הורחב המשך מימון הקרן ע"י האוצר אם יתברר, שיהיה צורך בסכום נוסף. בהנחיות שניתנו בימים אלה על ידי הוועדה המרכזית של הקרן לוועדות המקומיות, המאשרות את ההלוואות, הורחבו כמה מתנאי קבלת ההלוואה. לפי התנאים הראשונים היה זכאי להלוואה מי שהכנסתו החודשית לפני גיוסו לא עלתה על 1,800 לירות. הכנסה זו הוגדלה ל־2,500 לירה לחודש. תנאי נוסף — שלפני הגיוס לא העסיק יותר מ־5 עובדים.

מטרת ההלוואה להבטיח לעצמאים קטנים כיסוי הוצאות שוטפות קבועות של עסקו בתקופת גיוסם. כגון שכר דירה של העסק, טלפון, חשמל, שכר העבודה של עובדים והבטחת כסוי בהוצאות הוצאות אלה במשך שלושה חדשים אחרי שחרורו של המגוייס. כספי ההלוואה נועדו גם להשלים את הכנסתו של המגוייס עד לסכום לו היה זכאי אילו המשיך בשירות המילואים במשך תקופה אחרי שיחרורו.

אישים ומוסדות

— ראש הממשלה הגברת גולדה מאיר, קיבלה אתמול לשיחה את מר ריקסור קרסר יו"ר חבר הנאמנים של אוניברסיטת תל אביב.

— רם נירגד, לשעבר שגריר ישראל בניגריה, נתמנה לשגריר ישראל בארגנטינה. הוא יצא בקרוב למקום כהונתו.

— שליח המחלקה לחינוך תורני בגולה ותנועת בני עקיבא, מר ש. גבעון באוקלנד, ניו זילנד, מונה כבציג מדינת ישראל כדי לחינוך נופני ובריאות הנפש שהתכנסה ב־עיר קרייסטצ'ירץ' ערב פתיחת מש־חקי חבר העמים הבריטי.

מר גבעון המנהל את תלמוד התורה של קהילת אוקלנד, הינו גם מדריך ספורט במקצועו.

טקס כינון קתדרא על־שם ד"ר יהושע מזור, בבר־אילן

בצילום: ד"ר י' מזור (משמאל) בשיחה עם בעלת הקתדרא, פרופ' אליין אמדו לוי־ולנסי. ראשון מימין — הרקטור פרופ' מ.צ. קדרי. ראשון משמאל — חתנו של ד"ר מזור, האלוף מרדכי גור.

בנוכחות ראשי המוסדות, סגל ה־אוניברסיטה ואורחים רבים והוקים אתמול טקס כינון קתדרא „המחשבה הפילוסופית ביהדות ובעמים" ע"ש ד"ר יהושע מזור. בין הנוכחים היה האלוף מוטה גור, חתנו של ד"ר מזור שע"ש נקראת הקתדרא. בעלת הקתדרא היא פרופ' אליאן אמדו לוי־ולנסי, שהיא האשה הראשונה בעלת קתדרא בפילוסופיה יהודית פרופ' לוי־ולנסי היא בעלת תואר ד"ר ל־פילוסופיה של אוניברסיטת פריז היא כתבה מספר ספרים על נושאים ב־פילוסופיה ובפסיכולוגיה.

ד"ר מזור, הנו נשיא כבוד לשעבר של לישכת בני ברית בארץ וכיום הוא משמש כסגן יו"ר המועצה ל־ענינים בינלאומיים של הלישכה ה־עליונה של בני ברית בוושינגטון. הוא ממייסדיה של תעשית היהלומים בארץ וחבר בכמה ועדים ציבוריים. התורמים לקתדרא הם: מר סמואל לוננפלד לוזן (שוויץ) ומר ראובן קטין, ישראל.

לפני זמן מה הם תרמו כספים ל־קתדרא נוספת בבר אילן ובכמה או־ניברסיטאות בארץ.

לימוד דף יומי בת"א — בצהרי היום

מאת סופרנו בתל־אביב

בסדרי לימוד הדף היומי בתל אביב הונהג אתמול חידוש: לימוד דף יומי בשעות הצהרים כדי לאפשר לאנשי עסקים ל־התפנות מעיסוקיהם בהפסקה ב־מנוחת הצהרים וללמוד גמרא.

השיעור ניתן, מדי יום ביומו בכולל „דרכי ישיבה" הפועל ליד בית הכנסת „גאולת ישראל" שבמרכז תל־אביב. השיעור ניתן כל יום בשעה 1 בצהרים, והוא נקרא בשם: „מנוחת הדף היומי".

את שיעור הפתיחה של מנוחת הדף היומי, נשא הרב הראשי לתל־אביב־יפו, הרב י.י. פרנקל שפתח את מסכת מנחות העומדת על הפרק של הדף היומי העולמי. הרב הראשי, בהשתתפותם של חברי החוג, פלפל בסוגית „לשמה".

צויין כי המתכונת הרגילה של השיעור הוא „ברכה השווה לכל נפש", כדי שגם אלה, שאינם למדנים, יוכלו להשתתף.

מפלס הכינרת עלה בשבעים סנטימטר

מפלס הכנרת עלה מתחילת העונה עד יום ב' ב־70 ס"מ המהווים 112 מיליון ממ"ק.

המפלס עומד כיום על 211.07 מ' מתחת לפני הים וחסרים עוד כמטר וחצי כדי שהמפלס יגיע לגובה ממוצע בעונה זו של השנה.

דובר „מקורות", מר מרדכי יעקרבוביץ, מסר, כי אגם כפר ברוך התמלא וקלט 8 מיליון ממ"ק. כמו כן התמלא האגם של מפעל נחלי מנשה, שקלט 7.5 מיליון ממ"ק. „מקורות" ממשיכה להחדיר מים לתת הקרקע, כדי להעשיר את מי התהום.

כן מסר, כי חל שיפור במאגרים במי התהום ובכנרת וכי מצפים למשקעים נוספים.

תוך חודש יוחל בכיבוי השריפה באבו־רודס

„יש לקוות שתוך שבועיים או שלושה שבועות נצליח לגייס את כל הציוד הדרוש לכיבוי שריפת הנפט באבו־רודס, ואפשר יהיה לגשת לביצוע העבודה בהדרכת המומחים הזרים שאת עזרתם הבטחנו לעצמנו" — אמר יו"ר הדירקטוריון של חברי „נתיבי נפט", מר יצחק סירקין, בראיון ל„הצופה".

בתשובה לשאלה על הפרסומים בעתונות בדבר „מחדל" אפשרי ה־קשור בהוצאת שסתומי הבטחון מן הבארות הבוערות, הסביר מר סירקין, כי בעת שהוצאו הבארות הנ־כנו להפקה ע"י נתיבי נפט הורכבו שסתומי בטחון בשני עומקי ציני־רות ההפקה, הן בצינור של 7 אינץ' והן בצינור הפנימי של שני אינץ' ושבע שמיניות.

„ברור גם ללא בדיקה נוספת ש־שסתומי הבטחון בצינורות 7 אינץ' נמצאים במקומם גם היום, הואיל ואי אפשר להוציאם אם אין עור־כים טיפול יסודי בבארות, ועבודה כזאת לא בוצעה", אמר מר סירקין.

„הנהלת החברה ועובדיה מרכזים עתה את כל מאמציהם בכיבוי השל־קה ובשיקום השדה, תהיה מלאכה מורכבת ומסובכת, גם עבור חברה כמו שלנו ות „נתיבי נפט" וגם ב־ארצות שבהן קל יותר לגייס את הציוד הדרוש למבצע כזה מאשר בישראל", הוסיף מר סירקין.

הוא הסביר, שכאשר פורצת דל־קה בבארות נפט ימיות הבעיה ה־עיקרית היא לא כיבוי הלהבה אלא הפסקת זרימת הנפט. כיבוי הלה־בה בלבד לא ימנע מן הנפט לצלות על פני הים ולהזיק את כל הסביבה, תוך סיכון בארות הנפט האחרות בשדה וכל המתקנים באיזור.

לכן מכוונים כל המאמצים לבלי־מת זרם הנפט, וברגע שמשתלטים עליו נפסקת השריפה מעצמה, מוסר דלק.

זהו גם המצב באבו רודס, שבה נפגעה אור ל־2 בינואר משודת ההפקה 10 F ע"י טילי „הוק". ה־פגיעה היתה קשה וגרמה להרס כל החלק העליון של המישורת. לרבות ראשי 4 הבארות שהיו קשורות ל־פלטפורמה — 3 שנבעו בכוחות עצמן ו־1 שפעלה בשאיבה. כתוצאה מכך נבעו בכוחות עצמן ש־3 הבארות ש־הבערות נאמדת ב־2,000 מ"ק ביממה, שהם כ־1,800 טונות ביום.

עתה נעשים מאמצים, הן בארץ והן בחו"ל, לגייס כל הציוד ה־דרוש, ויש לקוות שבעזרת המו־מחים מחו"ל נצליח במשימה זו תוך שבועיים עד שלושה, ואז אפשר יהיה לבצע את הפעולות הדרושות להשתלטות על זרימת הנפט. הפעו־לה תבוצע בהדרכת המומחים הזרים, תוך ניצול כוח העבודה המקומי. אמר מר סירקין.

הקהילה היהודית בויקטוריה שלחה 80 זוגות תפילין לחיילי צה"ל

מאת סופרנו בבני ברק

הקהילה היהודית בויקטוריה (אוסטרליה) שלחה למועצה הדתית ברמת־גן, 80 זוגות תפילין לחלוקה בין חיילי צה"ל.

המשלוח של התפילין בוצע אחרי שסגן יו"ר המועצה הדתית ברמת־גן מר צבי וגנר פנה לראשי הקהילה בויקטוריה שבאוסטרליה ד"ר שאול דינר העיד ליבלר ובסר להם על ההתעוררות הדתית בין חיילי צה"ל אחרי מלחמת יום כיפור. עדבים מהם התקרבו ליהדות ומהם שהחלו להניח תפילין. יש פניות בקציני דת בצה"ל לאסוף עבורם תפילין.

המועצה הדתית בר"ג מטפלת ב־איסוף תפילין לחיילים. עד הנה נאספו מאות זוגות תפילין והכמישי קדושה אחרים בשביל היחידה שטונה של חיילי צה"ל. ראשי הקהילה ב־ויקטוריה כתבו במכתבם למועצה הדתית כי הם שמחים שיש להם היכולת לעזור לחיילי צה"ל בבר־כיתם הדתיים־הרוחניים והבטיחו את המשך עזרתם בשטח זה. יש לציין את הפעולה הרחבה של המועצה הדתית ברמת־גן במבצע תפילין ל־צה"ל שעדיין ממשיכה בזה.

המועצה הדתית ברמת־גן טיפלה גם בהכנסת תפילין ותשמישי קדושה לשבויי צה"ל בבית החולים „תל השומר". כאשר בכל הביקורים של בית החולים ההכנו ארגנה להתשמישי קדושה בעזרת בתי הכנסת שבעיר. בין הצומחים בראש המבצע לה במבצע התפילין ברמת־גן ר' מאיר וולפמן.

חוסלה שביתת נהגי התברואה בתל־אביב

מאת סופרנו בתל־אביב

— שביתה נהגי התברואה בתל־אביב, הוסלה אתמול, בשעות הצהרים, ב־עקבות פנית הנהגים לארגון עובדי העיריה להתערב בריב"ל מו"מ עם העיריה על תביעותיהם וסיד לאחר ההודעה יצאו הנהגים לעבודתם ה־תקינה.

מנהל שרות העיריה מר מ. שרמן, מסר אמש כי הנהגים הודיעו כי הם מוותרים על ההסדר המוחדה שנקבע בינם לבין העיריה והן מתבטלים ההליכים המשפטיים שהיו קשורים בעניין.

לאחר שהנהגים הודיעו כי הם מקבלים את מרות ארגון העובדים בעיריה, סוכם, כי הארגון יטפל ב־תביעותיהם עם הנהלה העיריה.

תוך כבה ימים, הובטח, יתגברו על סילוק מצבורי האשפה, המפוזרים בכל חלקי העיר וגורמים להפרעה ולצחנה.

העיריה, חזרה אתמול והודיעה כי להתושבים אסור עד לסיום סילוק מצבורי האשפה להוציא לרשות ה־רבים פסולה או עצמי צינים גזומים.

היום,
יותר
מתמיד
אתה ראוי
לאתגר בחיים

אם אתה שואף למקצוע
מעניין ששכרו בצידו
הצטרף לצוות
יועצי ביטוח חיים
של
אררט
נכשירך בקורס שיפתח בקרוב
מועמדים בעלי השכלה
תיכונית יפנו אל
אררט
המוסד לבטוח חיים
שד' רוטשילד 49 ת"א, טל. 614673-4

בגליון החדש של
במחנה

פרסום ראשון:
- כך בנה צה"ל את הגשר היבשתי על התעלה.
- המדינות והסוחרים הפעילים ב־שוק הנשק הבין־לאומי כיום.
- מלחמתה של אוגדת מוסה פלד ברמת־הגולן — פרסום ראשון של קרב אוגדתי במלחמת יום הכיפו־רים.
- חיל ההנדסה מניח שדות מוקשים בקו ההיערכות החדש בצפון מערב סיני.
- תולדותיהם המוזרות של המטבעות האירופיים.
- שמונה עשר תרגילי ריענון לחייל העיין

ועוד כתבות וצילומים רבים.
המחיר 1 ל"י

שינוי מספרי טלפונים
מוקד התיירות של „הדסה" בעין כרם, ירושלים
416333
מוקד שרותי ההסברה של „הדסה" בעין כרם, ירושלים
411005

לבית חולים "לניאדו"
קרית צאנז נתניה
דרוש עוזר למנהל יחסי ציבור
רצוית ידיעה בשפה האנגלית ■ משכורת טובה מובטחת
העבודה לחצי יום עם אפשרות להתקדמות ומשרה מלאה.
■ לפרטים נא להתקשר בטלפון 053—21364 עד שעה 16.00

קופת חולים מחוז דן
ביום א' 27.1.74 ד' שבט תשל"ד הועברה מרפאת ביאליק בחלקה, (כולל מחלקת ילדים ומחלקת נשים) לבנין החדש שברחוב הרצל 36 רמת־גן.
החברים המשתייכים לרופאים:
ד"ר הופמן לדיסלב
ד"ר פיש רחל
ד"ר לקח אפים
ד"ר ריישר שבע
ימשיכו לקבל עזרה רפואית במרפאה ברח' ביאליק 15 כמוקדם.
החברים המשתייכים לשאר הרופאים מתבקשים לפנות למרפאה החדשה ברח' הרצל 36, רמת־גן.
הנהלת קופת חולים
מחוז דן

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965
מרחב תכנון מקומי־מחוזי — מחוז חיפה

הודעה

בדבר הפקדת שינוי תכנית מיתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיפים 89 ו־(א) לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז חיפה, הופקד שינוי תכנית מיתאר מקומית הנקרא „תכנית מס' ג/698 — שכונת מגורים במערב לכרכור הל הגן — שינוי מס' 1 לתכנית מס' ג/580" — ההוזה שינוי לתכנית מס' ג/580 — תכנית מתאר נשר — ביחד עם התשריט המצורף אליו.

כן נמסרת בזה הודעה כי שינוי התכנית האמור משפיע בשטח תחולתו על תכנית מס' ג/613 — כרכור הל־יתן.

ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: —

הלקי גושים 11235—11237, 11207, 11208 והשטח בנוי בלוך אי־שיך.

עיקרי הוראות שינוי התכנית הם:

1. בשטח שמצבלב לואדי קביעת 3 החוקי הכנון במרס עפ"י תבניה כיתאר נשר (מסוכנים באותיות א, ב, ג).
2. פרוט יעודי הקרקע והבבנים בחוזי הבנין א' יוד'. למגורים, בניני ציבור. שטחים ציבוריים פתוחים וכד'.

כל המעונין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל מעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן ועדה מקומית, או בהגדר ועדה מקומית, שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו רשות מקומית, לרבות ועד מקומי כאמור בסעיף 3 לפקודת המועצות המקומיות. שאיזור שיפוטה כלול בתחום התכנית או גובל אותו רשאים כל כעבור כמשרדי הממשלה, רשאים, תוך חדשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, חיפה.

ד"ר נפתלי איתתי
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה — מחוז חיפה

תאריך: כ"ב טבת תשל"ד — 16.1.74

הועדה המקומית לתכנון ולבניה — חיפה

הודעה

על פי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה בקשה ע"י בעלי בניה אלוני בעיים לאשר שימושים בבניינים שאושרו ברח' שביזתן 41 ו־43 (חלקה 1 בגוש 10770) כלהלן: כל קומת המגורים (4) הכיינה בעל מספר הכניסות, במקום 3 כעליו ואתה בהתהיר, והבנין כולו יגבה ב־2.2 מ', התניה תבוקם בקומה עבודים. בעל זוכה הצמודים האושרית הבניה אליה תהיה באבצעות דרך שירות.

אפשר לעיין בבקשה בחדר מס' 319 בהיכל העיריה, בימי א, ג, ה, בשעות 08.00—12.00.

המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובה דלעיל תוך שבועיים מיום פרסום זה.

י. כהן — מהנדס העיר

הועדה המקומית לתכנון ולבניה

הודעה על פי סעיף 149(1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לוועדה בנין ערים בקשה אחריד בקשה לבתן הקלה / הריגה מבניה מהתכנית בצורה כס' ד/454 (808 א'). בקשה לבתן הקלה / הריגה 5% בניה מהתכנית בצורה כס' ד/458 (385 ב').

מהות הבקשה: הקלה ב־4.5% מהמותרים לפי התכנית הנ"ל בחלקה, גוש 2070 רח' הרב היים הורי. הקלה ב־5% מהמותרים לפי התכנית הנ"ל בחלקה, גוש 2070 רח' אהרון נגרו.

כל המעונין יכול לעיין בבקשה ובתכניות המצורפות אליה ייא הכלוה, במשרד הועדה המקומית לתכנון ולבניה ד/458. כל הרואה עצמו נפגע או עלול להפגע מבנין ההקלה, רשאי להגיש התנגדות לבקשה האמורה תוך שבועיים מיום פרסומה של הודעה זו בעתון.

אינג' צ. צייקר
יו"ר הועדה המקומית

יד יצחק בן־צבי
ירושלים
קתדרה
לחוקרים בתולדות
ארץ ישראל
ביום חמישי ט"ו בשבט תשל"ד, 7.2.74
יתקיים מפגש חוקרים לדיון בנושא:
שיבת ציון ומדינת יהודה בחזון ובמציאות
מרצים : ד"ר בצלאל פורטן
ד"ר אפרים שטרן
משתתפים בדיון : פרופ' שמריהו טלמון
פרופ' חיים תדמור
יושב־ראש : פרופ' בנימין מזר
מרכז הקתדרה : פרופ' יהושע בן אריה
● פרטים והזמנות :
יד יצחק בן־צבי, ת.ד. 7660, טלפון: 2—39201.

משרד החינוך והתרבות
המחלקה להשתלמות עובדי הוראה
הודעה לציבור המורים
שידורי הדרכה והשתלמות למורים
היום, יום ד' ד' בשבט תשל"ד, 30.1.74 בשעה 15.30,
יתקיים מישדר הדרכה והשתלמות למורים ברשת א' של שידורי ישראל.
בתכנית: א. יצירה בתנועה — כתבה גב' רחל כהן בילסקי.
ב. תהליך העיור במזרח התיכון — כתב ד"ר ארנון סופר.

במלאות שלושים לפטירתו של יקירנו
השופט ר' ברוך קצנלנבוגן ז"ל
תתקיים אזכרה והקמת מצבה על קברו בבית העלמין בחולון מחר יום חמישי ה' שבט תשל"ד (31.1.74) בשעה 3.00 אחה"צ.
מוקירי זכרו נפגשים ליד השער הראשי של בית העלמין
תודתנו נתונה בזה לכל מנחמינו
המשפחה

לשכת הרבנות אילת

למכובדנו, הרה"ג ר' דוד נשר שליט"א
מנהל המחלקה לרבנים במשרד הדתות
ולידידנו, הרב ר' בן ציון נשר שליט"א
ולכל המשפחה הכבודה
השתתפותנו הכנה והעמוקה ביגונכם הכבד
בהלקח מכם עטרת תפארת הגאון הרב
ר' יצחק נשר ז"ל
המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים

לידידנו
הרב דוד נשר
אנו באבלך בפטירת אחיך
הרב יצחק ז"ל
המקום ינחמך עם שאר אבלי ציון וירושלים
חברי סירת צבי

סארכיון המדינה